

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการ “ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพ
ของชุมชน ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง”

โดย

นางอิสราภรณ์	อุ้นขาว
นายพิเชษฐ์	ดำมาก
นางสาวยุพิน	พวงมาเทศ
นายจรัสศักดิ์	ศิลาพรหม
นายจิระวัฒน์	รุ่งเรือง
เด็กชายธนกร	อุ้นขาว
เด็กชายเจษฎา	อุ้นขาว
เด็กหญิงณัฐพรรณ	อุ้นขาว

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย(สกว.)ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

มิถุนายน 2553

รายงานฉบับสมบูรณ์

สัญญาเลขที่ RDG 50S0015

โครงการ “ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพ
ของชุมชน ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง”

โดย

นางอิสราภรณ์	อุ้นขาว
นายพิเชษฐ์	ดำมาก
นางสาวยุพิน	พวงมาเทศ
นายจรัสศักดิ์	ศิลาพรหม
นายจิระวัฒน์	รุ่งเรือง
เด็กชายชนกร	อุ้นขาว
เด็กชายเจษฎา	อุ้นขาว
เด็กหญิงณัฐพรรณ	อุ้นขาว

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย(สกว.)ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

มิถุนายน 2553

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

	คำนำ ทิมวิชัย	
	คำนำ ที่ปรึกษาโครงการ	
	สารบัญ	
	สารบัญตาราง	
	สารบัญภาพ	
บทที่ 1	บทนำ	(1)
	- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	- โจทย์คำถามวิจัย	3
	- วัตถุประสงค์	3
	- ขั้นตอนการดำเนินการ	3
	- ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
	- พื้นที่ศึกษา	4
	- ระยะเวลาในการวิจัย	5
	- งบประมาณ	5
บทที่ 2	บริบทชุมชน	(6)
	- ประวัติความเป็นมา	6
	- สภาพทางเศรษฐกิจ	7
	- สภาพทางสังคม	7
	- การบริการพื้นฐาน	8
	- ข้อมูลอื่น ๆ ในชุมชน	8
	- สภาพปัญหา	8
	- ความต้องการของประชาชน	9
	- ศักยภาพของตำบล	10
	- แนวทางการพัฒนา/นโยบาย	11
	- ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา	12
	- ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วง 3 ปี (พ.ศ.2550-2553)	13
	- วัฒนธรรมประเพณี	14
	- สภาพพลับพลึงธารคลองนาคา	15
	- ข้อเสนอแนะ	16
บทที่ 3	กระบวนการทำงานวิจัย	(18)
	- กิจกรรมที่ 1 เวทีชี้แจงความพร้อมในการดำเนินโครงการวิจัยร่วมกับชุมชน	18
	- กิจกรรมที่ 2 สัมภาษณ์วิทยากรชุมชนคลองนาคา	23
	- กิจกรรมที่ 3 สัมภาษณ์กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มไม้กวาด/กลุ่มเยาวชน/กลุ่มเพลินไพรศรีนาคา	25

- กิจกรรมที่ 4 เวทีนำเสนอข้อมูลการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรมและการประกอบอาชีพในชุมชน	38
- กิจกรรมที่ 5 ประชุมทีมวิจัยโครงการการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพชุมชน	40
- กิจกรรมที่ 6 ประชุมทีมวิจัย (วางแผนกิจกรรมทดลองนำเที่ยว)	42
- กิจกรรมที่ 7 ทดลองนำเที่ยว	44
- กิจกรรมที่ 8 สรุปบทเรียนจากกิจกรรมการนำเที่ยว	48
- กิจกรรมที่ 9 ประชุมทีมเตรียมความพร้อมเพื่อศึกษาดูงาน	50
- กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมศึกษาดูงานชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง, ชุมชนลีเล็ด จ.สุราษฎร์ธานี	52
- กิจกรรมที่ 11 สรุปกิจกรรมศึกษาดูงาน	53
- กิจกรรมที่ 12 เป็นเจ้าภาพจัดประชุมเครือข่ายนักวิจัยท้องถิ่น จ.พังงา-ระนอง ครั้งที่ 1/ 2552	59
- กิจกรรมที่ 13 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลคลอลงนาคา ครั้งที่ 2	61
- กิจกรรมที่ 14 ประชุมทีมวิจัยเพื่อวางแผนเวทีนำเสนองานวิจัย	62
- กิจกรรมที่ 15 ประชุมทีมวิจัย แบ่งบทบาทหน้าที่และเตรียมความพร้อมเวทีนำเสนอผลการวิจัย	63
- กิจกรรมที่ 16 เวทีนำเสนอผลการวิจัยต่อชุมชน	66
- กิจกรรมที่ 17 สรุปกิจกรรมเวทีนำเสนอผลการวิจัยต่อชุมชน	72
- กิจกรรมที่ 18 จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	73
บทที่ 4 ผลการศึกษา สรุป และข้อเสนอแนะ	(76)
- วิเคราะห์การดำเนินงาน	76
- ข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรม	76
- ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์	76
- ข้อมูลจากการสำรวจ	77
- ผลการดำเนินกิจกรรมทดลองนำเที่ยวและศึกษาดูงาน	117
บทที่ 5 สรุปบทเรียนจากการวิจัย	(121)
- บทเรียนจากการทำงาน	121
- การตอบวัตถุประสงค์โครงการวิจัย	122
- วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อวางแผนในระยะต่อไป	122
- สิ่งที่ชุมชนได้เรียนรู้จากการทำวิจัย	123
- การนำกระบวนการวิจัยไปเปลี่ยนแปลงชุมชน	123
- ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการวิจัย/แนวทางแก้ไข	123
- งานวิจัยกับการมีส่วนร่วมกับชาวบ้านในชุมชน	124
อ้างอิง	
ภาคผนวก	

คำนำ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนคลองนาคา ได้มีการก่อตั้งกลุ่มเพลินไพรศรีนาคา มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์พืชได้นำ ตามตำราจะมีอยู่ที่จังหวัดพังงาและจังหวัดระนอง เท่านั้น โดยเฉพาะพื้นที่ช่วงรอยต่อระหว่างสองจังหวัด แต่ ณ ปัจจุบันสิ่งแวดล้อมได้รับภัยคุกคามต่าง ๆ ทำให้ปริมาณลดลงเป็นจำนวนมาก ที่มีอยู่ค่อนข้างมากก็คือบริเวณคลองนาคา กลุ่มชาวบ้านได้พยายามรวมกลุ่มกันเพื่ออนุรักษ์พืชได้นำชนิดนี้ไว้ เมื่อชาวบ้านได้ร่วมมือกันมากขึ้นทางกลุ่มจึงร่วมกันคิดว่าจะทำอย่างไรให้การขับเคลื่อนเรื่องการอนุรักษ์ได้ขับเคลื่อนไปได้โดยง่าย ได้มีการประชุมกันและได้ข้อสรุปว่าเราควรมีกิจกรรมท่องเที่ยวแพแลลปลิงธาร เพื่อจะนำรายได้เหล่านั้นมาขับเคลื่อนเรื่องการอนุรักษ์ต่อไป ซึ่งทางกลุ่มไม่ได้เป็นผู้ประกอบการเพื่อหวังผลกำไรจากนักท่องเที่ยว แต่เราทำกิจกรรมนี้เพื่อยึดหลักการอนุรักษ์เพื่อให้นักในชุมชนได้ร้อยเรียงดวงใจเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ชุมชนได้อยู่ดีกินดี มีความรัก ความสามัคคีกัน ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นเมื่อเกิดการท่องเที่ยวขึ้นทำให้ผู้คนเข้ามาในชุมชนมากมาย ทำให้ทีมวิจัยต้องคิดว่าเราจะต้องมีการจัดการอย่างไร โดยเราต้องยอมรับฟังความคิดเห็นจากหลายภาคส่วน รวมทั้งผู้คนที่เข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวกับทางกลุ่ม เพื่อนำคำแนะนำ ข้อเสนอ มาปรับใช้กับทางกลุ่มให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ทางกลุ่มได้วางไว้

หลังจากนั้นทางกลุ่มได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับทางทีมที่เลี้ยง โดยทางกลุ่มสังเกตเห็นว่ากระบวนการงานวิจัยเป็นเรื่องที่ดี เพราะจะทำให้เราได้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นเหตุเป็นผล โดยสังเกตเห็นว่าชุมชนได้สังเกตเห็นประโยชน์จากการทำงานวิจัย ทางกลุ่มจึงรับที่จะทำโครงการร่วมกับทีมวิจัย เห็นว่าได้รวมทั้งกลุ่มเด็กเยาวชนได้ปลูกฝังจิตสำนึกรักษ์ทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่

เมื่อมีการจัดเวทีในครั้งแรก ทีมวิจัยได้รับประโยชน์มาก ทำให้ชุมชนได้รับทราบข้อมูล สถานการณ์ของชุมชน และจากการที่เราได้ไปพบปะกับองค์กรต่าง ๆ บางองค์กรเข้ามาในชุมชน แนะนำวิธีการให้ทำ แล้วก็ไปโดยชุมชนไม่ได้ทราบเลยว่าเขาทำอะไร ซึ่งที่ผ่านมาไม่มีการมาประเมินว่าสิ่งที่เข้ามาแนะนำให้ชุมชน ชุมชนได้ประโยชน์อย่างไรบ้าง

แต่กระบวนการงานวิจัยเราได้ลงพื้นที่ทำกันจริง ๆ เห็นข้อมูลกันจริง ๆ พอนำข้อมูลไปเปิดเวทีชุมชนได้ประโยชน์จริง ๆ จากกระบวนการงานวิจัย โดยกลุ่มชาวบ้านที่เข้าร่วมได้สะท้อนว่ากระบวนการงานวิจัยทำให้ได้ทราบข้อมูลของชุมชน และสร้างการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเด็กเยาวชน ซึ่งทางกลุ่มเพลินไพรศรีนาคาสามารถเชื่อมโยงข้อมูลในการจัดการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

การทำงานที่ผ่านมา ทางชุมชนเองหรือทางที่ปรึกษาไม่แน่ใจว่างานวิจัยจะสามารถใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่? นี่คือคำถามของทีมวิจัยรวมทั้งทีมที่ปรึกษาดลอดจนชาวบ้านที่เข้าร่วมทำกิจกรรม แต่พอเรามาร่วมสร้างกระบวนการ มีกิจกรรมสำรวจร่วมกับชุมชน หลังจากการสำรวจเสร็จเราก็นำข้อมูลมารวมกันสรุปลงกระดาษชาร์ท และจากการสังเกตทางทีมวิจัยรู้สึกตื่นเต้น เมื่อได้เห็นข้อมูลที่ทางทีมวิจัยได้ร่วมกันสำรวจ ทำให้เกิดการยอมรับในกระบวนการงานวิจัยว่าทำแล้วได้ประโยชน์จริง จากที่เราจับค่า GPS เส้นคลองทำให้เราทราบว่าสภาพคลองนาคาเป็นอย่างไร และเราสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่จะเกิดในอนาคตได้บนฐานข้อมูลที่มีอยู่ว่าต่อไปพื้นที่ไหนเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการพังทลายของตลิ่ง เราจะได้ไปเตือนเจ้าของพื้นที่ว่า ถ้าเป็นเช่นนี้หรือถ้าในฤดูน้ำหลากจะต้องระมัดระวังเพราะจะมีโอกาสเกิดการพังทลายได้มากและต้องเตรียมตัวอย่างไร

ส่วนความกว้างของคลอง สาเหตุที่ทำให้เกิดตลิ่งพังพังสาเหตุมาจากการขุดลอกคลอง บางครั้งเขาอาจไม่ได้คิดว่าการขุดลอกคลองข้างล่างให้เป็นพื้นราบ เหตุและผลเหล่านี้ทำให้สร้างผลกระทบต่อชุมชน โดยกลุ่มคนที่ขุดลอกคลองมิได้คำนึงถึง แต่กระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ทำให้ทีมวิจัยได้วิเคราะห์สถานการณ์ของคลองนาคาในอนาคตได้ชัดเจนยิ่งขึ้นในฐานะข้อมูลที่เรามีอยู่

กระบวนการทำงานของทีมวิจัย ผลการทำงานทางหัวหน้าโครงการจากการลงพื้นที่สำรวจจากทีมวิจัยหน้าฝายน้ำล้นเริ่มพังหลายหน้าที่ การขุดท้องคลองนาคา กระแสน้ำทำให้เกิดการพังหลายหน้าดินทกระแสน้ำมีความแรงกัดเซาะริมตลิ่ง จะเห็นว่าสภาพคลองกว้างขึ้น น้อย ๆ เด็กเยาวชนก็ต้องลงไปเก็บข้อมูลทรัพยากรคลองนาคารวมทั้งสภาพคลองนาคาซึ่งจะต้องทำอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี

นายธานี อุ่นขาว
ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่มวิสาหกิจเพลินไพรศรีนาคา
ตุลาคม 2552

สารบัญตาราง

เรื่อง		หน้า
ตารางที่ 1	- ตารางแสดงข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลนาคา	7
ตารางที่ 2	- ตารางแสดงการบริหารจัดการทีมวิจัย	54
ตารางที่ 3	- ตารางแสดงการสรุปกิจกรรมชุมชนลีเล็ด	57
ตารางที่ 4	- ตารางแผนกิจกรรมเจ้าภาพจัดการประชุมเครือข่ายนักวิจัย	60
ตารางที่ 5	- ตารางแสดงการวางแผนกิจกรรมของทีมวิจัย	64
ตารางที่ 6	- แสดงผลการสำรวจทรัพยากรสัตว์	78
ตารางที่ 7	- แสดงผลการสำรวจทรัพยากรพืช	93
ตารางที่ 8	-แสดง ผลการวัดค่าพิกัด GPS และค่าองศา	110
ตารางที่ 9	- แสดงผลการสำรวจความกว้างและความลึกของคลองนาคา	115

สารบัญภาพ

เรื่อง		หน้า
ภาพที่ 1	การสำรวจทรัพยากร	24
ภาพที่ 2	การสำรวจทรัพยากร	25
ภาพที่ 3	การสำรวจทรัพยากรในชุมชน	27
ภาพที่ 4	การบุคคลลงจำลอง	71
ภาพที่ 5	การสำรวจทรัพยากรสัตว์	92
ภาพที่ 6	การสำรวจทรัพยากรพืช	108
ภาพที่ 7	การสำรวจทรัพยากรพืช	109
ภาพที่ 8	การสำรวจคลอง	114
ภาพที่ 9	การพึ่งพิงหลายของคลังคลองนาคา	117
ภาพที่ 10	กิจกรรมศึกษาดูงาน	117
ภาพที่ 11	ผลการสำรวจทรัพยากรพืช	118
ภาพที่ 12	ห่ออาหาร	119

บทที่ 1

บทนำ

โครงการ ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับ

ศักยภาพของชุมชน ตำบลนาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชุมชนตำบลนาคา อ.สุขสำราญ จังหวัดระนอง เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่น่าสนใจ ในสมัยยุคคอมมิวนิสต์ ตำบลนาคาเป็นพื้นที่ที่มีผู้คนมาอาศัยอยู่แล้วเป็นผู้ที่มาตั้งถิ่นฐานใหม่ อพยพมาจากหลากหลายพื้นที่ เช่น นครศรีธรรมราช ตรัง และกระบี่ เข้ามาร่วมก่อตั้งหมู่บ้านจนเป็นชุมชนขนาดใหญ่และมีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โรงเรียน อนามัย จนเป็นชุมชนตำบลนาคา

ในอดีต ชุมชนมีประสบกับปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่เป็นธรรมและใช้แบบล้างผลาญ ได้มีการตัดไม้จำนวนมาก .โดยใช้ผู้มีอำนาจและอิทธิพลมืดและหน่วยงานของรัฐปล่อยปะละเลย จนความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ถูกทำลายรวดเร็ว แหล่งอาหารและแหล่งน้ำเสื่อมโทรม ชาวบ้านต้องประสบความทุกข์ยากเดือดร้อน

สถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้ปัจจุบัน มี บ้านฝ่ายท่า บ้านไร่ใน หมู่ที่ 5,7 มีอาณาเขตพื้นที่ป่า 2 หมู่บ้านใช้ร่วมกันในการดำรงชีวิต เช่น การใช้ประโยชน์จากไม้ อาหาร สมุนไพรและรายได้ การจัดการแก้ปัญหาการบุกรุกทำลายของกลุ่มผู้มีอิทธิพล โดยอาศัยชุดประสบการณ์ (อดีตการเคลื่อนไหวการเมืองยุทธศาสตร์ป่าล้อมเมือง) ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน เคลื่อนกระบวนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน.จนทำให้ชุมชนสามารถอนุรักษ์และป้องกันพื้นที่ป่าสงวนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคามีพื้นที่กว่า 300,000 ไร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนากระบวนการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรและชมรมชาวประมงพื้นบ้าน เพื่อเป็นกลไกการจัดการของ 2 ชุมชน พื้นที่ป่ามีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่นและอยู่ใกล้สภาวะสูญพันธุ์ เช่น พรรณไม้หายาก ได้แก่ ต้นปาล์มหลังขาว บัวผุด ฯลฯ สัตว์ป่า เช่น นกเงือก .กวาง เลียงผา รวมถึงแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ลำคลองนาคา ซึ่งมีพันธุ์ไม้น้ำที่ถูกกล่าวขานมีเพียงหนึ่งเดียวในโลก คือ ต้นพลับพลึงธาร ตลอดจนทัศนียภาพที่สวยงามของขุนเขา โดยเฉพาะการนำทุนทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มาใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน .เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เช่น กิจกรรมล่องแพแลพลับพลึงธาร รวมไปถึงทุนทางสังคมที่คนในชุมชนได้ร่วมกันสร้างขึ้นมา จนมีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้นมา

ใน ปี พ.ศ. 2548 ชุมชนได้มีการริเริ่มการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้วยการสนับสนุนจาก ศูนย์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จ.ระนอง สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย แอ็คชั่นเอดแห่งประเทศไทย ก่อให้เกิดกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวคลองนาคา โดยการจัดตั้งชมรมเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในนามชมรม

เพลินไพรศรินาคา เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2548 และได้ดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน และได้ทำโครงการประสานงานร่วมกับส่วนราชการ เช่น ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จ.ระนอง อบจ.ระนอง อบต.นาคา สนับสนุนกิจกรรมสร้างจิตสำนึกกลุ่มเยาวชนและคนในชุมชนตำบลนาคาให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น โครงการคืนกล้วยไม้ให้ป่า เพื่อถวายแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ครบ 60 ปี โครงการอนุรักษ์พันธุ์ไม้น้ำหนึ่งเดียวในโลก คือ พลับพลึงธาร โครงการอนุรักษ์ปลาประจำถิ่นหรือปลาพลวงในคลองนาคา(บริเวณหน้าฝายคลองนาคา) กิจกรรมการล่องแพแลพลับพลึงธารหนึ่งเดียวในโลก ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนธันวาคมของทุกปี กิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติทะเลในและชมวิถีชีวิตประมงพื้นบ้านตลอดทั้งปี กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนตำบลนาคา ยังไม่เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจน เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมานั้นเป็นการท่องเที่ยว โดยไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมของชุมชนและสร้างกระบวนการเรียนรู้ถึงหลักการและเป้าหมายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำให้ชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และยังไม่เข้าใจถึงวิธีการและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่ผ่านมาจากความต่อเนื่องจึงทำให้คนในชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งการเตรียมความพร้อมในการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นจะต้องมีการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ด้วยข้อจำกัดของคนในชุมชนที่มีความคิดเห็น มุมมองและมีการใช้ชีวิตแตกต่างกันออกไปตามพื้นที่แพที่มาจากตน เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช ตรัง และกระบี่ โดยกลุ่มคนเหล่านี้ย้ายเข้ามาตั้งหลักปักฐานและทำการเกษตร สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน สวนผลไม้ เช่น มังคุด เงาะ ทุเรียน ลองกอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีคนทางภาคอีสานที่ย้ายเข้ามาในพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพปลูกผักสวนครัว และปลูกแตงโม เมื่อคนจากหลายพื้นที่ ต่างวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่รวมและต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้งานวิจัยท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการเปิดช่องทางการมีส่วนร่วมการของชุมชนเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นเครื่องมือเรียนรู้และตระหนักถึงความถึงคุณค่าของ

ทรัพยากรธรรมชาติของตนเอง กระบวนการเรียนรู้ในกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเป็นช่องทางเลือกในการสร้างรายได้แก่คนในชุมชนตำบลนาคา อีกช่องทางหนึ่งกระบวนการเรียนรู้การจัดการแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งที่ชุมชนพร้อมที่พัฒนากระบวนการต่อไป

ชมรมเพลินไพรศรินาคาร่วมกับกลุ่มเยาวชนฟ้าใหม่ได้แสวงหวันที่ได้สังเกตเห็นศักยภาพของชุมชนที่สามารถเป็นหนึ่งในเส้นทางกรท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่จะทำให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสกับวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ มีความเห็นร่วมกันว่าทางชุมชนจะต้องร่วมกันเรียนรู้และใช้กระบวนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ผ่านมา เพื่อหารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนโดยใช้บทเรียนภูมิปัญญาของชุมชนในการพึ่งตนเองเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนา ซึ่งจะทำให้ชุมชนสามารถนำภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ไปพัฒนาสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้อย่างยั่งยืนและนำไปสู่ความชุมชนเข้มแข็งต่อไปได้ในอนาคต

โจทย์คำถามวิจัย

รูปแบบและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนตำบลนาคาเป็นอย่างไร ?

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของชุมชน สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณีและรวบรวมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลนาคา
2. เพื่อศึกษาความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ นำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. เพื่อศึกษารูปแบบและการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนตำบลนาคา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของชุมชน สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณีและรวบรวมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลนาคา

- เเวทีชี้แจงเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการวิจัยกับร่วมชุมชน
- เก็บข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ รายได้เศรษฐกิจของชุมชน โดยใช้แบบสอบถาม/การสัมภาษณ์ /พูดคุย
- เเวทีสรุปข้อมูลจากการสำรวจ/เก็บข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ รายได้เศรษฐกิจของชุมชน
- จัดทำฐานเรียนรู้ด้านประเพณี วัฒนธรรม / การประกอบอาชีพของชุมชน

2. ศึกษาความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

- ประชุมวางแผนให้ความรู้ในการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ
- สำรวจเส้นทางและความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ พันธุ์พืช พันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ในพื้นที่ป่า
- เเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความหลากหลายของทรัพยากร นำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการ

ท่องเที่ยว

- ประชุมวางแผนกำหนดฐานเรียนรู้
- จัดทำฐานเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

3. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

- สำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถนำมาจัดทำ เป็นเส้นทางเชื่อมโยงการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยว

4. ศึกษารูปแบบและการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับ

ศักยภาพของชุมชนตำบลนาคา

- จัดเวทีกำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลนาคา
- กิจกรรมทดลองนำเที่ยว เพื่อค้นหารูปแบบที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลนาคา โดยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม เครือข่ายโครงการวิจัยฯ เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ/เครือข่าย อบต. กลุ่มเยาวชน
- ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลนาคา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เรียนรู้ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลนาคา รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณีและการ ประกอบอาชีพ ของชุมชน ในรอบปี (ทุกหมู่บ้าน)
2. ได้เรียนรู้ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว
3. ได้เรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ที่สามารถนำมาจัดทำเป็นเส้นทางเครือข่ายเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. ได้เรียนรู้รูปแบบและการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนตำบลนาคา

พื้นที่ศึกษา

หมู่ที่ 5 บ้านฝายท่า ตำบลนาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

หมู่ที่ 7 บ้านไร่โน ตำบลนาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ระยะเวลาในการวิจัย

1 สิงหาคม 2550 - 30 กันยายน 2552

บทที่ 2

บริบทชุมชน

1. ประวัติความเป็นมา

ตำบลนาคา ชื่อ “นาคา” ตั้งตามนิทานพื้นบ้านปริมปรา เรื่องของครอบครัวหนึ่งที่มีลูกเป็นพญานาค ซึ่งเมื่อโตเป็นหนุ่มได้ออกไปอาศัยอยู่ในทะเล และคอยให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่ประสบภัยทางทะเลอยู่เสมอๆ จนเป็นที่เลื่องลือ

เมื่อประมาณสมัยกรุงธนบุรี ได้มีชาวกัมพูชาหนีภัยสงครามมาตั้งรกรากที่บ้านทะเลนอกและมีชาวลาวมาสร้างชุมชนอยู่ที่ปลายคลองใหญ่ (ปัจจุบันคือคลองนาคา) ต่อมาสามีภรรยาชาวลาวคู่หนึ่งได้มีลูกฝาแฝด ผู้พี่ เป็นชาย ลักษณะคล้ายงู มีชื่อว่า นาคคา แฝดน้องเป็นผู้หญิงชื่อว่า สาลิม เป็นโรคผิวหนังเต็มตัวรักษาไม่หาย ส่วนนาคคาไม่สามารถอยู่ร่วมกับพ่อแม่ได้เพราะสาเหตุที่เขามีสภาพไม่เหมือนกับคนธรรมดาพ่อแม่จึงพานาคคาไปปล่อยที่วังโตะแหลม ซึ่งเป็นวังที่มีความลึกที่สุด และวันหนึ่งนาคคาก็ได้เฝ้าฝันแม่ว่าให้พาน้องไปวางที่ริมคลองในคืนวันเพ็ญ 15 ค่ำ เพื่อทำการรักษาที่น้องเป็นโรคผิวหนังและแม่ก็ได้ทำตามความฝัน ดังนั้นนาคคาได้เลิย่น้องจนหายจากการเป็นโรคผิวหนัง ต่อมาทุกๆ วันขึ้น 15 ค่ำ พ่อกับแม่ของนาคคาจะเอาข้าวตอก ดอกไม้ ไปหว่านในลำคลองเพื่อให้ลูกกินและผู้คนเห็นพญานาคว่ายน้ำข้ามคลองบริเวณวังโตะแหลมเป็นประจำ เมื่อนาคคาเติบโตใหญ่ขึ้นก็ได้ย้ายไปอยู่ในทะเลใหญ่ หากมีใครประสบภัยทางทะเลเพียงแค่อพยเรือ นาคคาก็จะมาปรากฏตัวช่วยเหลือทุกครั้ง ชื่อนาคคานี้ก็เรียกกันเรื่อยมา จนเพี้ยนมาเป็น นาคา และได้ใช้ตั้งชื่อเป็นชื่อตำบลนาคา และ คลองนาคา จนถึงปัจจุบันซึ่งคลองนาคาแห่งนี้ได้ หล่อเลี้ยงคนนาคาไว้ทั้งตำบล นอกจากนี้ยังกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ (ล่องแพแลพลับพลึงธารบานคลองนาคา ซึ่งมีหนึ่งเดียวในโลก) และจะบานในเดือนตุลาคม-เดือนธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ธรรมชาติสรรสร้างได้อย่างสวยงาม นอกจากนี้จะล่องแพแลพลับพลึงธารแล้วยังมีป่าที่อุดมสมบูรณ์มีพืชหลากหลายพันธุ์ เช่น ดอกบัวผุด และมีสัตว์ป่านานาชนิดเช่น นกเงือก และฝูงนกนานาพันธุ์ ฤดูแห่งการท่องเที่ยวตั้งแต่ เดือนกันยายนจนถึงเดือนธันวาคม

1.สภาพทั่วไปของตำบล

¹ ภูมิประเทศของตำบลนาคาพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ 70% เป็นภูเขาสูงชันและป่าไม้และเป็นที่ราบเชิงเขาสูงชันทะเล ชุมชนตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วไปตามพื้นที่ราบเชิงเขาและชายฝั่งทะเล มีเนื้อที่ทั้งหมดจำนวน 285 กิโลเมตร 178,125 ไร่ อยู่ห่างจาก อ.สุขสำราญ 13 กิโลเมตร

¹ แหล่งข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาคา กิ่งอำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง

1.1 อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลกำพวน อ.สุขสำราญ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน

มีประชากรทั้งสิ้น 5,046 คน แยกเป็นชาย 2,554 คน หญิง 2,492 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 17.70 คน/ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และประกอบอาชีพทำประมง นับถือศาสนาพุทธ และอิสลาม มีการตั้งชุมชนคลดกันไป ตำบลนาคา ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
หมู่ที่ 1 บ้านบางมัน	230 ครัวเรือน	891 คน	868 คน	1,759 คน
หมู่ที่ 2 บ้านนาคา	273 ครัวเรือน	765 คน	895 คน	1,660 คน
หมู่ที่ 3 บ้านบางกล้วยนอก	134 ครัวเรือน	533 คน	561 คน	1,094 คน
หมู่ที่ 4 บ้านควนไทรงาม	97 ครัวเรือน	270 คน	270 คน	540 คน
หมู่ที่ 5 บ้านฝายท่า	152 ครัวเรือน	405 คน	382 คน	787 คน
หมู่ที่ 6 บ้านแหลมนาว	28 ครัวเรือน	106 คน	99 คน	205 คน
หมู่ที่ 7 บ้านไร่นา	96 ครัวเรือน	210 คน	197 คน	407 คน
หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งถั่ว	75 ครัวเรือน	-	-	-

*** ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาคา ปี 2550

2.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ประมง และรับจ้างทั่วไป

2.2 หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีโรงงานอุตสาหกรรม 1 แห่ง และโรงสีกาแฟ จำนวน 2 แห่ง

2.3 สภาพทางสังคม

3.1 ด้านการศึกษา มีโรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 5 แห่ง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2 แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรศาสนา มีวัด/สำนักสงฆ์ 3 แห่ง มัสยิด 6 แห่ง

3.3 การสาธารณสุข มีสถานีประจำตำบล 2 แห่ง และมีอัตราการเสียชีวิต ร้อยละ

953.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีจุดตรวจประจำตำบล 1 แห่ง และตำรวจ มวลชนประชาสัมพันธ์ 1 แห่ง

2.4 การบริการพื้นฐาน

2.4.1 การคมนาคม

1. ถนนสายหลักลาดยางแล้วทั้งหมดติดต่อกับอำเภอ
2. ถนนสายรองติดต่อกับอำเภอเป็นถนนลูกรัง
3. ถนนสายในหมู่บ้านลาดยาง, คอนกรีตเสริมเหล็ก 40%
4. ยังไม่ถนนเข้าหมู่บ้าน 6 บ้านแหลมนาว

2.4.2 การโทรคมนาคม

- 1 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง
- 2 โทรศัพท์สาธารณะ 10 แห่ง

2.4.3 การไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ 6 หมู่บ้าน ราษฎรที่ใช้ 4,000 คน ไม่มีไฟฟ้าใช้ 1 หมู่บ้าน

2.4.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ มีลำน้ำ ลำห้วย 3 สาย

2.4.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ฝาย 14 แห่ง บ่อน้ำตื้น 130 แห่ง บ่อน้ำบาดาล 19 แห่ง สระน้ำ 3 แห่ง ถังไฟเบอร์กลาส 65 ใบ

2.5 ข้อมูลอื่น ๆ

2.5.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่มี ป่าไม้ ป่าชายเลน สัตว์น้ำ

2.5.2 มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน 2 รุ่น 285 คน
- ไทยอาสาป้องกันชาติ 1 รุ่น 70 คน
- กองทุนเพื่อความมั่นคงของชาติ 1 รุ่น 30 คน
- อาสาพัฒนาป้องกันตนเอง 1 รุ่น 30 คน
- รักษาความสงบภายในหมู่บ้าน 1 รุ่น 30 คน

2.6. สภาพปัญหา

1. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ด้านคมนาคม เอกสารสิทธิ์ ไฟฟ้า
2. ปัญหาการผลิต การตลาด รายได้และการมีงานทำ
 - ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
 - การประมงชายฝั่งตกต่ำ
 - เกษตรกรมีหนี้สินเพิ่มขึ้น
3. ปัญหาสาธารณสุขและการอนามัย
 - ปัญหาขาดความรู้ด้านสุขภาพและโภชนาการ

- ปัญหาบ้านเรือนไม่มีส้วมและใช้ส้วมไม่ถูกลักษณะ
 - ปัญหาเด็กไปรับวัคซีนไม่ครบตามกำหนด
 - การสูบบุหรี่
4. ปัญหาน้ำกินน้ำใช้เพื่อการเกษตร
- ขาดน้ำใช้ไม่เพียงพอตลอดปี
 - ขาดน้ำเพื่อการเกษตร
 - ขาดน้ำดื่มที่สะอาด
5. ปัญหาความรู้เพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิต
- ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ
 - การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง
 - ขาดการกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการหาความรู้ใหม่ๆ
6. ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ
- ปัญหาป่าชายเลนถูกบุกรุก
 - ปัญหาकुคลองตื้นเขิน
 - เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดความจริงจังในการดูแลรักษา
7. ปัญหาการบริหารและจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- สมาชิกยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่
 - บุคลากรไม่เพียงพอ
 - การประสานงานกับหน่วยงานอื่น
8. ปัญหาอื่นๆ
- ปัญหายาเสพติด
 - แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย

2.7 ความต้องการของประชาชน

1. ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 - เอกสารสิทธิในที่ทำกิน
 - ถนนลาดยาง หรือคอนกรีตเสริมเหล็กเข้าหมู่บ้าน
 - ไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน
2. ความต้องการด้านการผลิต การตลาด รายได้และการมีงานทำ
 - ปุ๋ยราคาถูกลง
 - จัดตั้งตลาดเพื่อการเกษตร
 - อาชีพเสริม

3. ความต้องการด้านสาธารณสุขและการอนามัย
 - ให้ความคุ้มครองโรคที่นำโดยแมลง
 - งานควบคุมและป้องกันโรคระบาด
 - ให้ความรู้ด้านสุขภาพและโภชนาการ
4. ความต้องการด้านน้ำกินน้ำใช้เพื่อการเกษตร
 - ให้น้ำสะอาดเพื่อบริโภคตลอดปี
 - น้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอ
5. ความต้องการด้านความรู้เพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิต
 - ศูนย์ฝึกอาชีพ
 - สนามกีฬาที่ได้มาตรฐาน
6. ความต้องการด้านทรัพยากรธรรมชาติ
 - ขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจริงจังต่อการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
 - ป่าชุมชน
 - ปะการังในทะเล
 - ป่าต้นน้ำ
7. ความต้องการด้านการบริหารและจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - ให้ฝึกอบรมสมาชิก อบต.
 - ต้องการบุคลากรเพิ่มเติม
 - ความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน
8. ความต้องการด้านอื่น ๆ
 - ให้มีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง
 - ให้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2.8 ศักยภาพในตำบล

ก. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. จำนวนบุคลากร

- จำนวน 3 คน
- ตำแหน่งในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน
- ตำแหน่งในส่วนการคลัง 1 คน
- ตำแหน่งในส่วนโยธา 1 คน
- ตำแหน่งในส่วนการสาธารณสุข - คน

2. ระดับการศึกษา

- มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา 2 คน
- ปริญญาตรี

ข. ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

1. พื้นที่ส่วนใหญ่ติดทะเลและมีเกาะมากมาย ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้
2. มีป่าไม้ สัตว์ป่า ที่อุดมสมบูรณ์เหมาะที่จะศึกษา ค้นคว้า วิจัย

2.9 แนวทางการพัฒนาขององค์กร/นโยบาย

1. การคมนาคมต้องสะดวกทั้งทางน้ำและทางบก
2. ปรับปรุงและขยายระบบการให้บริการสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ ให้เหมาะเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต
3. สนับสนุนให้มีการออกเอกสารสิทธิ์แก่ประชาชนอย่างรวดเร็ว
4. ปรับปรุงระบบการจัดเก็บขยะและการกำจัดขยะให้มีประสิทธิภาพ
5. ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการ
6. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนในธุรกิจการค้า การบริการ การพยายาម្ใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้ออำนวยต่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพื่อขยายการจ้างงานและการกระจายรายได้
8. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบด้านการท่องเที่ยว
9. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางด้านจริยธรรมและจิตสำนึกของประชาชน
10. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางด้านจริยธรรมและประเพณีของท้องถิ่น
11. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและให้บริการเกี่ยวกับสาธารณสุขมูลฐาน การป้องกันและส่งเสริมด้านสุขภาพ
12. ส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาของเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไปเพื่อสุขภาพอนามัย
13. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารของการปกครองท้องถิ่นและระบบการคลังให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
14. สนับสนุนการเพิ่มบทบาทของประชาชนให้เข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการสร้างทัศนคติและค่านิยมให้ประชาชนมี

วิจัยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

2.10 เศรษฐศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ระดับตำบล อำเภอและจังหวัด

เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง ในอนาคต และสามารถนำมาตรวจสอบแผนพัฒนาสามปีว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนา เพียงใด หรือมีจุดเน้นไปในทิศทางใดจึงกำหนดบทสรุปยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคา

แหล่งท่องเที่ยวสวยงาม	ชาวประชาผาสุข
เศรษฐกิจรุ่งเรือง	ฟูเฟื่องคุณธรรม

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ระดับอำเภอและจังหวัด มีดังนี้

1. ด้านการบริหาร การเมืองและการปกครอง
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค
3. ด้านทรัพยากรมนุษย์และสังคม
4. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ด้านการท่องเที่ยว
7. ด้านเศรษฐกิจ อาชีพและรายได้
8. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
9. ด้านสาธารณสุข

3. แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์

1. แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ (ด้านการบริหาร การเมืองและการปกครอง)
 - เพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการบริหาร การเมือง และการปกครอง
 - พัฒนาการความรู้ กฏ ระเบียบ ข้อบังคับให้ประชาชนได้รับทราบหรือ ปฏิบัติให้ทันต่อสถานการณ์ ตามนโยบายของรัฐบาล
 - ส่งเสริม ประสานและสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการที่ครบวงจร ลดขั้นตอนการปฏิบัติให้สะดวกรวดเร็ว

4. แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ (ด้านการท่องเที่ยว)

- ส่งเสริมประสานและสนับสนุนการให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
- พัฒนาควบคุมและดูแลรักษาความสะอาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
- พัฒนาระบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

5. แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ (ด้านเศรษฐกิจ อาชีพและรายได้)

- ส่งเสริมประสานและสนับสนุน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- ส่งเสริมประสานและสนับสนุนการจ้างแรงงานท้องถิ่น
- พัฒนาและเสริมสร้างอาชีพหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ส่งเสริมประสานและสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มการผลิต

6. แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ (ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ)

- พัฒนาระบบสารสนเทศและส่งเสริมให้ประชาชนใช้บริการ
- ส่งเสริมประสานและสนับสนุนการฝึกอบรมด้านความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ

7. แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ (ด้านสาธารณสุข)

- พัฒนาระบบการให้บริการสาธารณสุข
- ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อร้ายแรง
- ส่งเสริม ประสานและสนับสนุนให้มีการออกกำลังกายและเล่นกีฬา

3. ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี (พ.ศ.2550-2553)

เพื่อให้ทราบถึงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาว่ามียุทธศาสตร์ใดบ้างและสามารถนำมาจัดทำแนวทางการพัฒนาในสอดคล้องกัน

1. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารการเมืองและการปกครอง แนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการบริหารการเมืองและการปกครองพัฒนาองค์ความรู้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ประชาชนได้รับทราบหรือปฏิบัติให้ทันต่อสถานการณ์ตามนโยบายของรัฐส่งเสริม ประสานและสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการที่ครบวงจรลดขั้นตอนการผลิตให้สะดวกรวดเร็วขึ้น

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค แนวทางการพัฒนา

- พัฒนาระบบการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำให้ได้มาตรฐานสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย
- พัฒนาระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้าโทรศัพท์ ให้ครบทุกครัวเรือน
- พัฒนาระบบระบายน้ำให้มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาท่วมขัง
- พัฒนาระบบประหม่บ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภค-บริโภคในฤดูแล้ง
- ดำรวจตรวจสอบเพื่อออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินและคุ้มครองที่ดินของรัฐและการจัดระบบ

ผังเมืองท้องถิ่น

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมมนุษย์และสังคม แนวทางการพัฒนาส่งเสริม ประสานและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการดูแล และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นอย่าง บูรณาการ ส่งเสริม ประสานและสนับสนุนให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยออกกำลังการเล่นกีฬาและ ห่างไกลยาเสพติดจัดระเบียบพื้นที่หมู่บ้านและตำบลเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง และความปลอดภัยส่งเสริม ประสานและสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

4. ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาด้านการศึกษาวัฒนธรรม แนวทางการพัฒนาส่งเสริมประสาน และสนับสนุนการให้เยาวชน และประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาข้อมูลข่าวสารและ อินเทอร์เน็ตตำบลส่งเสริม ประสานและสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม ส่งเสริม ประสานและสนับสนุนการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนา สร้างจิตสำนึก ให้ประชาชนหวงแหนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่บุกรุกไม่ทำลายพัฒนาปรับปรุง และควบคุมสิ่งแวดล้อมและเสริมสร้างบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมประสานและสนับสนุน กระบวนการและกรรมวิธีในการจับสัตว์น้ำที่ถูกต้องพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ

6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเมืองการท้องถิ่น แนวทางการพัฒนาส่งเสริม ประสานและ สนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวพัฒนาควบคุมและดูแลรักษาความสะอาดบริเวณแหล่ง ท่องเที่ยว พัฒนาระบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ อาชีพและรายได้ แนวทางการพัฒนาส่งเสริม ประสาน และสนับสนุนโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมประสานและสนับสนุนการจ้างแรงงานท้องถิ่น พัฒนาและเสริมสร้างอาชีพหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งเสริมประสานและสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มการผลิต

8. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แนวทางการพัฒนาพัฒนาระบบสารสนเทศ และส่งเสริมให้ประชาชนใช้บริการส่งเสริม ประสานและสนับสนุนการฝึกอบรมด้านความรู้และเทคโนโลยี ใหม่ ๆ

9. ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาด้านสาธารณสุข แนวทางการพัฒนาระบบการให้บริการ สาธารณสุขป้องกันและควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงส่งเสริม ประสานและสนับสนุนให้มีการออกกำลังกาย และเล่นกีฬา

วัฒนธรรม ประเพณี

ชุมชนเข้มแข็งด้วยลำแข้งของคนนาคา

1. กลุ่มเกษตรทำสวนเป็นกลุ่มที่มีรูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. กลุ่มเกษตรปลูกข้าวเหลืองเป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นปลูกและจำหน่ายข้าวเหลือง
3. โครงการวิจัยการทำน้ำปลาบ้านบางกล้วยนอกเป็นกลุ่มที่มีรูปแบบการทำงาน

4. ที่เน้นกระบวนการการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยงานวิจัยท้องถิ่น
5. กลุ่มเพลินไพรศรีนาคากับกิจกรรมท่องเที่ยว
6. กลุ่มผู้ประสภภัยสึนามิ หมู่ 3 ต.นาคาเป็นรูปแบบการช่วยเหลือที่เป็นกองทุนหมุนเวียน ซึ่งมีกิจกรรมที่ทำ 1. เงินหมุนเวียน 2. ออมทรัพย์ 3. แพชุมชน
4. อยู่ช่อมเรือ

4. สภาพลัปลึงธารและคลองนาคา

²วันที่ 23 มีนาคม 2551 ทางทีม IUCN ได้ร่วมกับชมรมเพลินไพรศรีนาคา ออกสำรวจสภาพคลองนาคาและสถานะของต้นลัปลึงธาร เพื่อที่จะตรวจสอบให้ชัดเจนอีกทีหนึ่ง หลังจากที่มีการจัดประชุมเวทีวางแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมจังหวัดระนองผ่านไป ซึ่งการประชุมครั้งนั้น ผู้นำมีการนำเสนอว่าสภาพคลองนาคาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เนื่องจากการขุดลอกคลองและการขุดตักหินไปใช้ประโยชน์ทำให้ทางน้ำเปลี่ยนแปลงและเกิดสิ่งพังอย่างหนัก ทำให้มีผลกระทบต่อลัปลึงธาร เป็นต้นว่า น้ำไหลแรงทำให้ต้นหลุดลอยไปกับน้ำ เกิดการทับถมของหินและตะกอนทรายที่บริเวณต้นลัปลึงธาร ดังนั้นจึงต้องมีการสำรวจเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและหาแนวทางแก้ไขต่อไป

ผลการศึกษาและสำรวจพบว่า

1. ลัปลึงธารในอดีตมีขึ้นอย่างหนาแน่นเกือบตลอดลำคลอง แต่ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปมากจะพบว่ามีลัปลึงธารขึ้นอยู่กระจัดกระจายทั่วไป และจะมีหนาแน่นมากที่บริเวณวังยาวที่มีความยาวประมาณ 300 เมตร และบริเวณดังกล่าวเป็นที่ราบเรียบ ระดับคลองเป็นแนวตรงและไม่ต่างระดับ ทำให้น้ำไหลไม่แรงและไม่มีการทับถมของตะกอนดินและก้อนหิน บริเวณนี้จะเป็นวังน้ำที่กว้างใหญ่ดังนั้นจึงทำให้ลัปลึงธารขึ้นอย่างหนาแน่นในพื้นที่ดังกล่าว ส่วนพื้นที่อื่นๆ ที่ขึ้นกระจัดกระจายเพราะมีการเปลี่ยนแปลงสายน้ำและทำให้มีการทับถมของก้อนหินและตะกอนดินในบริเวณต้นลัปลึงธาร จึงทำให้ลัปลึงธารในบริเวณดังกล่าวตายไป ส่วนที่เหลือได้ถูกน้ำพัดพาไปเนื่องจากกระแสน้ำมีความแรงมากในหน้าฝนและมีการไหลแรงเนื่องจากบางแห่งมีการขุดลอกคลองและมีการขุดตักหินไปทำถนนหนทาง เป็นต้น

2. สองฝั่งคลองนาคามีการพังทลายเป็นช่วงๆ โดยเฉพาะตรงบริเวณที่มีการขุดลอก การพังทลายนี้เกิดขึ้นอย่างรุนแรงมาก มีผลทำให้กระแสน้ำเปลี่ยนทางเดิน บริเวณสวนและที่ดินทำกินถูกกัดเซาะอย่างหนัก มีต้นปาล์มและกอไผ่ร่วงหล่นลงมาที่คลองเป็นจำนวนมาก สวนบางแห่งต้องสูญเสียที่ดินริมคลองปีละ 3-5 เมตร และมีแนวโน้มว่าจะพังทลายหนักขึ้นเรื่อยๆ

²

<http://www.andamanfriend.org> / วันที่ 9 ตุลาคม 2551

3. การเปลี่ยนทิศทางของคลองและการไหลของน้ำ บริเวณที่มีการขุดลอกและขุดคักหินจะเป็นสาเหตุหลักให้กระแสน้ำไหลเชี่ยวแรง ดังนั้นจึงทำให้น้ำกัดเซาะชายฝั่งข้างหน้าอย่างมาก และมีการหอบตะกอนดินและหินไปขวางในพื้นที่คลองที่น้ำพัดไป จนทำให้มีกองตะกอนดินและหินเป็นจำนวนมากขวางทางน้ำไหล ดังนั้นการไหลของน้ำจึงเปลี่ยนทิศทางการไหลใหม่และมีการกัดเซาะชายฝั่งไปเรื่อยๆ

4. บริเวณทั้งสองฝั่งคลองที่ยังคงเป็นธรรมชาติและไม่มีการตัดไม้และทำลายพันธุ์ไม้สองฝั่งคลอง ต้นไม้หลากหลายชนิดเหล่านี้จะทำหน้าที่ในการดูแลและป้องกันชายฝั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพและพลับพลึงธารบริเวณดังกล่าวมีการเจริญเติบโตดีและมีประชากรที่หนาแน่น พันธุ์ไม้สองฝั่งคลองที่พบ เช่น ตะเคียน ตะแบก ไม้ ส้านใหญ่ ก่อหมู มะเดื่อ ข่าป่า หวาย ไคร่น้ำ เต่าร้าง อ้อ เถาวัลย์ กล้วยป่า และหญ้าเป็นต้น

5. พลับพลึงธารหรือหอมน้ำเป็นพืชเฉพาะถิ่นและมีการพบเห็นเฉพาะที่คลองนาคาในประเทศไทย เท่านั้นสำนักนโยบายและแผนได้จัดให้พืชชนิดนี้อยู่ในภาวะอันตรายที่มีความเสี่ยงต่อการลดจำนวนลง เพราะพืชชนิดนี้มีการเก็บหาเพื่อขายเป็นพืชน้ำประดับและเป็นที่ต้องการของตลาดมาก นอกจากนี้ยังมีการนำหัวพลับพลึงธารไปใช้ในการทำครีมบำรุงผิว ในบางพื้นที่มีการเก็บหาจนหมดไปแล้ว ขณะเดียวกันก็ยังไม่มีการบรรจุพลับพลึงธารให้อยู่ในบัญชีแดงของ IUCN (IUCN Red List) และในอนุสัญญา CITES (THE CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGER SPECIES OF WILD FAUNA AND FLORA) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ก็ยังไม่มีการยกระดับพืชชนิดนี้ให้อยู่ในบัญชีของอนุสัญญา CITES และ พรบ. พันธุ์พืช 2518 แต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

1. ทางกลุ่มอนุรักษ์ฯ ได้พยายามในการที่จะหาหนทางในการอนุรักษ์พลับพลึงธารในรูปแบบต่างๆ เช่นการทำแปลงอนุบาล การทำกิจกรรมปลูกพลับพลึงธารร่วมกับนักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมล่องแพเพื่อการอนุรักษ์พลับพลึงธารร่วมกับทางจังหวัดและ อบต. รวมทั้งการพยายามออกกฎหมายต่างๆ เช่น การไม่อนุญาตให้นำสัตว์เลื้อยมาล่องแพ การไม่อนุญาตให้มีการว่ายน้ำในบริเวณที่มีพลับพลึงธาร

2. การไม่อนุญาตให้เก็บหาต่อไม้ตามลำคลอง และการห้ามเก็บหัวพลับพลึงไปจากลำคลอง เป็นต้น มาตรการเหล่านี้จำเป็นว่าเป็นการริเริ่มที่ดี ถ้าจะทำการอนุรักษ์ให้ได้ผลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางจังหวัดและ อบต. น่าจะมีการหามาตรการในการออกกฎหมาย และกฎระเบียบที่เป็นทางการมาใช้ในการป้องกันคลองนาคาและการอนุรักษ์พลับพลึงธาร

3. น่าจะมีการศึกษาและวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับพลับพลึงธารหรือหอมน้ำ ถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะทำการคุ้มครองได้ทัน เช่น การหาแนวทางอนุรักษ์ การผลักดันให้อยู่ภายใต้ พรบ. พันธุ์พืช อนุสัญญา CITES และ IUCN Red List ก่อนที่จะสูญพันธุ์ไปจากท้องถิ่น

4.ทาง อบต. นาคา มีนโยบายในการที่จะปลูกต้นไม้สองฝั่งคลองนาคาเพื่อความสวยงามและเพื่อการป้องกันชายฝั่งคลอง จึงขอเสนอว่า น่าจะมีการประยุกต์ใช้สภาพธรรมชาติของสองฝั่งคลอง เช่น การใช้ไม้พื้นเมืองที่หลากหลายที่พบตามสองฝั่งคลองและเลียนแบบธรรมชาติในการปลูกและฟื้นฟู

5.น่าจะมีการหามาตรการร่วมกันในเวทีการประชุมปรึกษาหารือ ระหว่าง อบต. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเจ้าของที่ดิน และชุมชน ในการที่จะหาแนวทางในการแก้ปัญหาตลิ่งคลองพังทลาย และการอนุรักษ์พลิกปลีกร่วมกัน โดยเฉพาะการขุดตักดินและหินตามลำคลองเพื่อการก่อสร้าง การขุดลอกคลองการตกแต่งคลอง การทำฝายน้ำล้น และการฟื้นฟูสองฝั่งคลอง เป็นต้น

หมายเหตุ

พลับพลึงธาร มีชื่อเป็นอย่างอื่น เช่น พลับพลึงน้ำหรือช้องนางคลี่หรือหอมน้ำ จัดเป็นพืชชอบน้ำหรือพืชน้ำอยู่ในวงศ์ Amaryllidaceae ที่เป็นตระกูลพลับพลึง และมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Crimum thaianum* เพราะพบในประเทศไทยแห่งเดียวในโลก โดยธรรมชาติหัวมักโผล่เหนือดินประมาณ 2 ใน 3 เพื่อป้องกันการเน่า มีความสูงตั้งแต่ 60-200 ซม หรืออาจจะมากกว่าขึ้นกับระดับน้ำ ใบคล้ายพลับพลึงและมีขนาดยาวขึ้นกับระดับน้ำ ดอกสีขาวชูก้านขึ้นเหนือน้ำอยู่เสมอ ทนต่อความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5-9 และชอบอุณหภูมิที่ 18-28 °C สามารถนำมาปลูกเป็นพืชน้ำประดับได้

บทที่ 3

กระบวนการดำเนินงานวิจัย

โครงการศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง ได้ดำเนินการวิจัยโดยทีมวิจัยศึกษาร่วมกับเด็กและเยาวชนในชุมชน เก็บข้อมูลตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ 17 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เวทีชี้แจงเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการวิจัยร่วมกับชุมชน

วันที่ 14 กันยายน 2550

สถานที่ ห้องประชุม อบต.นาคา

ผู้เข้าร่วม 48 คน ประกอบด้วย

1. สมาชิก อบต.นาคา
2. สมาชิกชมรมเพลินไพรศรีนาคา
3. ทีมวิจัย 6 คน และพี่เลี้ยง
4. ชุมชน

วัตถุประสงค์

เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกับชุมชนในการที่ทีมวิจัยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สกว. เพื่อมาทำกิจกรรมงานวิจัย โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาส่วนร่วมในการดำเนินงานครั้งนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประสานผู้เข้าร่วม และจัดเตรียมสถานที่
2. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการจัดประชุม
3. เตรียมเอกสารประกอบการประชุม
4. ทีมวิจัยนำเสนอความเป็นมาของโครงการ
5. ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยร่วมกันชี้แจงความเป็นมาของโครงการวิจัย ว่าก่อนได้รับการอนุมัติโครงการวิจัยทางทีมวิจัยได้มีการพัฒนาโจทย์วิจัย 3 ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมในช่วงที่พัฒนาโจทย์วิจัย ดังนี้

1. คุณสมพร ประภาเวศ ประธานกลุ่มฟ้าใหม่ได้แสงหวัน

งานแต่งงาน การบอกเล่ากิจกรรมที่กำลังทำอยู่ ทางพี่เลี้ยงฝากประเด็นให้คิดต่อว่าที่ผ่านมาได้เรียนรู้อะไรบ้าง? และได้ชี้แจงการทำงานวิจัย เป็นการเน้นให้คน/ชุมชนได้เรียนรู้ ซึ่งต้องมาจาก “**รับรู้ร่วมกัน คิดร่วมกันและตัดสินใจทำร่วมกัน**” โดยเน้น การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ซึ่ง สกว.ภาค เป็นแหล่งทุนที่สนับสนุนทุนให้กับชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งทีมวิจัยต้องเปิดใจรับการเรียนรู้และเพื่อขยายฐานสู่ชุมชน

ข้อเสนอแนะจากที่ปรึกษากลุ่ม (ลุงจำ) ได้สะท้อนให้กับทางกลุ่มและพี่เลี้ยงฟังอย่างชัดเจนว่า ที่ผ่านมาทางกลุ่มเยาวชนได้ไปดูงานมาหลายแห่ง (2-3 แห่ง) แต่พอกลับมาไม่ได้มานั่งร่วมกันสรุปผลจากการดูงานเลย ว่าได้อะไรบ้าง และบทบาทของหัวหน้า/รองหัวหน้าก็ไม่ชัดเจน คนเป็นผู้ปกครอง(พ่อ/แม่) เขาเฝ้าดูอยู่และที่สำคัญไม่ได้แจ้งให้ทางบ้านทราบว่าเรากำลังทำอะไรกันอยู่ ซึ่งเป็นผลให้ทางบ้านไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่เห็นด้วย เพราะว่าที่ผ่านมาเราไม่ทำให้เห็นเป็นรูปธรรม ไม่มีความต่อเนื่อง/ขาดการกระตุ้นขาดการพัฒนาไม่เห็นความสำคัญและไม่ได้นำความรู้จากการดูงานมาประยุกต์ใช้ ซึ่งถ้ามองในเชิงพื้นที่มีตำบลนาคา มีศักยภาพพร้อมและเหมาะสำหรับทำท่องเที่ยว แต่เราต้องมาหาจุดร่วมกันเพื่อให้เกิดการรวมตัว เกิดกระบวนการและมีความต่อเนื่องในการดำเนินงานเพื่อชุมชนของเราต่อไป

หลังจากที่เราได้ร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัย และพัฒนาเอกสารจนสมบูรณ์ ทางทีมวิจัยได้จัดส่งข้อเสนอโครงการต่อแหล่งทุน สกว.พร้อมกับความเห็นของผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดพังงา ภายใต้โครงการชื่อโครงการ ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน ตำบลนาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง งบประมาณที่ได้รับ 203,150 บาท มีระยะเวลาดำเนินงาน 14 เดือน โดยโครงการวิจัยมีวัตถุประสงค์ในการทำงานวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของชุมชน สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณีและรวบรวมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลนาคา ซึ่งทางทีมวิจัยต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น เวทีชี้แจงเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการวิจัยฯกับร่วมชุมชน การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ รายได้เศรษฐกิจของชุมชน โดยใช้แบบสอบถาม/การสัมภาษณ์ /พูดคุย และนำข้อมูลจากการสำรวจมาสรุปข้อมูลจากการสำรวจ/เก็บข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพรายได้เศรษฐกิจของชุมชน เมื่อได้ข้อมูลทางทีมวิจัยต้องจัดทำฐานเรียนรู้ด้านประเพณี วัฒนธรรม / การประกอบอาชีพของชุมชน

2. ศึกษาความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประชุมวางแผนให้ความรู้ในการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

- สำรวจเส้นทางและความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ พันธุ์พืช พันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ในพื้นที่ป่า
- เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความหลากหลายของทรัพยากร นำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว

- ประชุมวางแผนกำหนดฐานเรียนรู้
- จัดทำฐานเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

3. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

- สำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถนำมาจัดทำ เป็นเส้นทางเชื่อมโยงการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยว

4. ศึกษารูปแบบและการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนตำบลนาคา

- จัดเวทีกำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลนาคา
- กิจกรรมทดลองนำเที่ยว เพื่อค้นหารูปแบบที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลนาคา โดยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม เครือข่ายโครงการวิจัยฯ เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ/เครือข่าย อบต. กลุ่มเยาวชน
- ถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลนาคา

อย่างไรก็ตามทีมวิจัยท่องเที่ยวคลองนาคา ก็ขอชี้แจงและทำความเข้าใจต่อชุมชนพร้อมกับขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนพลังชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

นางสาวสามีย๊ะ สาลี

กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมี หลักการทำงานวิจัย สกว. ย่อมาจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จัดตั้งตามพรบ.ปี 2535 เป็นหน่วยงานราชการที่มีการบริหารนอกระบบ มีลักษณะงานที่หนุนเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่กระบวนการคิดค้นปัญหาของชุมชน ชุมชนมีข้อสงสัยและต้องใช้งานวิจัยเพื่อหาคำตอบ รูปแบบงานวิจัยเน้นการพัฒนาคน การทำงานร่วมกับชุมชน

นายดลก่อเต็ม ผดุงชาติ

นำบทเรียนการทำงานวิจัยโครงการผลิตน้ำปลามาแล้วสู่กันฟัง จากประสบการณ์การทำงานวิจัยซึ่งเราถือว่าเรามาแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน ในส่วนกิจกรรมที่ทางทีมวิจัยได้ร่วมกันทำงาน สืบเนื่องกับทางทีมวิจัยได้รับงบประมาณจาก สกว. มาหนุนเสริมกิจกรรม ในหลายครั้งที่มีคำถามว่า ผลิตน้ำปลา แล้วทำไมไปยุ่งเกี่ยวกับป่าชายเลน ซึ่งทางทีมวิจัยเรามีหลักคิดว่าถ้าหากเราไม่มีการจัดการป่าชายเลน ป่าต้นน้ำและสวนเกษตร ทำอย่างไรเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติของเราให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพราะทุกชีวิตมีความสัมพันธ์กันและเชื่อมโยงกัน

อย่างไรก็ตามการทำงานทุกอย่างนั้นเราต้องคำนึงถึงความพร้อมของทีมวิจัย ความเสถียรด้านเวลา เพราะเราทำงานเพื่อส่วนรวม ในส่วนกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในที่ทีมวิจัยจะต้องมีการบริหารจัดการ โครงการวิจัย

ส่วนในสภาพปัญหาของกระบวนการทำงาน ซึ่งทางกลุ่มได้ทำงานร่วมกับกลุ่มสตรี ปัญหาแรกๆ ก็จะเป็นส่วนของปัญหาครอบครัว แต่ทั้งนี้ทางทีมวิจัยจะต้องทำความเข้าใจกับครอบครัวให้มากขึ้น แล้วทุกปัญหาจะคลี่คลายได้ ในส่วนการทำงานวิจัยของทีมวิจัยน้องใหม่ ทางทีมวิจัยน้ำปลาขอกำลังใจให้กับทีม ท้องเที่ยวคลองนาคา

นายธานี อุ่นขาว ประธานชมรมเพลินไพรศรีนาคา

ชมรมเพลินไพรศรีนาคา ในปี พ.ศ. 2548 ชุมชนได้มีการริเริ่มการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้วยการสนับสนุนจาก ชมรมป่าสร้างฝันระนอง เขตฯคลองนาคา เขตฯม่วงกลวง ก่อให้เกิดกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวคลองนาคา โดยการจัดตั้งชมรมเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในนามชมรมเพลินไพรศรีนาคา เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2548 และได้ดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน และได้ทำโครงการประสานงานร่วมกับส่วนราชการ เช่น เขตฯคลองนาคา เขตฯม่วงกลวง สนับสนุนกิจกรรมสร้างจิตสำนึกกลุ่มเยาวชนและคนในชุมชนตำบลนาคาให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น โครงการคืนกล้วยไม้ให้ป่า เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ครบ 60 ปี โครงการอนุรักษ์พันธุ์ไม้น้ำหนึ่งเดียวในโลก คือ พลับพลึงธาร โครงการอนุรักษ์ปลาประจำถิ่นหรือปลาพลวงในคลองนาคา(บริเวณหน้าฝายน้ำล้นคลองนาคา) กิจกรรมการล่องแพแลพลับพลึงธารหนึ่งเดียวในโลก ในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคมของทุกปี กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนตำบลนาคา ยังไม่เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจน เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาเป็นการท่องเที่ยว โดยไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมของชุมชนและสร้างกระบวนการเรียนรู้ถึงหลักการและเป้าหมายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำให้ชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และยังไม่เข้าใจถึงวิธีการและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่ผ่านมาจากความต่อเนื่องจึงทำให้คนในชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งการเตรียมความพร้อมในการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นจะต้องมีการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ด้วยข้อจำกัดของคนในชุมชนที่มีความคิดเห็น มุมมองและมีการใช้ชีวิตแตกต่างกันออกไปตามพื้นแพที่มาจากตน เช่น จังหวัด นครศรีธรรมราช ตรัง และกระบี่ โดยกลุ่มคนเหล่านี้ย้ายเข้ามาตั้งหลักปักฐานและทำการเกษตร สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน สวนผลไม้ เช่น มังคุด เงาะ ทุเรียน ลองกอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีคนทางภาคอีสานที่ย้ายเข้ามาในพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพปลูกผักสวนครัว และปลูกแตงโม เมื่อคนจากหลายพื้นที่ ต่างวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่รวมและต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้งานวิจัยท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการเปิดช่องทางการมีส่วนร่วมการของชุมชนเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

โดยใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นเครื่องมือเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญ
ทรัพยากรธรรมชาติของตนเอง กระบวนการเรียนรู้ในกระบวนการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเป็น
ช่องทางเลือกในการสร้างรายได้แก่คนในชุมชนตำบลนาคา อีกช่องทางหนึ่งกระบวนการเรียนรู้การจัดการ
แบบมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งที่ชุมชนพร้อมที่พัฒนากระบวนการต่อไป

สรุปผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยได้นำเสนอความเป็นมาของโครงการวิจัย ต่อชุมชน ซึ่งชุมชนได้มีข้อคิดเห็นในการ
ทำงาน ของเด็กเยาวชนว่า อยากเห็นพัฒนาการของเด็กเยาวชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้านสังคม
ให้มากขึ้น และถือว่ากิจกรรมวิจัยนี้เป็นโอกาสดีที่จะทำให้เด็กเยาวชนในตำบลนาคาได้มีโอกาสได้พัฒนา
ศักยภาพของตนเองและนำไปสู่การแก้ปัญหาอื่นๆในชุมชนต่อไป

ปัญหาอุปสรรค

ในการกำหนดวัน เวลาจัดการประชุมใช้วัน เวลา และสถานที่ร่วมกับการประชุมแผนงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลนาคาจึงทำให้ต้องกระชั้นเวลาในการหารือกัน รายละเอียดของเนื้อหาบางส่วน
ขาดหายไปหรือไม่ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกัน ทีมวิจัยหรือผู้เข้าร่วมก็ไม่สามารถแสดงความคิดเห็น ได้ครบทุก
คน

ข้อเสนอแนะ

ในการประชุมครั้งต่อไปควรแยกจัดกิจกรรมของงานวิจัยโดยเฉพาะและเชิญหน่วยงานหรือองค์กร
อื่น ๆ เข้าร่วม อาจใช้สถานที่ของ อบต.นาคา เช่นเดิม(เลือกวันที่ห้องประชุมว่าง)หรือเปลี่ยนที่ประชุมเพื่อได้
ใช้โอกาสอย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือ ในการนำเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ ทีมวิจัยและผู้เข้าร่วมสามารถเสนอได้
ให้ครบทุกคน

กิจกรรมที่ 2 ดำรวจฐานทรัพยากรชุมชนคลองนาคา

วันที่ 26 มีนาคม 2551

สถานที่ ทีมวิจัย 7 คน เด็กเยาวชน 7 คน

ที่ปรึกษา 2 คน พี่เลี้ยง 3 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจทรัพยากรชุมชนคลองนาคา
2. เพื่อจับค่าพิกัด GPS ลักษณะของพื้นที่
3. เพื่อเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากที่ดินสองฝั่งคลองนาคา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ เช่น สมุด,ปากกา,เครื่อง GPS,เข็มทิศ,เทปวัดระยะ

2. ประชุมทีมวิจัยและแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม เพื่อทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ คือ
 - กลุ่มที่ 1 กลุ่มทรัพยากรสัตว์
 - กลุ่มที่ 2 กลุ่มทรัพยากรพืช
 - กลุ่มที่ 3 กลุ่มสำรวจภูมิศาสตร์ทางกายภาพ โครงสร้างคลอง ด้วยเครื่องมือ GPS และค่าองศา เข็มทิศ
 - กลุ่มที่ 4 กลุ่มสำรวจภูมิศาสตร์ทางกายภาพ โครงสร้างคลอง ด้วยการวัด ความลึกและความกว้างของคลอง
3. ลงพื้นที่สำรวจคลองนาคา จุดเริ่มต้นฝายน้ำล้นถึงวังฉนวน
4. สรุปรูปข้อมูลจากการสำรวจฐานทรัพยากรคลองนาคา

ผลการดำเนินงาน

จากการลงพื้นที่สำรวจทรัพยากรคลองนาคา ทีมวิจัยได้แบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มสำรวจทรัพยากรสัตว์ มีสมาชิกในกลุ่ม 4 คน

1. นายชัยสิทธิ์ ศิลาพรหม (นิล) มีหน้าที่ จดบันทึก
2. นายสมพร ปะกาเวสุ (เอี้ยว) มีหน้าที่ ฝายเสียบียงและสังเกตการณ์
3. นายจิรวัดน์ รุ่งเรือง (เค) มีหน้าที่ ฝายสังเกตและถ่ายภาพ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสำรวจทรัพยากรพืช มีสมาชิกในกลุ่ม 5 คน

1. นางสาวโสธยา มุคุระ (ปู) มีหน้าที่ จดบันทึก
2. นายไตรรัตน์ โคกระทิง (ชัย) มีหน้าที่ วัดขนาดความสูงและเส้นรอบวง
3. เด็กหญิงนิชรีพร บุญถนอม (นิค) มีหน้าที่ จดบันทึก
4. เด็กหญิงณัฐพรรณ อุ่นขาว (กิด้า) มีหน้าที่ สังเกตการณ์
5. พี่เลี้ยง

กลุ่มที่ 3 กลุ่มจับค่าพิกัด GPS/ เข็มทิศ มีสมาชิกในกลุ่ม 4 คน

1. นางอิสราภรณ์ อุ่นขาว (พี่อ้อย) มีหน้าที่ จดบันทึก
2. นายพิเชษฐ์ คำมาก (พี่เชษฐ์) มีหน้าที่ จับค่า GPS
3. นายจรัสศักดิ์ ศิลาพรหม (โอ) มีหน้าที่ วัดค่าองศาด้วยเข็มทิศ
4. นายธีรพล อุ่นขาว (ตาต้อม) มีหน้าที่ จดบันทึก

กลุ่มที่ 4 กลุ่มวัดความลึกและความกว้างของคลอง มีสมาชิกในกลุ่ม 5 คน

1. นายจรัสศักดิ์ ศิลาพรหม (โอ) มีหน้าที่ วัดความลึกของน้ำ
2. นายธีรพล อุ่นขาว (ตาต้อม) มีหน้าที่ จดบันทึก
3. เด็กชายธนกร อุ่นขาว (โปเต้) มีหน้าที่ วัดความกว้างของคลอง

4. นายธานี อุ่นขาว (พี่ติ่ม) มีหน้าที่ ที่ปรึกษาทีมวิจัย
5. พี่เลี้ยง

การดำเนินการสำรวจทีมวิจัยใช้วิธีการลงพื้นที่สำรวจไปพร้อมกันทั้งหมดเป็นกลุ่มใหญ่ แต่ละคนทำหน้าที่เก็บข้อมูลที่รับมือมอบหมายลงแบบบันทึกของตัวเอง โดยมีการซักถามและแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สมบูรณ์ เช่น เรื่องชื่อพันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์หรือลักษณะชื่อเรียกต่าง ๆ ของท้องถิ่นและภาษากลาง

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานสำรวจฐานทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนนาคา ตลอดสายคลองนาคาที่มีความยาวกว่า 7 กิโลเมตร โดยมีจุดเริ่มต้นจากฝายน้ำล้นบ้านฝายท่า ถึงจุดสิ้นสุดการสำรวจ หลังองค์การบริหารส่วนตำบลนาคา รวม 26 จุด ทีมวิจัยได้แบ่งกลุ่มสำรวจ ออกเป็น 4 กลุ่ม โดยมีที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำในการสำรวจ ทำให้นักวิจัยและเยาวชน รู้สึกสนุกตลอดกิจกรรมการสำรวจ เกิดการแลกเปลี่ยน ซักถาม ในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบ ไม่ว่าจะเป็นพันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ หรือเรื่องอื่นๆ ทำให้ทีมวิจัยและเยาวชนเกิดการเรียนรู้จากการสำรวจทรัพยากรชุมชนนาคามากขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

-

ข้อเสนอแนะ

1. การลงพื้นที่สำรวจ ต้องมีการวางแผนก่อนล่วงหน้าและการเดินสำรวจต้องเริ่มกิจกรรมตั้งแต่ช่วงเช้าเพราะจะได้เป็นไปตามกำหนดการที่วางไว้
2. การประสานงานกับทีมวิจัยและเยาวชนต้องนัดแนะเวลาให้แน่นอนเพื่อทุกคนจะได้รักษาเวลาในการทำงาน

กิจกรรมที่ 3 สัมภาษณ์กลุ่มต่างๆ ในชุมชนนาคา

วันที่ 23 พฤษภาคม 2551

สถานที่ 1. บ้านประชาชนกลุ่มแม่บ้าน/แม่บุตร แสงดี

2. ที่ทำการกลุ่มเพลินไพรศรีนาคา

3. ที่ทำการกลุ่มพัฒนาสวนยางพารา

4. ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ม.4

5. ศูนย์เรียนรู้ ม.7

6. บ้านลุงเจียร ม.5

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลกลุ่มอาชีพของชุมชน
2. เพื่อจัดทำฐานเรียนรู้ในชุมชนไว้รองรับกิจกรรมท่องเที่ยว
3. เพื่อนำข้อมูลจากการสำรวจไปประกอบการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวคลองนาคา
4. เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

ผู้เข้าร่วม

กลุ่ม 1

1. นายชัยสิทธิ์ ศิลาพรหม
2. เด็กชายเจษฎา อุ่นขาว
3. น.ส.ณัฐกานต์ ไข่มุขธรรม
4. นายธานี อุ่นขาว

กลุ่ม 2

1. นายจิรศักดิ์ ศิลาพรหม
2. ค.ช.สุรศักดิ์ บุญถนอม
3. ค.ช.ธนกร อุ่นขาว
4. ค.ณ.ณัฐพรรณ อุ่นขาว

กลุ่ม 3

1. น.ส.โสรญา มุกระ
2. นายพิเชษฐ คำมาก
3. นายชำนาญ บุญถนอม
4. น.ส.สามียะ สาลี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. แบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาข้อมูล ออกเป็น 3 กลุ่ม และแต่ละกลุ่มแบ่งบทบาทความรับผิดชอบ ดังนี้
กลุ่มที่ 1. ศึกษาและเก็บข้อมูลจากกลุ่มแม่บ้าน / กลุ่มเยาวชน / กลุ่มเพลินไพรศรีนาคา
กลุ่มที่ 2. ศึกษาและเก็บข้อมูลจากกลุ่มพัฒนาสวนยางพารา/กลุ่มผู้สูงอายุเพชรนาคา/กลุ่มเกษตร
กลุ่มที่ 3. ศึกษาและเก็บข้อมูลจากคณะกลองยาว 457 เพชรนาคา/กลุ่มมโนราห์/กลุ่มประมงชายฝั่ง
2. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน โดยแยกย้ายกันไปตามที่ได้รับมอบหมาย
3. สัมภาษณ์และสอบถามข้อมูล
4. สรุปผลการทำกิจกรรม
5. รวบรวมข้อมูลและจัดบันทึกเพื่อใช้ประกอบในรายงาน

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดร่วมกันของแต่ละกลุ่มโดย...

 กลุ่มที่ 1 รับมอบหมายให้เก็บข้อมูลจากกลุ่มแม่บ้านในชุมชนนาคา กลุ่มเยาวชนและชมรมเพลินไพรศรีนาคา ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าว ได้ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลจากกลุ่มแม่บ้าน

จากการสัมภาษณ์/พูดคุยกับกลุ่มพบว่า ทางชุมชนได้มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อส่งเสริมอาชีพบพทบาทของสตรีโดยมีกลุ่มแม่บ้าน บ้านฝายท่า เป็นผู้ดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2544 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมอาชีพและบพทบาทสตรี สมาชิกทั้งหมด 21 คน ประธานกลุ่มเมื่อเริ่มก่อตั้ง คือ นางสิริรัตน์ รุ่งรพีพรพงษ์ โดยการบริหารจัดการกลุ่มได้กำหนดให้ทุกวันที 10 ของทุกเดือน เป็นวันประชุมเพื่อวางแผนการทำงานและมีการดำเนินกิจกรรมย่อยของกลุ่มอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 7 ปี ซึ่งกิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านได้ทำกิจกรรมร่วมกันส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลักมารวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ หลายกิจกรรม ดังนี้

1. กลุ่มสัจจะออมทรัพย์
2. ไม้กวาดดอกอ้อ
3. แปรรูปผลไม้ตามฤดูกาล
4. กลุ่มทำปุ๋ยชีวภาพ

1) กลุ่มสัจจะออมทรัพย์

กลุ่มนี้ได้ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกมีทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพโดยสมาชิกในกลุ่มมีการออกเงินคนละ 30 บาท/เดือน และจัดให้มีสวัสดิการ การกู้ยืมเงินไม่เกินคนละ 3,000 บาท โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาท/เดือน นางสิริรัตน์ รุ่งรพีพรพงษ์ เป็นประธานกลุ่ม ที่ทำการตั้งอยู่ที่ประชุมหมู่บ้านฝายท่า

2) ไม้กวาดดอกอ้อ

กลุ่มนี้ได้ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2544 มีสมาชิกเริ่มแรก 10 คน โดยนางบุตร แสงลี เป็นประธานกลุ่มคนที่ 1 ต่อมาในปี 2549 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการกลุ่ม คือ นางบุตร แสงลี ได้ลาออกจากการเป็นประธานกลุ่มและให้นางสิริรัตน์ รุ่งรพีพรพงษ์ เป็นประธานกลุ่มแทนในปัจจุบัน (พ.ศ.2552) มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 25 คน ด้านการบริหารงานของกลุ่มไม้กวาด โดยหลัก ๆ กลุ่มได้ผลิตไม้กวาดเพื่อจำหน่ายในชุมชนและได้ส่งไม้กวาดเข้าประกวด สินค้า OTOP ได้ 3 ดาว ระดับจังหวัด และได้รับการส่งเข้าประกวดต่อในระดับภาคที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ได้ 1 ดาว ต่อมาจึงได้จัดตั้งชื่อขึ้นใหม่เป็นกลุ่มไม้กวาด “บ้านฝายท่าระดับ 4 ดาว”

การผลิตไม้กวาดของกลุ่มมีกระบวนการ ดังนี้

1. วัตถุดิบในการทำไม้กวาด 1 ด้าม

- ดอกอ้อ 40 ดอก มัดเป็นจุกได้ 10 จุก จุกละ 8 ดอก
- หวายแดง 1 อัน ความยาว 1 เมตร
- เชือกไนลอน ความยาวประมาณ 3 เมตร

- อุปกรณ์การผูกไม้กวาด เรียกว่า วง

2. ต้นทุนในการทำไม้กวาด 1 ค้ำ

- ประมาณ 7.50 บาท
- ขายส่งค้ำละ 20 บาท
- ขายปลีกค้ำละ 25 บาท

หมายเหตุ: หากทางกลุ่มไม่จัดซื้อดอกออกจากนอกพื้นที่ เช่น กะเปอร์ กระบุรี ซึ่งในราคา 170 บาทต่อ 1,000 ดอก

3) กลุ่มแปรรูปผลไม้ตามฤดูกาล

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านในชุมชนน่าจะรวมตัวกันแปรรูปผลไม้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนเอง เช่น มังคุด กวน ทูเรียนกวน กล้วยกวน กล้วยตาก ฯลฯ ซึ่งในแต่ละปีจะมีปริมาณผลไม้ไม่แน่นอน บางปีมีน้อย ราคาผลสดดีชาวสวนก็จะขายผลสด แต่บางปีที่ราคาตกต่ำมาก ๆ บางสวนปล่อยให้เน่าเสียค้ำคืน กลุ่มแม่บ้านจึงรวมตัวกันเฉพาะกิจนำผลไม้ที่ล้นตลาดดังกล่าวมาแปรรูปเพื่อส่งขายในเมืองระนอง ตลาดในชุมชนและจังหวัดใกล้เคียง โดยส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างหลังเสร็จจากงานประจำของตนเอง

4) กลุ่มทำปุ๋ยชีวภาพ

โดยสมาชิกในกลุ่มเข้ารับการอบรมวิธีการทำปุ๋ยชีวภาพจากหน่วยงานเกษตรอำเภอสุขสำราญ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคา และมีหน่วยงานพัฒนาเอกชน แอ็คชั่นเอด มาสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ เช่น หัวเชื้อการทำน้ำหมักชีวภาพ ถึงบรรจุน้ำหมัก

ข้อมูลจากกลุ่มเยาวชนรักษ์ปลับปลิงธาร

กิจกรรมของกลุ่ม เยาวชนรักษ์ปลับปลิงธาร

- อนุบาลพืชไต้ น้ำ ปลับปลิงธาร ที่หลุดลอยตามกระแสน้ำในแต่ละปี
- ปลูกและขยายพันธุ์ปลับปลิงธารเพิ่มเติม
- เก็บขยะบริเวณในลำคลองนาคา เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อพืชไต้ น้ำ
- เฝ้าระวังการทำลายลำคลองนาคา เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อพืชไต้ น้ำ คือ ปลับปลิงธาร

ผลการดำเนินงานของกลุ่ม

เยาวชนรักษ์ปลับปลิงธาร กลุ่มเยาวชนรักษ์ปลับปลิงธาร ซึ่งเป็นบุตรหลานของสมาชิกชมรม เพลินไพรศรีนาคา และได้ร่วมตัวเพื่อทำกิจกรรมในการอนุรักษ์และฟื้นฟู พืชได้น้ำหายาก คือ ปลับปลิง ธารให้คงอยู่คู่คลองนาคาตลอดไป กลุ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 พ.ย. 2549 มีสมาชิกจำนวน 12 คน โดยมี คณะกรรมการกลุ่ม ดังนี้

1. น.ส.วีณา ไวลี่ ประธาน
2. น.ส.เทียนทิพย์ พรหมบุตร การเงิน
3. น.ส.รัตนา ชิดเอื้อ กรรมการ
4. น.ส.มีนา ชิดเอื้อ กรรมการ
5. ค.ช.เจษฎา อุ่นขาว กรรมการ
6. ค.ช.ธนกร อุ่นขาว กรรมการ
7. ค.ช.วิทยา แก้วประดิษฐ์ กรรมการ
8. ค.ญ.ณัฐพรรณ อุ่นขาว กรรมการ

ปัจจุบันกลุ่มเยาวชนรักษ์ปลับปลิงธาร มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 58 คน(พ.ศ.2552) เพิ่มขึ้นจากวันที่ 10 พ.ย. 2549

สถานที่ตั้งกลุ่ม เยาวชนรักษ์ปลับปลิงธาร ม.5 ฝายท่า ค.นาคา อ.สุขสำราญ

วัตถุประสงค์ของกลุ่ม

- เพื่อให้เยาวชน อนุรักษ์และฟื้นฟูพืชได้น้ำ คือ ปลับปลิงธาร
- เพื่อเยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- เพื่อเยาวชนได้ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง
- เพื่อให้เยาวชนรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ข้อมูลจากกลุ่มวิสาหกิจเพลินไพรศรีนาคา

วิสาหกิจเพลินไพรศรีนาคา ก่อตั้งขึ้นมาเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2548 มีสมาชิกทั้งหมด 96 คน มีคณะกรรมการบริหารจัดการดังนี้

- นายธานี อุ่นขาว เป็นประธาน

- นายอนุกุล บุญถนอม รองประธาน
- นายวิทยา สำเนียงหวาน เกร์ญญิก
- นายปรีชา เพชรสุทธิ ประชาสัมพันธ์
- นายสันติ ตะเคียนเกลี้ยง เลขานุการ

ปัจจุบันมีคณะกรรมการบริหารจัดการ ดังนี้

- นายชำนาญ อุ่นขาว เป็นประธาน
- นายสุธรรม ชูประจิตร รองประธาน
- นายอนุกุล บุญถนอม รองประธาน
- นางอิสราภรณ์ อุ่นขาว เกร์ญญิก
- นายชำนาญ อุ่นขาว ประชาสัมพันธ์
- นายจิรศักดิ์ ศิลาพรม เลขานุการ

สถานที่ตั้งของกลุ่ม

2/4 หมู่ 5 บ้านฝ้ายท่า ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม

- อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดในพื้นที่
- เฝ้าระวังและดูแลการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

กิจกรรมกลุ่ม

- ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ล่องแพแลพลับปลิงธาร หนึ่งเดียวในโลก
- อนุรักษ์และฟื้นฟูพลับปลิงธารพีชใต้น้ำ
- ปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนในการอนุรักษ์ (จัดทำค่ายเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากร)

ประวัติของกลุ่ม

เนื่องจากสภาพพื้นที่ในตำบลนาคามิทรัพยากรที่สมบูรณ์มากมาย แต่ผู้คนในชุมชนยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของทรัพยากรในชุมชน จึงก่อให้เกิดการทำลาย เช่น การตัดไม้ทำลายป่า ล่าสัตว์ป่า และการทิ้งขยะลงในแม่น้ำ เป็นต้น โดยเฉพาะการล่าสัตว์ป่าเพื่อจำหน่ายเป็นปัญหาเกิดขึ้นเป็นลำดับต้น ๆ ของจังหวัดระนอง ที่ผ่านมามีชาวบ้านส่วนหนึ่งในตำบลนาคา เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ จึงรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มภายใต้ชื่อชมรมเพลินไพรศรีนาคาและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนรักษ์และหวงแหนทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น

สรุปผลการดำเนินงานของทีมวิจัยกลุ่มที่ 1

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มแม่บ้านทีมวิจัยพบว่าการรวมกลุ่มเป็นสิ่งที่ดีเพราะกลุ่มแม่บ้านจะได้มีงานทำในช่วงเวลาว่างและเป็นการส่งเสริมบทบาทของแม่บ้าน ซึ่งได้เล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรในชุมชนก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและจากการสัมภาษณ์กลุ่มเยาวชนรักษ์พลังสีขาว ทีมวิจัยได้สรุปผลของการสัมภาษณ์กลุ่มเยาวชนรักษ์พลังสีขาวว่าเป็นกลุ่มเยาวชนที่ใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมเป็นอย่างดียิ่งและกลุ่มเยาวชน เป็นกลุ่มที่เป็นนักร้องรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ได้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทีมวิจัยเห็นว่ากลุ่มเยาวชนสามารถดำเนินกิจกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อพืชได้น้ำหนึ่งเดียวในโลก รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นอย่างดี

จากผลดำเนินงานสรุปได้ว่าการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพลินไพรศรีนาคาไม่ได้มุ่งเน้นในการท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจแต่มุ่งเน้นให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนและในการดำเนินงานของกลุ่มได้สร้างความเข้าใจและยอมรับจากผู้คนในชุมชนและภายนอกชุมชน อย่างไรก็ตามการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มได้มองเห็นศักยภาพและความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวได้พัฒนาศักยภาพและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

- การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลทีมวิจัยไม่ได้ประสานงานกับทางกลุ่มที่จะลงไปเก็บข้อมูลไว้ล่วงหน้า ทำให้ได้รับข้อมูลไม่สมบูรณ์
- ทีมวิจัยไม่สามารถได้เจอสมาชิกของกลุ่มที่ไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูลได้ทั้งหมดพร้อมกัน
- ทางกลุ่มไม่มีเอกสารไว้เพื่อให้ผู้อื่นได้รับทราบถึงสิ่งที่กลุ่มทำกิจกรรม
- กลุ่มๆ จะต้องจัดกิจกรรมให้ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ในการลงพื้นที่ครั้งต่อไปทีมวิจัยควรมีการประสานงานหรือนัดหมายกับทางกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสัมภาษณ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 2 วัน เพื่อทางกลุ่มได้จัดเตรียมคนผู้ให้สัมภาษณ์และข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อทีมวิจัยมากขึ้น

 กลุ่มที่ 2 รับผิดชอบมาให้เก็บข้อมูลจากกลุ่มพัฒนาสวนยางพารา หมู่ที่ 5 บ้านฝายท่า, ผู้สูงอายุ เพชรนาคา หมู่ที่ 4 บ้านควนไทรงามและกลุ่มเกษตรกรทำสวนนาคา หมู่ที่ 7 ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าว ได้ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลจากกลุ่มพัฒนาสวนยางพารา

ประวัติความเป็นมา

สืบเนื่องมาจากผลผลิตตกต่ำ กลุ่มชาวบ้านที่มีสวนยางพารา จึงรวมตัวกันเพื่อปรับปรุงคุณภาพ ผลผลิตยางพาราให้ดีขึ้นและรวมตัวกันจำหน่ายระบบกลุ่มได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2540 โดยได้แต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารกลุ่ม ดังนี้

ประธานกลุ่ม จากอดีตถึงปัจจุบัน

1. นายขอม จันทร์ทองอ่อน (หมดวาระ)
2. นายจำเริญ ขุนแฉั่ว (หมดวาระ)
3. นายประวิทย์ พัฒนบุรี (ลาออก)
4. นายสมจิตร ศีลาพรม (ปัจจุบัน พ.ศ.2552)

คณะกรรมการบริหารกลุ่มในปัจจุบัน มีดังนี้

1. นายสมจิตร ศีลาพรม ประธาน
2. นายชำนาญ บุญถนอม กรรมการ
3. นางอิสราภรณ์ อุ่นขาว กรรมการ
4. นายปรีชา เพชรสุทษ์ เหมัญญิก
5. นางนิยม พุทธา กรรมการ
6. นางวิภา ศรีหะรัญ เลขานุการ
7. นางน่องนุช ชูแก้ว กรรมการ
8. นางกันติมา จันทร์ทองอ่อน กรรมการ
9. นางนงลักษณ์ จันทวงศ์ กรรมการ

กลุ่มพัฒนาสวนยางพารามีสมาชิกในปัจจุบันจำนวนทั้งหมด 83 คน

สถานที่ตั้ง กลุ่มพัฒนาสวนยางพารา 58/1 หมู่ที่ 5 บ้านฝายท่า ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

กิจกรรมของกลุ่ม พัฒนาสวนยางพารา กลุ่มได้รับทุนจากโครงการอยู่ดีมีสุขจากรัฐบาล จำนวนหนึ่ง ทางกลุ่มได้จัดซื้อปุ๋ยให้สมาชิกกลุ่มได้กั้ยืมปุ๋ย โดยทางกลุ่มขายราคาต่ำกว่าท้องตลาด 10 บาท/กระสอบ แต่ทาง กลุ่มได้จัดซื้อแบบให้บริษัทยื่นซองประมูล จึงได้ราคาที่ถูกลงกว่าในตลาดดั่งนั้นสมาชิกของกลุ่มได้ผลผลิตยางพาราที่มีคุณภาพ จึงส่งผลให้กลุ่มมีรายได้หมุนเวียนในแต่ละปี

ข้อมูลจากกลุ่มผู้สูงอายุเพชรนาคา

ประวัติความเป็นมา

เนื่องจากในตำบลมีผู้สูงอายุจำนวนมาก ผู้สูงอายุมีแนวคิดในการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันจึงจัดตั้งเป็นชมรมภายใต้ชื่อ “ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา” เมื่อรวมกลุ่มแล้วส่งผลให้การบริหารจัดการกลุ่มไม่ทั่วถึงต่อจำนวนสมาชิกจึงได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา
2. ชมรมผู้สูงอายุสถานีอนามัยควนไทรงาม

ชมรมผู้สูงอายุก่อตั้งเมื่อ วันที่ 15 เมษายน 2544 เริ่มมีสมาชิกทั้งหมด 30 กว่าคน ต่อมาในวันที่ 10 ธันวาคม 2546 ได้จัดตั้งคณะกรรมการผู้บริหารชุดใหม่และมีชื่อชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา สอ. ควนไทรงาม และมีสมาชิกเพิ่มเป็น 150 คน

บทบาทหน้าที่แบ่งออกเป็น 5 ฝ่าย

1. นายลอบ	รามแก้ว	ประธาน
2. นายสุวิท	คงหวาน	เลขานุการ
3. นายสุจิน	คงจันทร์	เหรัญญิก
4. นางคราด	คัจฉะภา	ประชาสัมพันธ์
5. นางสมใจ	กาญจนาประทุม	สวัสดิการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย
2. เพื่อรวมกลุ่มสร้างความสามัคคี
3. เพื่อส่งเสริมคุณธรรม
4. เพื่อประสานมวลชน
5. เพื่อให้เกิดเอกภาพในผู้สูงอายุ
6. เพื่อเสริมทักษะด้านต่างๆ

สถานที่ตั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเดิม หมู่ที่ 4 ควนไทรงาม

กิจกรรมของกลุ่ม เป็นกิจกรรมประจำปี

1. การออกกำลังกาย
2. การทำพิธีกรรมทางศาสนา
3. ถ่ายทอดวิชาการแผนพัฒนาบุคคล
4. สันทนาการและบันเทิง

ข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรทำสวนนาคา

ประวัติความเป็นมา

เนื่องจากการทำการเกษตรของเกษตรกรชุมชนนาคา ประสบปัญหาาราคาผลผลิตตกต่ำทำให้เกษตรกรมีแนวคิดในการรวบรวม เพื่อสร้างกลไกทางการตลาด ดังนั้นจึงทำให้เกิดการตั้งกลุ่มเพื่อจัดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ กลุ่มเกษตรกรก่อตั้งเมื่อ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรมีทั้งหมด 180 คน มีบทบาทดังนี้

1. นายสุนทร ศรีหะรัญ ประธาน
2. นายเทิดธรรม รามแก้ว รองประธาน
3. นายประคอง พัฒนาสิน รองประธาน
4. นายสำราย ศรีสุข เหมัญญิก
5. นายครรชิต โททอง เลขา
6. นายอัมรินทร์ ประธุมพงศ์ กรรมการ
7. นายสังคม วิไลลักษณ์ กรรมการ
8. นายไพโรจน์ ปานจันทร์ กรรมการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมราคาผลผลิตให้เกษตรกร
2. เป็นจุดศูนย์กลางของผลผลิตของการเกษตรกร
3. จัดหาด้านวิชาการให้ความรู้แก่สมาชิกอยู่เสมอ

กิจกรรมของกลุ่ม

1. ฝากเงินสัจจะทุกเดือน
2. ปล่อยเงินกู้
3. กลุ่มจัดหาซื้อปุ๋ยและปล่อยกู้ให้สมาชิก
4. รับสมัครสมาชิกใหม่ทุกปีละ 1 ครั้ง
5. สมาชิกเพิ่มหุ้นทุกปีละ 1 ครั้ง

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการไปสำรวจกลุ่มพัฒนาสวนยาง กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้สูงอายุเพชรนาคา ทำให้ทีมวิจัยทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของแต่ละกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มมีการบริหารจัดการได้อย่างชัดเจน ซึ่งทีมวิจัยได้เรียนรู้บทเรียนการบริหารจัดการกลุ่ม ในการดำเนินงานของกลุ่มสามารถนำมาปรับใช้กับกลุ่มหรือทีมวิจัยในด้านหน้าที่และบทบาท ความรับผิดชอบได้

ทีมวิจัยสามารถประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน เช่น การขับร้องมโนราห์ เพลงกล่อมเด็ก การออกกำลังกายของผู้สูงอายุ และกิจกรรมทางศาสนาในชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ปัญหา/อุปสรรค

- ไม่ได้ประสานงานผู้ให้ข้อมูลล่วงหน้า ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ไม่สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

- ควรต้องมีการประสานงานล่วงหน้า

 กลุ่มที่ 3 รับมอบหมายให้เก็บข้อมูลจากคณะกรรมการ 457 เพชรนาคา/กลุ่มมโนราห์/กลุ่มประมงชายฝั่ง

ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าว ได้ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลจากกลุ่มกลองยาว

มีประวัติความเป็นมาดังนี้ กลุ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547 มีจำนวนสมาชิกหลักจำนวน 31 คน ที่ทำการกลุ่มตั้งอยู่ที่ 57 ม.4 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง มีวัตถุประสงค์จัดตั้งกลุ่มเพื่อสืบทอด ประเพณีและวัฒนธรรมกลองยาวและเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินของชุมชน การบริหารจัดการกลุ่มจะมีการฝึกซ้อมประจำเดือนละ 2 ครั้ง อย่างพร้อมเพียง (รายชื่อคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มจะเพิ่มเติมในรายงานกลุ่มวิจัย)

รายชื่อคณะกรรมการกลุ่มกลองยาว

- นายสุธรรม	ชูประจิดร	ประธาน
- นายเผชิญ	คชฤทธิ์	รองประธาน/ครูฝึก
- นางจำเนียร	หนูแก้ว	เหรัญญิก/ผู้จัดการ
- นางจิรากร	นวลปาน	เลขา
- นายสุรศักดิ์	ทองบัสโน	กรรมการ
- นายไพโรจน์	ปานจันทร์	กรรมการ
- นางราตรี	สุขแดง	กรรมการ
- นางกรรณทิพย์	โชครักษ์	กรรมการ
- นายชำนาญ	บุญถนอม	กรรมการ
- นางปราณี	หนูทองแป้น	ประชาสัมพันธ์
- นายเจียร	บุญถนอม	ที่ปรึกษา
- นายชู	รอดเกลี้ยง	ที่ปรึกษา

- นายใช้ ทองใบเล็ก ที่ปรึกษา
- นางตลาด คิณะภา ที่ปรึกษา
- นายสุก รมมาศ ที่ปรึกษา

ข้อมูลจากกลุ่มประมงชายฝั่ง

มีประวัติความเป็นมา ดังนี้ ก่อตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2538 จำนวนสมาชิก 8 คน
ดังนี้

1. นายคดก้อเต็ม ผดุงชาติ ประธานศูนย์
2. นายมล ชูรกิจ รองประธาน
3. นางห้าดียะ ชายเขาทอง เหมัญญิก
4. นางสาวไอยเรศ ชายเขาทอง เลขา
5. นายบัว ชายเขาทอง ที่ปรึกษา
6. นายลอบ รามแก้ว ที่ปรึกษา
7. นายพงศักดิ์ สำลี สมาชิกชมรมประมงพื้นบ้าน
8. นายอ้าหมาด หาญจิตร สมาชิกชมรมประมงพื้นบ้าน

วัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่ม

- เพื่อเป็นสถานที่หลบภัยสึนามิเนื่องจากเป็นสถานที่ตั้งอยู่ใกล้ภูเขาซึ่งห่างจากทะเล มติของกลุ่ม และชมรมประมงชายฝั่งจึงลงความเห็นให้มาจัดตั้งที่บ้านของนายบัว ชายเขาทองซึ่งได้ทำการบริจาคให้ มูลนิธิ Y.M.E.A และใช้ชื่อว่าศูนย์การเรียนรู้ธรรมชาติกำพวน – นาคา ซึ่งสมาชิกเป็นคนในพื้นที่ตำบลกำพวน - ตำบลนาคา การบริหารงานของกลุ่ม มีการให้บริการสถานที่สำหรับกิจกรรมต่างๆ เช่นการประชุมกลุ่ม เป็นสถานที่เรียนพิเศษของนักเรียนในวันหยุด

ข้อมูลจากกลุ่มมโนราห์

ประวัติความเป็นมา มีการสืบทอดประเพณีมาจากจังหวัดนครศรีธรรมราชและได้มีการมาจัดตั้งกลุ่มที่ตำบลนาคาเมื่อช่วงปี พ.ศ. 2549 ปัจจุบันได้ตั้งกลุ่มอยู่ที่บ้านเลขที่ 50 หมู่ 5 ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มเพื่อเป็นการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมมีกิจกรรมของกลุ่ม ในเทศกาลต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่งงานหรืองานประเพณีประจำปี ฯลฯ

การบริหารจัดการกลุ่ม มีสมาชิกกลุ่มดังนี้

1. นายเจียร บุญถนอม (ทำหน้าที่ดีโหม่ง)
2. นายชม นิมกาญจนา (ครูฝึกสอน/ตีทับ)
3. นายสุรศักดิ์ บุญถนอม (ตีกลอง)

4. เด็กหญิงณัฐพรรณ อุ่นขาว
5. นางสาววีณา ไวลี่
6. เด็กชายชนกร อุ่นขาว
7. เด็กหญิงเกษศินี บุญถนอม
8. เด็กหญิงนิชรีพร บุญถนอม

มีการฝึกซ้อมเดือนละ 2 ครั้ง

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลกลุ่มคณะกลองยาว 457 เพชรนาคา กลุ่มนาคา มโนราห์ หมู่ 5 และกลุ่มประมงชายฝั่ง ผลการดำเนินงานลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลของกลุ่มต่างๆในด้านประวัติการก่อตั้งกลุ่ม ซึ่งทีมวิจัยใช้กระบวนการหรือเครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์และการจดบันทึก ข้อมูลและมารวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปผลดังนี้

1. ทีมวิจัยได้เรียนรู้ข้อมูลประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน ในเรื่องละเล่นการตีกลองยาว การละเล่นฟ้อนรำมโนราห์ เพื่อสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมของคนในชุมชน ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง
2. ทีมวิจัยได้เรียนรู้วิธีหรือรูปแบบการบริหารจัดการ การดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม คือ กลองยาว มโนราห์และประมงชายฝั่ง

ปัญหาอุปสรรค

- ข้อจำกัดด้านเวลาในการทำงานของทีมวิจัย เนื่องจากมีภารกิจรอบคร้วต้องประกอบอาชีพหลัก เช่น กรีดยาง ทำสวน เลี้ยงลูก(ทีมวิจัยแม่ลูกอ่อน) ฯลฯ

ข้อเสนอแนะ

- ในการลงพื้นที่สัมภาษณ์ควรขยายเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้นเพราะ การสัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ต้องใช้เวลาในการพูดคุยและการเดินทางของแต่ละกลุ่มอยู่ห่างไกลกัน
- ทีมวิจัยควรมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์ หรือสอบถามให้มากขึ้น โดยให้ทุกคนได้มีการตั้งคำถาม สอบถามข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

กิจกรรมที่ 4 เวทีนำเสนอข้อมูลการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรมและการประกอบอาชีพภายในชุมชน

วันที่ 28 มิถุนายน 2551

สถานที่ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนหมู่ที่ 5 บ้านฝ้ายท่า

ผู้เข้าร่วม จำนวน 55 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย พี่เลี้ยง ที่ปรึกษาโครงการฯ ผู้นำชุมชน เยาวชน ทีมวิจัย
น้ำปลาบ้านบางกล้วยนอก ทีมวิจัยว่านหางช้างบ้านบางคืบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของชุมชน สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมประเพณีและรวบรวมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลนาคา
2. เพื่อศึกษาความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ นำมาพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพชุมชนตำบลนาคา

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเวที เช่น เครื่องเสียง ข้อมูล เอกสาร สมุดลงทะเบียน
2. ผู้เข้าร่วมลงทะเบียน
3. แจกเอกสาร
4. หัวหน้าโครงการชี้แจง
5. นำเสนอข้อมูล
6. พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
7. สรุปภาพรวมการจัดเวที

ผลการดำเนินงาน

ในเวทีนำเสนอข้อมูล โดยทีมวิจัยได้แบ่งหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่ได้รับมอบหมายดังนี้

หัวข้อทรัพยากรพันธุ์พืช นำเสนอโดย

1. นายชัยสิทธิ์ ศิลาพรหม
2. นายไทรรัตน์ โครระทิง

หัวข้อทรัพยากรพันธุ์สัตว์ นำเสนอโดย

1. นายชัยสิทธิ์ ศิลาพรหม

2. นายไทรรัตน์ โคกระทิง

หัวข้อ การจับค่า GPS/แผนที่ทำมือคลองนาคา นำเสนอโดย

1. นายจิรวัดณ์ รุ่งเรือง
2. นายจิรศักดิ์ ศิลาพรหม

ข้อมูลประเพณีวัฒนธรรมและการประกอบอาชีพโดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม นำเสนอดังนี้

✳ หัวข้อ กลุ่มเยาวชนรักษ์พลับพลึงธาร/ชมรมเพลินไพรศรีนาคา/กลุ่มไม้กวาด/กลุ่มแม่บ้าน
นำเสนอโดย

1. นางอิสราภรณ์ อุ่นขาว
2. นางสาวยุพิน พวงมาเทศ

✳ หัวข้อ กลุ่มพัฒนาสวนยาง/กลุ่มผู้สูงอายุเพชรนาคา/กลุ่มเกษตรกร นำเสนอโดย

1. นายชำนาญ บุญถนอม
2. เด็กชายสุรศักดิ์ บุญถนอม
3. เด็กหญิงนิชรีพร บุญถนอม

✳ หัวข้อ กลุ่มมโนราห์/กลุ่มคลองยาว/กลุ่มประมงชายฝั่ง นำเสนอโดย

1. นางสาวโสธญา มุกระ

สรุปผลการดำเนินงาน

เวทีนำเสนอข้อมูล โดยทีมวิจัยคลองนาคาได้จัดเวทีนำเสนอข้อมูล ในวันที่ 28 มิถุนายน 2551 ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านฝายท่า ตำบลนาคา ทีมวิจัยได้เชิญผู้นำชุมชน ชาวบ้านในหมู่บ้านใกล้เคียงและองค์กรต่าง ๆ เพื่อมาร่วมรับฟังและแลกเปลี่ยนให้ความคิดเห็นแก่ทีมวิจัยคลองนาคา และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้เข้าร่วมรับฟังการนำเสนอข้อมูล ของทีมวิจัยโดยการจัดส่งตัวแทนของแต่ละองค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่พร้อมทั้งตัวแทนกลุ่มได้เสนอข้อมูลเพิ่มเติม หรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้แก่ทีมวิจัย สำหรับในส่วนของผู้นำชุมชนเห็นดีด้วยเป็นอย่างยิ่งกับข้อมูลที่ทีมวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ และเสนอแนะให้นำข้อมูลต่าง ๆ นำมาเสนอต่อชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อเป็นความรู้และความเข้าใจต่อไป โดยใช้เวลาในการจัดเวทีตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น.

ปัญหาอุปสรรค

- ทีมวิจัยคลองนาคาควรจะศึกษาข้อมูลให้มากกว่านี้
- ชุมชนไม่ทราบถึงกิจกรรมที่ทีมวิจัยได้ดำเนินการในพื้นที่
- ทีมวิจัยไม่สามารถสอบถามข้อมูลจากแกนนำของกลุ่มต่าง ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

- ควรวิเคราะห์ข้อมูลก่อนจัดเวทีนำเสนอ
- ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงการทำงานของทีมนักวิจัยก่อนจัดเก็บข้อมูล (เช่น การประชุมร่วมกับผู้นำชุมชน)
- ประสานแกนนำของกลุ่มต่าง ๆ ล่วงหน้าเพื่อสอบถามข้อมูล

กิจกรรมที่ 5 ประชุมทีมนักวิจัยโครงการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพชุมชน

วันที่ 13 พฤษภาคม 2552

สถานที่ บ้านหัวหน้าโครงการฯ

ผู้เข้าร่วม ทีมนักวิจัยและพี่เลี้ยง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร่วมวางแผนงานทดลองนำเที่ยวคลองนาคา
2. เพื่อออกแบบกิจกรรมและจัดเตรียมคน/อุปกรณ์

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ตรวจสอบแผนกิจกรรมโครงการวิจัย
2. กำหนดระยะเวลาทดลองนำเที่ยว วันที่ 17 ธันวาคม 2551
3. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 คน
4. วางแผน/ออกแบบขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
 - 4.1 ลงทะเบียน
 - 4.2 ผู้ดำเนินรายการ
 - 4.3 กล่าวต้อนรับโดย หัวหน้าโครงการ ,ชมรมฯ
 - 4.4 แนะนำตัวทีมนักวิจัยทั้งหมด
 - 4.5 แนะนำก่อนล่องแพฯ โดยชมรมฯ
 - 4.6 บรรยายแต่ละจุดในเส้นทางล่องแพฯ โดยชมรมฯ
 - 4.7 ร่วมกันที่ลานกิจกรรม โดย ทีมสันตนาการผู้ดำเนินรายการ
 - 4.8 รับประทานอาหารเย็น
 - 4.9 สุ่มหัวคันหาความจริง โดยผู้ดำเนินรายการ,ที่ปรึกษา
 - 4.10 เปิดความรู้สี่กของทุกคน ,ทั้งหมด
 - 4.11 สัมผัสธรรมชาติ,เช้า โดยทีมงานวิจัยฯ
 - 4.12 พิธีลา

5. วางแผนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์

สิ่งที่ต้องเตรียม

- ห่อข้าวใบตอง 70 ห่อ
- เต็นท์ 20 หลัง
- เครื่องปั่นไฟ 1 เครื่อง
- สถานที่ ชุดเครื่องนอน(หมอน,ผ้าห่ม) 35 ชุด
- น้ำมันเครื่องปั่นไฟ
- สายไฟ, หลอดไฟ
- น้ำดื่ม, น้ำแข็ง, กาแฟ
- แก้วน้ำ, ถ้วยกาแฟ
- ยาสามัญประจำบ้าน 1 ชุด
- โต๊ะ 10 ตัว
- เก้าอี้ 50 ตัว

6. กำหนดหน้าที่และเตรียมผู้รับผิดชอบ

1. รับลงทะเบียน เอ้, น้อย
 2. ฝ่ายต้อนรับ หัวหน้าโครงการฯ(พี่อ้อย), ที่ปรึกษาโครงการฯ(พี่ติ่ม)
 3. ผู้ดำเนินรายการ พี่ต้อม
 4. “บอกเล่าเก้าสิบ” เรื่องเล่าเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและสิ่งที่วิจัย (ข้อมูล) , ที่ปรึกษาโครงการ(พี่ติ่ม), พี่อ้อย
5. ชื่นชมและสัมผัสธรรมชาติสองฝั่งคลองล่องแพและพลับพลึงธาร(ให้ข้อมูลแต่ละจุด พลับพลึงธาร, ไทร, ไม้) สมาชิกชมรมฯ
6. ควบคุมดูแล สันทนาการ เคน แบล็ค ซี
 7. รับประทานอาหารเย็น ทีมงานทุกคน
 8. สุ่มหาค้นหาความจริง มุมมองของแต่ละคน ถ่ายทอดความรู้สึก , ทีมที่ปรึกษา, พี่ต้อม
 9. เปิดใจ เปิดความรู้สึก เฉพาะตัว ทีมวิจัยทุกคน

ผู้รับผิดชอบฝ่าย

1. พี่ต้อม และทีมงานวิจัย(ไอ้) ทำหน้าที่ดำเนินรายการ
2. หยิก และสมาชิกชมรมเพลินไพรฯ จัดเตรียมและดูแลเรื่องสถานที่
3. สมาชิกทีมวิจัยทุกคน ต้อนรับ
4. พี่อ้อย, พี่เอ้, น้อย, พี่เชษฐ, นิล, เค่อ, โส ดูแลเรื่องอาหารและเครื่องดื่ม

สรุปผลการดำเนินงาน

ต้องมีการประชุมวางแผนการดำเนินงานอีกครั้ง ในวันที่ 17 ธันวาคม 2551

ปัญหาและอุปสรรค

ทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมไม่ครบจึงมีข้อจำกัดเรื่องการวางบทบาทหน้าที่ในแต่ละฝ่าย เช่น การกำหนดหน้าที่ให้คนที่ไม่อยู่ในที่ประชุมอาจเกิดการวางตัวคนไม่ตรงกับความถนัดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ควรประสานงานทีมวิจัยให้ทั่วถึงและซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

กิจกรรมที่ 6 ประชุมทีมวิจัย (วางแผนกิจกรรมทดลองนำเที่ยว)

วันที่ 17 ธันวาคม 2551

สถานที่ บ้านหัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้เข้าร่วมโครงการ 12 คน

1. พี่เลี้ยง 3 คน
2. ทีมวิจัย 8 คน
3. ที่ปรึกษา 1 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางแผนงาน และจัดทำกำหนดการกิจกรรมทดลองนำเที่ยว
2. เพื่อแบ่งหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่าย
3. เพื่อเตรียมสถานที่
4. เตรียมอุปกรณ์

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ลงทะเบียน
2. หัวหน้าโครงการเปิดประชุมหารือร่วมกันเพื่อวางแผนและกำหนดกิจกรรมการทดลองนำเที่ยว โดยยึดแผนการดำเนินการของโครงการเป็นหลัก จึงกำหนดแผนการดังนี้
 - กลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวคือใคร
 - ที่ประชุมลงมติให้นักศึกษา วิทยาลัยชุมชนพังงา หน่วยจัดการศึกษา โรงเรียนคุระบุรีชัยพัฒนาพิทยาคมเป็นกลุ่มทดลองเที่ยวหลัก และมีกลุ่มอื่น ๆ เช่น วิทยุชุมชนระนอง
 - วันที่ทำการทดลองเที่ยว เมื่อไร
 - กำหนดวันที่ 24- 25 ธันวาคม 2551 เพราะเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวเริ่มว่างจากตารางการจองทำให้ทีมวิจัยสามารถเตรียมงานได้เต็มที่และดอกพลับพลึงธารในคลองนาคายังมีให้ชมอยู่บ้างแม้ว่าจะเป็นช่วงปลายฤดูกาล
 - ใครต้องจัดเตรียมอะไรบ้าง/กิจกรรมในวันงานควรเป็นอย่างไร

➤ ทีมวิจัยกำหนดกิจกรรมไว้แต่ไม่ได้วางตัวคนผู้รับผิดชอบเนื่องจากต้องประสานกับสมาชิกชมรมด้วย

- ดำเนินรายการ
- กล่าวต้อนรับ
- แนะนำตัวทีมงานวิจัย
- แนะนำก่อนล่องแพฯ
- บรรยายแต่ละจุดในเส้นทางล่องแพฯ
- สันทนาการ
- รับประทานอาหาร
- สุ่มห้วคั่นหาความจริง
- สัมผัสธรรมชาติ
- พิธีลา
- ประชุมทีมวิจัยวางแผนการดำเนินงาน
- ประสานงานทีมทดลองเที่ยว
- เตรียมสถานที่
- เตรียมอุปกรณ์

ผลการดำเนินการ

ที่ปรึกษาได้ทบทวนตารางกิจกรรมแต่ละรายการ และหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนเพื่อตรวจสอบความพร้อมอีกครั้ง โดยเฉพาะหน้าที่ในการต้อนรับคณะผู้ทดลองเที่ยว ซึ่งทางทีมวิจัยได้เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ พร้อมทั้งอาหาร ยารักษาโรคในการทำกิจกรรม ทดลองนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน ณ ที่ทำการชมรมเพลินไพรศรีนาคา ดังนี้

กำหนดการทดลองนำเที่ยว

วันที่ 24 ธันวาคม 2551

09.00 น – 09.30 น	ลงทะเบียน
09.30 น – 10.30 น	บอกเล่าเก้าสิบ
10.30 น – 14.00 น	ขึ้นชมธรรมชาติสองฝั่งคลอง (ล่องแพ)
14.00 น – 16.00 น	ขึ้นชมธรรมชาติด้วยตนเอง
16.00 น – 16.30 น	วาดลวดลาย
16.30 น – 17.30 น	รับประทานอาหาร อิ่มอร่อยกับอาหารประจำถิ่น
17.30 น – 18.30 น	ทำภาระกิจส่วนตัว

18.30 น – 21.00 น “สุ่มหวัคั่นหาความจริง”

21.00 น พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ 25 ธันวาคม 2552

06.00 - 07.00 น สัมผัสธรรมชาติยามเช้า

07.00 - 08.00 น รับประทานอาหารเช้า

08.00 - 09.00 น เปิดใจ

09.00 น เดินทางกลับบ้าน

สรุปผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยได้กำหนดตารางกิจกรรมในการต้อนรับคณะผู้ทดลองนำเที่ยว แต่ละรายการในแต่ละวัน พร้อมทั้งเตรียมสถานที่ในการทำกิจกรรมและอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการล่องแพ และเส้นทางที่พัก โดยทีมวิจัยได้ทบทวนตรวจสอบเช็คเพื่อความพร้อมมากยิ่งขึ้น

ปัญหา/อุปสรรค

1. สิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่พร้อม เช่น ไฟฟ้า สภาพพื้นที่ในการกางเต็นท์ยังไม่เหมาะสม
2. ทีมวิจัยที่รับผิดชอบหน้าที่ สันทนาการไม่มีความสามารถในด้านนี้โดยตรง
3. ผู้ร่วมทดลองนำเที่ยวบางส่วนอยู่ไม่ครบตามกำหนดการของกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

-

กิจกรรมที่ 7 ทดลองนำเที่ยว

วันที่ 24-25 ธันวาคม 2552

สถานที่ ที่ทำการวิสาหกิจชุมชนเพลินไพรศรีนาคา

ผู้เข้าร่วม 34 คน

1. ทีมพี่เลี้ยง
2. ทีมวิจัยคลองนาคา
3. นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงาหน่วยจัดฯอำเภอคูระบุรี
4. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายต่อสายตาคบุคคลภายนอก
2. เพื่อสื่อให้เห็นถึงการอนุรักษ์พืชน้ำหนึ่งเดียวในโลก คือ พลับพลึงธาร
3. ปลุกจิตสำนึกให้กับเด็ก เยาวชนและประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยรอดือนรับคณะผู้เข้าร่วมทดลองนำเที่ยว
2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงทะเบียนและรับประทานอาหารว่าง
3. หัวหน้าโครงการวิจัย ที่ปรึกษา ทีมวิจัยและชุมชน (อบต.) กล่าวต้อนรับ
4. หัวหน้าโครงการวิจัยกล่าวชี้แจงความเป็นมาและกระบวนการของกิจกรรม
5. ทีมวิจัย ฝ่ายนำเที่ยวแนะนำสถานที่และการเที่ยวชมพลับพลึงธารคลองนาคา
6. ทีมวิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงเรือยางและแพไม้ไผ่ล่องไปตามสายน้ำคลองนาคาจำนวน 7 ลำ โดยมีทีมวิจัยกระจายกันไปเป็นพี่เลี้ยงในเรือแต่ละลำล่องกันไปเป็นขบวน เมื่อผ่านจุดสำคัญประธานชมรมเพลินไพรศรีนาคาจะให้สัญญาณจอดเรือและแพเพื่อแวะพักผ่อนแนะนำและเปิดโอกาสให้ซักถามและแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตลอดระยะเวลาประมาณ 7.5 กิโลเมตร โดยใช้เวลา 4 ชั่วโมงจากหน้าฝาย(ที่ทำการชมรมเพลินไพรศรีนาคาถึงท่าวัดควนไทรงาม)โดยเมื่อล่องมาประมาณครึ่งทางได้เวลาเที่ยงจึงแวะพักรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันบริเวณหาดกว้างริมคลอง ซึ่งเป็นอาหารที่เตรียมมากับเรือเสบียงจากนั้นจึงออกเดินทางต่อจนถึงจุดหมาย
7. ทีมวิจัยที่ได้รับมอบหมายมารับคณะผู้เข้าร่วมทดลองนำเที่ยวที่จุดหมายท่าวัดควนไทรงามเพื่อกลับมายังจุดเริ่มต้นล่องเรือ(ที่ทำการชมรมเพลินไพรศรีนาคา)
8. ทุกคนกลับมาพักผ่อนตามอัชยาศัยและรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน
9. ทุกคนมาร่วมกิจกรรมกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามรายการในตารางกิจกรรม “สุขหัวค้นหาความจริง” โดยคุณสุขกิจ นาคตาขุน เป็นผู้ดำเนินรายการ (นำคุย)
10. ทุกคนเข้านอน พักผ่อนตามอัชยาศัย
11. ทุกคนตื่นเข้ามาในวันที่ 25 ธันวาคม 2551 โดยดำเนินกิจกรรมตามตารางกิจกรรมที่กำหนดก่อนเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ผลการดำเนินงาน

ทีมงานวิจัยและทีมพี่เลี้ยงได้ร่วมทบทวนการวางแผนจัดตารางกิจกรรมในแต่ละวันและจัดเตรียมสถานที่ เพื่อทำกิจกรรมทดลองนำเที่ยวที่ทำการชมรมเพลินไพรศรีนาคาร่วมกับจัดเตรียมอุปกรณ์ เช่น โตะเก้าอี้ เต้นพื้นนอน ผ้าห่ม ให้กับทีมทดลองนำเที่ยวมีการจัดเตรียมอาหารให้กับทีมทดลองนำ

เที่ยวทั้ง 2 วันและได้กางเต็นท์นอนบริเวณคันฝายน้ำล้นในการพักค้างคืน 1 คืน และทำกิจกรรมทดลองนำเที่ยว ล่องแพแลพลับพลึงธารหนึ่งเดียวในโลก

ในช่วงเปิดใจนักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรมทดลองนำเที่ยวทุกคนได้ให้ความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับทีมวิจัย และมีเสียงสะท้อนจากตัวแทนทีมทดลองเที่ยวฝากไว้ 3 ท่าน คือ

1. คุณอนอมศรี ศรีวิมล

“ความประทับใจของทีมนอมในการ ล่องแพแลพลับพลึงธาร คลองนาคาของกลุ่มนักศึกษา วชช.หน่วยจัดคณะบุรีในครั้งนี้

ความรู้สึกรั้งแรกที่อาจารย์ถามขึ้น บอกว่าจะพาไปร่วมกิจกรรมทดลองเที่ยวของทีมวิจัยตำบลนาคา ซึ่งจะมีการล่องแพชมพลับพลึงธารรู้สึกดีใจอย่างมากที่เดียวเพราะเคยฝันมานานแล้วว่าถ้ามีโอกาสจะหาทางล่องแพให้ได้ โดยในความคิดคือล่องแพเพื่อความสนุกสนานอย่างเดียว แต่การล่องแพครั้งนี้ทำให้เราพบเห็นอะไรมากมายไม่ว่าจะเป็น การศึกษาธรรมชาติ การบริหารจัดการชุมชน วิถีชุมชน โดยเฉพาะการอนุรักษ์พลับพลึงธารที่สวยงามแห่งลำน้ำแห่งนี้ ซึ่งหาชมได้ยากในพื้นที่อื่น สมกับสมญานาม “หนึ่งเดียวในโลก” ประทับใจจริง ๆ

ข้อมูลที่หมู่บ้านและสมาชิกได้สำรวจและเก็บไว้และได้บรรยายสรุปให้ฟังกับกลุ่ม ถือว่าดีที่สุด ที่ชุมชนมีการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้คงอยู่ต่อไป และยังเป็นการสร้างโอกาสและอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่นและกลุ่มเยาวชนลูกหลานในชุมชน และรวมถึงการสร้างจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรเหล่านี้

ด้านการต้อนรับ ก็ประทับใจในบรรยากาศที่เป็นกันเองของ ประธานกลุ่มและน้องๆทีมงาน

ด้านการให้ความรู้และการตอบคำถาม (ขณะล่องแพ) คนล่องแพบอกเล่าอย่างตรงไปตรงมาด้วยความเต็มใจ และทำให้เข้าใจ และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การขยายพันธุ์พลับพลึงธาร

การสูญหายของพลับพลึงธาร เรื่องนี้จากการลงไปสัมผัสพื้นที่แล้วคิดว่าปีไหนเกิดมีฝนตกมากน้ำป่าไหลหลากคงมีการหลุดหายไปกับกระแสน้ำ หรือไม่มีมีตะกอนดิน หิน ทราย ไหลลงมาทับถมมากหรือนานทำให้พลับพลึงธารไม่สามารถงอกขึ้นมาได้และอาจหายไปไหนที่สุด

ข้อเสนอแนะจากความรู้สึกส่วนตัว

1. มีการสร้างฝายกั้นน้ำ(เขื่อนแก้ว) เป็นระยะตามลำคลองเพื่อชะลอการไหลของน้ำ การงอกหรือขยายพันธุ์ของต้นพลับพลึงธารน่าจะมากขึ้นด้วย

2. ไม่ควรมีการขุดลอกคลองโดยเด็ดขาด เพราะผลกระทบโดยตรงคือการหายไปของต้นพลับพลึงธาร และการพังทลายของสองฝั่งคลองกระทบต่อพื้นที่ทำกินของชาวบ้านในบริเวณนั้นและเป็นการทำลายระบบนิเวศ

3. การสร้างจิตสำนึกหรือการที่เราต้องทำ โครงการอย่างต่อเนื่องในชุมชนต่อไปและให้เน้นที่เยาวชนรุ่นถัดๆมาเพื่อความเข้มแข็งต่อไป

4. การใช้ประโยชน์จากต้นพลับพลึงธารนอกจากให้ชมความสวยงามแล้วน่าจะทดลองนำมาใช้อย่างอื่นดู เช่นใบเพราะคุณแล้วใบพลับพลึงธารจะยาวและเหนียวทนทานต่อการถูกเสียดสีจากแรงน้ำได้ดี เช่นใบเรือการจักสานต่างๆ

5. ไม่ควรให้นายทุนเข้ามาร่วมประกอบเป็นธุรกิจเพราะต่อไปจะมองเห็นถึงเรื่องรายได้หรือธุรกิจทำให้ค่านิยมชาวบ้านเปลี่ยนไป”

2. คุณจรัสศรี แซ่เขา

“ความประทับใจที่ได้ร่วมกิจกรรมการล่องแพดูพลับพลึงธาร ดิฉันมีความประทับใจที่ได้เห็นครั้งแรกมีความรู้สึกประทับใจถึงความเป็นธรรมชาติ มีการล่องแพ จากการใช้สัมผัส

ส่วนด้านอาหาร

ได้มีการดูแลการกินแบบเป็นธรรมชาติมีการห่อข้าวด้วยใบตอง การกินร่วมกันของทุกคนรู้สึกว่าคุณทุกคนมีความรักสามัคคีกัน

ด้านทรัพยากร

ตั้งแต่ฝ่ายยังเป็นธรรมชาติ ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติส่วนด้านบนของการล่องแพลงมาที่มีการขุดลอกคลองทำให้มีผลกระทบของชาวบ้านที่มีทำกินอยู่ข้างคลองส่วนด้านล่างลงมายังเป็นธรรมชาติอยู่มาก สิ่งที่เราพบเห็นปลาที่อยู่จำนวนมาก และมีนกและลิงอยู่จำนวนมาก

ความประทับใจ

มีความประทับใจตอนกินอาหารร่วมกันมีการใช้วัฒนธรรมชาติ เขาใช้ใบตองห่อข้าว รู้สึกถึงตอนเด็กๆกินข้าวร่วมกันแบบเป็นกันเองและมนุษย์สัมพันธ์ดีกันทุกคนรวมถึงการให้ข้อมูลมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ข้อดี

จากการได้ไปสัมผัสคลองพบพลับพลึงธารเป็นจำนวนมาก พลับพลึงธารช่วยให้การไหลของน้ำ ให้ความสวยงาม ชะลอการไหลของน้ำ เป็นที่หลบภัยของสัตว์น้ำ

ข้อเสีย

ในช่วงของการขุดลอกคลองมีการพังของตลิ่งของสองฝั่งคลอง เสียพื้นที่ของชาวบ้านที่ทำการเกษตร ยังมีบางคนแอบขุดพลับพลึงธาร ไปขาย”

3. คุณอภิวัฒน์ จักรพงษ์

“ความรู้สึกของผมเมื่อเห็นคลองได้ลงไปในลำคลองทำให้ระลึกถึงวัยเด็กที่เคยลงไปเล่นจะดูเป็นธรรมชาติจะมี กุ้ง หอย ปู ปลา (น้ำจืด) ให้เห็นและสามารถจับมาเป็นอาหารแต่ปัจจุบันลำคลองแห่งนี้มองดูแล้วไม่เจออาจเป็นเพราะสภาพหรือระบบนิเวศถูกทำลาย

ข้อเสนอแนะ

อุปกรณ์ในการล่องแพชมธรรมชาติควรเป็นวัสดุที่ทำจากธรรมชาติ หรือ อุปกรณ์อื่นใด ให้สอดคล้องกับธรรมชาติมากที่สุด

- ให้มีร้านขายของที่ระลึกที่ให้ทราบถึงสถานที่และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรปรับปรุง ภาพวิถีทัศน์ในการบรรยายก่อนพาไปสัมผัสกับพื้นที่จริง”

สรุปผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทดลองนำเที่ยวและทีมวิจัยได้รับรู้ข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มี 3 ประเด็น

1. โดยชุมชนมีส่วนร่วม
2. การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวอยู่ภายใต้จิตสำนึกและการอนุรักษ์

ปัญหาอุปสรรค

1. ทีมทดลองนำเที่ยวไม่เข้าใจรูปแบบการนำเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างแท้จริง
2. ทีมทดลองนำเที่ยวขาดความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม อาจมีบางส่วนที่ไม่สามารถอยู่ร่วมกิจกรรมได้ตลอดรายการ เหตุที่ไม่สามารถพักค้างคืนด้วยกันเนื่องจากมีภารกิจทางบ้านจึงไม่อาจทิ้งมาได้ในช่วงกลางคืน

ข้อเสนอแนะ

ทีมทดลองนำเที่ยวควรจะต้องอยู่ให้ครบตามกำหนดการในตารางกิจกรรม

กิจกรรมที่ 8 สรุบบทเรียนจากกิจกรรมทดลองนำเที่ยว

วันที่ 26 ธันวาคม 2552

สถานที่ ที่ทำการชมรมเพลินไพรศรีนาคา

ผู้เข้าร่วม 12 คน

1. นายชานี อุ่นขาว
2. นางอิสราภรณ์ อุ่นขาว
3. นายจิรศักดิ์ ศิลาพรม
4. นายพิเชษฐ์ คำมาก
5. นายจิรวัดน์ รุ่งเรือง
6. นางยุพิน คำมาก
7. นายชานาญ บุญถนอม
8. นายวิรัช วงศ์ทอง
9. นายอรุณ เฟ่งหลิบ
10. นายชม ทองคำแก้ว
11. นายณรงค์ฤทธิ์ แสงแก้ว
12. นายสิทธิชัย สำเนียงหวาน

วัตถุประสงค์

- เพื่อหาข้อบกพร่องของทีมงานนำเที่ยว
- เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
- เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยร่วมกันสรุปและทบทวนกิจกรรมของโครงการ โดยการนำbudget sheet และเอกสารโครงการต่าง ๆ ประกอบ
2. ทีมวิจัยนัดแนะสมาชิกชมรมเพลินใจพรศรีนาคาเข้าร่วมประชุม
3. จัดเตรียมสถานที่
4. ประชุม
5. สรุปการประชุม

ผลการดำเนินงาน

1. หัวหน้าโครงการชี้แจงให้ทีมวิจัยทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องร่วมดำเนินการกันต่อตามแผนกิจกรรมที่วางไว้ในงวดที่ 2 ดังนี้
 1. ประชุมทีมวิจัย
 2. ศึกษาดูงาน
 3. กำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสม
 4. กิจกรรมทดลองนำเที่ยว
 5. ถอดบทเรียนจากการทดลองนำเที่ยว
 6. เวทีนำเสนอผลวิจัย
 7. จัดการทำรายงานฉบับสมบูรณ์
2. ทีมวิจัยและผู้นำชมทดลองนำเที่ยวได้ร่วมกันเสนอข้อคิดเห็นในการทดลองนำเที่ยว

สรุปผลการดำเนินการ

1. ทีมวิจัยจะนัดหมายวัน เวลาในการวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ของงวดที่ 2 อีกครั้ง
2. ทีมวิจัยและผู้นำชมไม่สามารถสรุปเนื้อหาการท่องเที่ยวในครั้งนี้โดยละเอียดได้ เนื่องจากทีมทดลองนำเที่ยวไม่มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นใด ๆ

ปัญหาและอุปสรรค

- ทีมเข้าร่วมประชุมไม่ตรงต่อเวลา
- ทีมเข้าร่วมประชุมไม่มีพื้นฐานด้านการประเมิน

ข้อเสนอแนะ

- ทีมเข้าร่วมประชุมควรตรงต่อเวลาที่นัดหมาย
- ควรมีแบบฟอร์มการประเมินให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ประเมิน

กิจกรรมที่ 9 ประชุมทีมวิจัย เตรียมความพร้อมเพื่อไปศึกษาดูงาน

วันที่ 17 มกราคม 2552

สถานที่ บ้านหัวหน้าโครงการ

ผู้เข้าร่วม

- พี่เลี้ยง
- ทีมวิจัย

วัตถุประสงค์

- เพื่อเตรียมความพร้อมของทีมวิจัย
- เพื่อทำความเข้าใจกับเส้นทางที่จะไปศึกษาดูงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ประสานทีมพี่เลี้ยง/ทีมวิจัย
- วางแผนการเดินทาง
- ประสานเจ้าของพื้นที่ที่จะไปศึกษาดูงาน

ผลการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยและทีมพี่เลี้ยงได้วางแผนการเดินทางเพื่อที่จะไปศึกษาดูงานตามมติที่ประชุมคือ ที่ ต. ดันยวน อ. พนม และชุมชนบ้านลิเล็ด อ. พุนพิน จ. สุราษฎร์ธานี เนื่องจากมีความเหมาะสมด้านเวลา ระยะเวลา และการบริการการท่องเที่ยวของพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการท่องเที่ยวของคลองนาคา

2. ทีมวิจัยและทีมพี่เลี้ยงได้ทำความเข้าใจและวางแผนการเดินทาง โดยกำหนดศึกษาดูงาน 2 วัน คือ ระหว่างวันที่ 21-22 มกราคม 2552 ตามกำหนดการดังนี้

วันที่ 21 มกราคม 2552

เวลา 08.00 น.	- ออกเดินทางจาก ต. นาคา
09.00 – 09.30 น.	- รับประทานอาหารเช้า ที่ตลาดตะกั่วป่า
11.30 – 13.00 น.	- ถึงบ้านถ้ำผึ้ง / กล่าวต้อนรับ / รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.00 น.	- พุดคุยสนทนา เล่าความเป็นมา-เป็นไป
14.00 – 16.30 น.	- ศึกษาดูงาน เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว
* ถ้ำน้ำลอด
* บ่อน้ำคั้น
* ถ้ำผึ้ง ถ้ำประวัติศาสตร์สรภูมิ... ฯลฯ
16.30 – 18.00 น.	- เข้าบ้านพัก / พักผ่อนตามอัธยาศัย
18.00 – 19.00 น.	- รับประทานอาหารค่ำ

- 19.00 - 21.00 น. - แลกเปลี่ยนกิจกรรมที่ได้ศึกษาเรียนรู้
 21.30 น. - แยกย้ายเข้าที่พัก

วันที่ 22 มกราคม 2552

- เวลา 07.30 น. - เริ่มเดินทางออกจากถ้ำผิง
 09.00 – 10.00น. - กล่าวต้อนรับ/แนะนำกลุ่ม
 10.00 – 11.00น. - กิจกรรมล่องเรือศึกษาป่าชายเลน
 11.00 – 12.00น. - ศึกษากิจกรรมกลุ่ม
 12.00 – 13.00น. - รับประทานอาหารเที่ยง(ที่กลุ่ม)
 13.00 – 14.00น. - ศึกษากลุ่มอาชีพบนบก
 • กลุ่มกะปิ
 • กลุ่มใบจาก
 14.00 – 15.30น. - ศึกษาศูนย์เรียนรู้/work way
 15.30 – 14.30น. - แลกเปลี่ยนกิจกรรมที่ได้ศึกษาเรียนรู้
 14.30น. - เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

3. ทีมวิจัยแบ่งหน้าที่จัดเตรียม/กำหนดการเก็บข้อมูล โดยที่ประชุมลงมติว่า ควรมีสมาชิกกิจกรรมการศึกษาฐานเพื่อเป็นแนวทางการเก็บข้อมูล จึงได้ร่วมกันออกแบบสมุดร่วมกันดังนี้

4. วางแผนการเดินทาง กำหนดเวลาในการเดินทางและยานพาหนะ ได้ลงมติในที่ประชุมโดยใช้รถของนักวิจัย 2 คัน ผู้ร่วมเดินทาง 10 คนและรถพี่เลี้ยงอีก 1 คัน เดินทางไปตามทางหลวงเพชรเกษมไปตัดถนน สาย 401 เข้าอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สรุปผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยและทีมพี่เลี้ยงได้แผนการดำเนินการและนัดหมายวันเดินทางเป็นที่เรียบร้อย

ปัญหาและอุปสรรค

-

ข้อเสนอแนะ -

กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมศึกษาดูงาน ณ ชุมชนถ้ำผึ้ง,ชุมชนลิเล็ด จ.สุราษฎร์ธานี วันที่ 21-22 มกราคม 2552
วันที่ 21-22 มกราคม 2552

สถานที่ ชุมชนถ้ำผึ้ง,ชุมชนลิเล็ด จ. สุราษฎร์ธานี

ผู้เข้าร่วม 13 คน

- ทีมพี่เลี้ยง 3 คน
- ทีมวิจัย 10 คน

วัตถุประสงค์

- เพื่อนำสิ่งที่ได้ไปดู ไปศึกษาของชุมชนอื่นมาพัฒนาหรือปรับปรุงชุมชนของตนเอง
- เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนมีส่วนร่วม
- เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการของชุมชนอื่นนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาชุมชนตนเอง

ขั้นตอนการดำเนินการ

- ทีมพี่เลี้ยงประสานทีมวิจัย
- นัดหมาย/วางแผนการเดินทาง
- ออกเดินทางจากนาคาไปชุมชนถ้ำผึ้ง
- ชุมชนถ้ำผึ้งให้การต้อนรับทีมวิจัย
- รับประทานอาหารกลางวัน
- ผู้นำชุมชนได้พาชมสถานที่ท่องเที่ยวบ้านถ้ำผึ้ง
- เข้าที่พัก
- ประชุมหารือเรื่องที่จะเดินทางไปยังลิเล็ด
- รับประทานอาหารเย็น/พักผ่อนตามอัธยาศัย
- รับประทานอาหารเช้า
- ออกเดินทางจากชุมชนถ้ำผึ้งไปชุมชนลิเล็ด
- ชุมชนบ้านลิเล็ดให้การต้อนรับทีมวิจัย
- พักรับประทานอาหารว่าง
- ผู้นำชมได้พาชมสถานที่ท่องเที่ยวบ้านลิเล็ด

- รับประทานอาหารมื้อกลางวัน
- สนทนาแลกเปลี่ยน
- กล่าวอำลา/เดินทางกลับ
- ทีมวิจัย ได้ถอดบทเรียน

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยและทีมพี่เลี้ยงได้วางแผนการเดินทางเพื่อที่จะเดินทางไปยังชุมชนบ้านถ้ำผึ้งและชุมชนบ้านลีเล็ด ทีมวิจัยได้ออกเดินทางจากนาเวลา 08.00 น. ไปถึงชุมชนบ้านถ้ำผึ้งเวลา 11.30 น. ทีมวิจัยได้รับการต้อนรับจากชาวบ้านและผู้นำชุมชนถ้ำผึ้ง ทีมวิจัยออกจากชุมชนบ้านถ้ำผึ้งเวลา 07.00 น. ในวันถัดไป ถึงชุมชนบ้านลีเล็ดเวลา 10.00 น. ทีมวิจัยได้รับการต้อนรับจากชาวบ้าน และผู้นำชุมชนบ้าน ลีเล็ด

สรุปผลการดำเนินงาน

ผู้นำชุมชนบ้านถ้ำผึ้งได้นำเสนอเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มรวมทั้งสวัสดิการของสมาชิกภายในกลุ่มและสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง ผู้นำชมสถานที่ท่องเที่ยวแนะนำเสนอเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

ผู้นำชุมชนบ้านลีเล็ดได้นำเสนอเรื่องการบริหารจัดการและความเป็นมาของชุมชนบ้านลีเล็ด นำเสนอเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน เรื่องการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ปัญหาอุปสรรค

- ทีมวิจัย ไม่รู้เส้นทางและที่ตั้งของสถานที่ที่จะศึกษาดูงานอย่างชัดเจน เนื่องจากการติดต่อประสานงานผ่านทางโทรศัพท์

ข้อเสนอแนะ

- ควรศึกษาเส้นทางที่จะไปศึกษาดูงานอย่างชัดเจนก่อนเดินทาง

กิจกรรมที่ 11 สรุปกิจกรรมศึกษาดูงาน

วันที่ 31 ม.ค. 2552

สถานที่ บ้านหัวหน้าโครงการ

ผู้เข้าร่วม

- ทีมพี่เลี้ยง 3 คน
- ทีมวิจัย 10 คน

วัตถุประสงค์

- เพื่อสรุปข้อมูลจากการไปศึกษาของชุมชนบ้านถ้ำผิงและชุมชนบ้านลิเล็ด จ. สุราษฎร์ธานี
- เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนมีส่วนร่วม
- เพื่อทีมวิจัยบันทึกและจัดเก็บข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงร่วมกันสรุปกิจกรรมการศึกษาดูงาน โดย น้อย และ โอ้ เป็นผู้จัดบันทึกข้อมูลที่ทีมวิจัยช่วยกันบอกลงกระดาษชาร์ช เพื่อให้ทุกคนได้ร่วมกันพิจารณา ดังนี้

สรุป กิจกรรมศึกษาดูงานระหว่างวันที่ 20 -21 ม.ค. 2552 ณ ชุมชนบ้านถ้ำผิง,ชุมชนบ้านลิเล็ด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การบริหารจัดการทีมวิจัย

ช่วงขั้นตอนการเตรียม	กระบวนการปฏิบัติ
<ul style="list-style-type: none">- มีการประชุมวางแผนเพื่อเตรียม1. ยานพาหนะเดินทาง โดยรถยนต์ส่วนตัวจำนวน 3 คัน- มีการกำหนดการเดินทาง1. เวลาออกเดินทาง 08.00น.- มีการกำหนดประเด็นการเก็บข้อมูลดังนี้1. ด้านการจัดการ2. ที่มาของโครงการ3. ด้านทรัพยากร(ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม)4. ด้านการรวมกลุ่ม5. ด้านความร่วมมือจากหน่วยงาน/องค์กรอื่นที่เข้ามาสนับสนุน- มีการเตรียมของขวัญที่ระลึก/เอกสาร1. ใบสำคัญรับเงิน-ใบรับรอง2. สมุดบันทึกการศึกษาดูงาน	<ul style="list-style-type: none">- ใช้รถยนต์ส่วนตัวจำนวน3คันซึ่งมีรถทีมวิจัยจำนวน 2 คัน พี่เลี้ยงจำนวน1คัน โดยมีผู้โดยสารจำนวน 13 คนเป็นทีมวิจัย 10 คน พี่เลี้ยง 3 คน- ได้เดินทางจากตำบลนาคาเวลา 08.30น.และได้เดินทางไปอุทยานแห่งชาติเขาสกศึกษาพื้นที่รอยต่อของชาวบ้านและพื้นที่ของอุทยานโดยไม่มีอยู่ในกำหนดการ เนื่องจากเส้นทางที่จะไปปรับประทานอาหารที่ตลาดตะกั่วป่าตามกำหนดการเดิมเป็นการแวะเข้าไปประมาณ 10 ก.ม. จึงแวะที่อุทยานเขาสกแทนเนื่องจากเป็นทางผ่านไปศึกษาดูงาน แต่ทีมวิจัยไม่ได้รับประทานอาหารเข้าที่อุทยานเขาสกเนื่องจากร้านอาหารได้รับจอง คณะสัมมนาจึงเดินทางไปยังบ้านถ้ำผิง ถึง ณ ตำบลต้นยวนหมู่ที่5 เวลา 12.30น. โดยคณะกรรมการและผู้ใหญ่บุญทันให้การต้อนรับเป็นอย่างดีและรับประทานอาหารเที่ยงที่ชุมชนบ้านถ้ำผิง- จากการกำหนดประเด็นการเก็บข้อมูลไว้ 5 ประเด็น

ช่วงขั้นตอนการเตรียม	กระบวนการปฏิบัติ
<p>วันที่สรุปกิจกรรมศึกษาดูงาน : 31 ม.ค.52</p> <p>ผู้สรุป: พี่อ้อย, พี่คิม, พี่เอ๋, พี่เชษฐ, น้องน้อย, พี่อ้อ, พี่จ๊อบ, ซามี</p> <p>สถานที่: บ้านหัวหน้าโครงการ</p>	<p>โดยให้ทีมวิจัยหัวข้อละ2คน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ด้านการจัดการของสมาชิก 2. ที่มาของโครงการ/กิจกรรม 3. ด้านความร่วมมือหน่วยงาน/องค์กรอื่นที่เข้ามาสนับสนุน 4. ด้านการรวมกลุ่ม 5. ด้านทรัพยากร(ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม)ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามกำหนดการที่วางแผนไว้เนื่องจากทางชุมชนบ้านถ้ำผึ้งได้บรรยายในภาพรวมทุกกิจกรรมของกลุ่มและมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาจึงไม่สามารถสอบถามข้อมูลตามแผนที่วางไว้ได้

เนื้อหากิจกรรมศึกษาดูงาน

ชุมชนถ้ำผึ้ง

1. ด้านการจัดการ

มีผู้ใหญ่บ้าน นายบุญทัน บุญชูคำ เป็นแกนนำในการจัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต. เป็นกรรมการของกลุ่มมีระเบียบการเข้ามาเป็นสมาชิกโดยการสมัครมาเป็นสมาชิกพร้อมทั้งมีการลงหุ้น 100 บาท/คน โดยแบ่งสมาชิกออกเป็นฝ่ายรับผิดชอบ ดังนี้

- 1) ฝ่ายต้อนรับ/อาหาร
- 2) ฝ่ายโสมสเคย์ (ที่พัก)
- 3) ฝ่ายนำเที่ยว (ไกด์)
- 4) ฝ่ายการเงิน
- 5) ฝ่ายรักษาความปลอดภัย

2. ที่มาของโครงการ

-เนื่องจากชุมชนบ้านถ้ำผึ้งมีทรัพยากรทางธรรมชาติของชุมชนเหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์

- 1) พื้นที่ป่าชุมชน / ป่าต้นน้ำ /ป่าเศรษฐกิจชุมชนที่ทางกลุ่มช่วยดูแลรักษาไว้
- 2) บ่อน้ำพุเย็น

- 3) ถ้ำน้ำลอด
- 4) น้ำตก
- 5) จุดชมวิว
- 6) ถ้ำสมรภูมิในยุคน ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์(ผ.ก.ค.)
- 7) ภูเขาหินปูน
- 8) ถ้ำผึ่ง

- ชุมชนเล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติจึงก่อให้เกิดการรวมกลุ่มของชุมชนบ้านถ้ำผึ่ง เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้น

ด้านทรัพยากร

- 1) ทรัพยากรบุคคลภายในชุมชนบ้านต้นยวน (ม. 5)
- 2) ทรัพยากรทางธรรมชาติ/บ่อน้ำผึ่งเย็น ป่าไม้ ถ้ำ น้ำตก ภูเขา สายน้ำ

ด้านการรวมกลุ่ม

- ประชาชนภายในหมู่บ้าน
- กลุ่มต่างๆ ภายในหมู่บ้าน
- ประเพณีและวัฒนธรรม
- องค์กรของรัฐ
- เจ้าพนักงานของรัฐ

ด้านความร่วมมือ

- จากหน่วยงาน / องค์กรอื่นที่เข้ามาสนับสนุน
- องค์กรบริหารส่วนตำบลต้นยวน
- สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.)
- อำเภอพนม
- ชลประทาน
- องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- มูลนิธิลูกโลกสีเขียว(ปตท.)

ชุมชนบ้านลีเล็ด

ขั้นตอนการเตรียมการ	กระบวนการปฏิบัติจริง
<p>07.30 น. ออกเดินทางจากบ้านถ้ำผึ่ง</p> <p>09.00 น. – 10.00 น. เดินทางถึงบ้านลีเล็ด</p> <p>10.00 น.</p> <p>ประเด็นของการเก็บข้อมูล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการจัดการ 2. ที่มาของโครงการ 3. ด้านทรัพยากร (ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม) 4. ด้านการรวมกลุ่ม 5. ด้านการร่วมมือ จากหน่วยงาน / องค์กรอื่นที่เข้ามาสนับสนุน <p>- มีการเตรียมของขวัญที่ระลึก / เอกสาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใบสำคัญรับเงิน/ ใบรับรอง 2. สมุดบันทึกการศึกษาดูงาน <p><u>วันสรุปกิจกรรมศึกษาดูงาน 4 ก.พ. 52</u> <u>ผู้สรุป: พี่อ้อย พี่เอ พี่อิว พี่เชษฐ์ พี่น้อย พี่ชัย โส นื่องเต ลุงโอ โทง</u> <u>สถานที่: บ้านหัวหน้าโครงการ ฯ</u></p>	<p>ได้เดินทางตามกำหนดเวลา เหตุผลที่ถึงจุดหมายปลายทางช้ากว่ากำหนด เพราะเส้นทางไปชุมชนบ้านลีเล็ดไปได้หลายเส้นทางทำให้สมาชิกพลัดหลงกันการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันระหว่างพี่เลี้ยงและทีมวิจัย เมื่อไปถึงชุมชนบ้านลีเล็ด ได้มีคณะกรรมการชุมชนบ้านลีเล็ดให้การต้อนรับทีมวิจัย หลังจากนั้นทีมวิจัยได้พักผ่อนตามอัธยาศัยและท่านกำนัน ประเสริฐ ชัยจุกร ซึ่งประธานของชุมชนบ้านลีเล็ด ท่านได้เล่าความเป็นมาของบ้านลีเล็ดให้ฟัง</p> <p>“ชุมชนบ้านลีเล็ดตั้งอยู่ ม.5 ต.ลีเล็ด อ. พุนพิน จ. สุราษฎร์ธานี ก่อนจะมาเป็นชุมชนบ้านลีเล็ด ชาวบ้านเรียกกันว่า “<u>ชุมชนบ้านคลองลัด</u>” ในครั้งหนึ่ง รัชการที่ 5 ได้เสด็จผ่านจากท่าฉางไปอ่าวบ้านดอน สาเหตุที่พระองค์ท่านเสด็จผ่านทางนี้เพราะ โคนพายู จึงได้ใช้คลองลัดสายนี้ และต่อมาชาวบ้านจึงได้เรียกหมู่บ้านนี้ว่า “คลองลัด” และเรียกเพี้ยนมาเป็น “คลองเล็ด” จนถึงปัจจุบันเพี้ยนมาเป็นชุมชนบ้านลีเล็ด</p> <p>จากการกำหนดประเด็นการเก็บข้อมูลไว้ 5 ประเด็นโดยให้ทีมวิจัย หัวข้อละ 2 คน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1). ด้านการจัดการของสมาชิก 2). ที่มาของโครงการกิจกรรม 3). ด้านความร่วมมือของหน่วยงาน 4). ด้านการรวมกลุ่ม 5). ด้านทรัพยากร (ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม) <p>ทีมวิจัยไม่สามารถดำเนินการตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้เนื่องจากทางชุมชนบ้านลีเล็ดได้บรรยายในในภาพรวมทุกๆ กิจกรรมของกลุ่มและมีข้อกำหนดในเรื่องเวลาจึงไม่สามารถสอบถามข้อมูลตามแผนที่วางไว้ได้</p>

1) ด้านการจัดการของสมาชิก

- ชุมชนบ้านลีเล็ดมีกำนันประเสริฐ ชัยจุกรณ์ เป็นแกนนำในการก่อตั้งกลุ่มชุมชนบ้านลีเล็ด และมีคณะกรรมการในการจัดตั้ง เช่น อบต. ผู้ช่วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 4 หมู่บ้านรวมตัวกัน

-ระเบียบการสมัครสมาชิกของกลุ่ม สมาชิกจะต้องเขียนใบสมัครในการเป็นสมาชิกพร้อมทั้งมีการระดมทุน 250 บาท /คน

- ได้แบ่งสมาชิกออกเป็นฝ่าย ดังนี้
- ฝ่ายต้อนรับ
- ฝ่ายโฮมสเตย์
- ฝ่ายนำเที่ยว
- ฝ่ายการเงิน
- ฝ่ายจัดการอาหาร

2) ที่มาของโครงการ

โดยชุมชนบ้านลิเล็ดมีทรัพยากรทางธรรมชาติ ที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีพื้นที่ป่าชายเลน ป่าจาก พื้นที่อนุรักษ์สัตว์ ป่าอนุรักษ์พิเศษ ทรัพยากรทั้งหมดจึงก่อให้เกิดการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

3) ด้านทรัพยากร

- มีทรัพยากรบุคคลในชุมชนบ้านลิเล็ดที่ให้ความร่วมมือ
- มีทรัพยากรทางธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าชายเลน ป่าจาก พื้นที่อนุรักษ์สัตว์น้ำและป่าอนุรักษ์พิเศษ

4) ด้านการรวมกลุ่ม

- ประชาชนในตำบลลิเล็ด
- กลุ่มอาชีพต่างๆในตำบลลิเล็ด
- ประเพณีวัฒนธรรม
- องค์กรของรัฐ / เจ้าพนักงานของรัฐ

5) ด้านความร่วมมือจากหน่วยงาน/ องค์กรอื่นๆ ที่เข้ามาสนับสนุน

- องค์กรบริหารส่วนตำบลลิเล็ด
- องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง (CHAM)
- มูลนิธิลูกโลกสีเขียว

สรุปบทเรียนการศึกษาดูงาน บ้านถ้ำผึ้ง - ชุมชนบ้านลีเล็ด

จากการไปศึกษาดูงานของทีมวิจัย

ทีมวิจัยได้รู้ถึงกระบวนการจัดการทรัพยากรในชุมชนได้อย่างดี การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน ได้เรียนรู้ด้านการจัดการของสมาชิกภายในกลุ่ม เรียนรู้ถึงการทำบัญชีที่เป็นระบบและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับทีมวิจัยคลองนาคาได้อย่างเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งเรียนรู้การทำบ้านพักโฮมสเตย์ และวิถีชุมชนวัฒนธรรม / ประเพณีต่างๆ ผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่นกะปิ ใบจาก ฯ ได้เรียนรู้ถึงการเขียน โครงการต่างๆ

ปัญหาและอุปสรรค

- การสื่อสาร
- การเดินทาง (เพราะไม่รู้เส้นทาง)
- การเก็บข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

- การสื่อสารให้ชัดเจนกว่านี้ / ไม่ได้ประสานเรื่องอาหารมุสลิม (อิสลาม)
- ควรมีแผนที่ในการเดินทาง

กิจกรรมที่ 12 กิจกรรมเป็นเจ้าภาพการจัดประชุมเครือข่ายนักวิจัยท้องถิ่นพังงา-ระนอง ครั้งที่1/2552

วันที่ 14-15 กุมภาพันธ์ 2552

สถานที่ เขตพื้นที่การรักษาศูนย์สัตว์ป่าคลองนาคา

เข้าร่วม เครือข่ายทีมวิจัย พังงา-ระนอง

วัตถุประสงค์

- เพื่อประชุมเครือข่ายทีมวิจัย พังงา- ระนอง
- เพื่อเข้าร่วมกิจกรรม 10 ปี สกว. ในวันที่ 20-21 มีนาคม 2550

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ประชุมวางแผน
- ตารางกิจกรรมหรือหมายกำหนดการ สถานที่เตรียมประชุมและทำกิจกรรม
- มอบหมายหน้าที่ทีมวิจัย

ผลการดำเนินงาน

มีการประชุมตามกำหนดการที่วางไว้ ของเครือข่ายวิจัยท้องถิ่น พังงา-ระนองดังนี้

แผนกิจกรรมเป็นเจ้าภาพการจัดการประชุมเครือข่าย ท้องถิ่น-พังงา ครั้งที่ 1/2552

กำหนดการประชุมเครือข่าย

14 กุมภาพันธ์ 2552

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
09.00 น. – 09.30 น.	ลงทะเบียน	ทีมวิจัย
09.30 น. – 10.30 น.	รู้จักคลองนาคา	หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า คลองนาคา
10.30 น. – 11.00 น.	แนะนำตัวทีมวิจัย	ทีมวิจัย
11.00 น. – 12.00 น.	แลกเปลี่ยนข้อมูลรูปแบบ 10ปีงาน เพื่อท้องถิ่นวิจัย	พี่จ๊อบ ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่นจังหวัดพังงา - ระนอง
12.00 น. – 13.00 น.	รับประทานอาหาร แนะนำการ เดินป่า	เจ้าหน้าที่ค่ายเขตรักษาพันธุ์สัตว์ ป่าคลองนาคา
13.00 น.- 16.00 น.	ศึกษาธรรมชาติ (การเดินป่า)	เจ้าหน้าที่ค่าย เขตรักษาพันธุ์สัตว์ ป่าคลองนาคา ทีมวิจัย
16.00 น. – 18.00 น.	ประกอบอาหาร	
19.00 น. 21.00 น	รวมสันตนาการ – กิจกรรมกลุ่ม	พี่มด ทีมค่ายเขตรักษาพันธุ์สัตว์ ป่าคลองนาคา
21.00 น.	พักผ่อน	

15 กุมภาพันธ์ 2552

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
05.30 น. – 8.00 น.	ตื่นนอน ประกอบอาหาร ห่อข้าว ใบตอง	
08.00 น. – 09.30 น.	ทางช้างเดิน เรื่องเล่าจากราวไพร	พี่เสรี พี่นุกุล เจ้าหน้าที่เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา
09.30 น. – 14.00น.	กิจกรรมปลูกพลับพลึงธารใน คลองนาคา	ผู้เข้าร่วม
14.00 น. – 15.00 น.	กลับเขตรักษาพันธุ์คลองนาคา	พี่จ๊อบ ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อ

เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
	ความคาดหวังของคนพังงา – ะนอง กับการวิจัยท้องถิ่นเพื่ออนาคต	ท้องถิ่นจังหวัดพังงา - ะนอง
15.00 น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ	

สรุปผลการดำเนินงาน

มีการประชุมของเครือข่ายวิจัย พังงา-ะนอง และสรุปข้อตกลงในเรื่อง เข้าร่วมกิจกรรมงาน 10 ปี สกว. ในวันที่ 20-21 มีนาคม 2552 ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรค

- กิจกรรมไม่เป็นไปตามกำหนดการและทีมวิจัยไม่สามารถต้อนรับได้อย่างเต็มที่(ปูของที่ปรึกษาทีมวิจัยเสียชีวิต)

ข้อเสนอแนะ

- ทีมวิจัยต้องสามารถรับหน้าที่แทนกันได้ทุกอย่าง

กิจกรรมที่ 13 กิจกรรมลงพื้นที่เก็บข้อมูลคลองนาคา ครั้งที่ 2

วันที่ 22- 23 กุมภาพันธ์ 2552

สถานที่ คลองนาคา

ผู้เข้าร่วม 21 คน

1. พี่เลี้ยง
2. ทีมวิจัย
3. เยาวชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลความเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของคลองนาคา จากครั้งที่ 1
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเสนอต่อชุมชน
3. เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบถึงการลดน้อยลงของปลั๊กพอลิงธาร และการพังทลายของตลิ่ง

4. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ออกไปแก้ไขโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ในชุมชนและได้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ เช่น สมุด ปากกา เทปวัด
2. ประชุมวางแผน
3. ลงพื้นที่สำรวจคลองนาคา ใช้เวลา 2 วันต่อเนื่อง โดยเก็บข้อมูลย้อนรอยเดิม(จากกิจกรรมที่ 2) จำนวน 26 จุด เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสภาพตลิ่งและทรัพยากรในแต่ละจุด
4. สรุปข้อมูลจากการสำรวจคลองนาคา

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยและทีมพี่เลี้ยงได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามจุดต่างๆของคลองนาคา มีทั้งหมด 26 จุด มีทั้งความเปลี่ยนแปลง ความอุดมสมบูรณ์ของสองฝั่งคลองนาคา

ปัญหาอุปสรรค

- การไม่ตรงต่อเวลาของทีมวิจัย ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมเกิดความล่าช้า
- เนื่องจากเวลาการเริ่มสำรวจล่าช้าออกไปไม่สามารถควบคุมเวลาการสำรวจได้ทำให้ทีมวิจัยเหนื่อยและหิวเพราะต้องกลับมารับประทานอาหารกลางวันที่บ้านซึ่งอยู่ห่างไกลจากจุดสำรวจมากและการสำรวจดังกล่าวเป็นการเดินเท้าสำรวจไปตามสายคลอง ยานพาหนะไม่สามารถเข้ามารับ-ส่งได้

ข้อเสนอแนะ

- ควรให้ทีมวิจัยตั้งใจทำงาน มีการเสียสละและต้องฝึกเรื่องการตรงเวลาให้มากกว่านี้
- ในการทำกิจกรรมลงพื้นที่คลองนาคาควรเตรียมอาหารติดตัวไปด้วย

กิจกรรมที่ 14 ประชุมทีมวิจัยเรื่องวางแผนเวทีการนำเสนองานวิจัย

วันที่ 16 เมษายน 2552

สถานที่ บ้านหัวหน้าโครงการ

ผู้เข้าร่วม 6 คน

- ทีมพี่เลี้ยง
- ทีมวิจัย
- ที่ปรึกษา

วัตถุประสงค์

- เพื่อเตรียมความพร้อมทีมวิจัย
- เตรียมวางแผนกำหนดการและนำข้อมูลที่ได้ไปเสนอต่อชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินการ

- ทีมที่เลี้ยงประสานกับทีมวิจัย
- จัดเตรียมอุปกรณ์ เช่น สมุด ปากกา ข้อมูลที่ได้
- แบ่งบทบาทหน้าที่

ผลการดำเนินการ

ทีมวิจัยและทีมที่เลี้ยงได้วางแผนและเตรียมความพร้อมในการจัดการกำหนดการเพื่อจัดเวทีนำเสนอข้อมูลและจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ให้ทีมวิจัยในการนำเสนอข้อมูลและหน้าที่ที่จะรับผิดชอบให้แก่แต่ละคนในเรื่องของการให้ข้อมูลและเรื่องของอุปกรณ์เรื่องสถานที่เพื่อให้ทีมวิจัยมีความพร้อมมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยและทีมที่เลี้ยงร่วมกันวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมทีมวิจัยเพื่อให้หน้าที่ รับผิดชอบมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

- ทีมวิจัยยังขาดการให้ความร่วมมือ
- ไม่ได้ประสานทีมวิจัยล่วงหน้า
- ทีมวิจัยยังไม่ตรงต่อเวลา

ข้อเสนอแนะ

- ทีมวิจัยควรมีความร่วมมือมากกว่านี้
- ควรประสานงานกับทีมวิจัยล่วงหน้า
- ทีมวิจัยควรตรงต่อเวลามากกว่านี้

กิจกรรมที่ 15 ประชุมทีมวิจัย แบ่งบทบาทหน้าที่ และเตรียมความพร้อมเวทีนำเสนอผลการวิจัย

วันที่ 27 เมษายน 2552

สถานที่ บ้านหัวน้ำโครงการ

ผู้เข้าร่วม - ทีมที่เลี้ยง

- ทีมวิจัย
- ที่ปรึกษา

วัตถุประสงค์

- เพื่อเตรียมความพร้อมทีมวิจัย
- เตรียมวางแผนกำหนดการ
- เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเสนอต่อชุมชน
- เพื่อแบ่งบทบาทหน้าที่ให้ทีมวิจัย
- เพื่อรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ประชุมทีมวิจัยและวางแผนร่วมกับพี่เลี้ยง
- จัดทำกำหนดการจัดเวทีนำเสนอผลการวิจัย
- กำหนดสถานที่จัดเวทีเสนอผลการวิจัย
- จัดทำเอกสารแจกผู้เข้าร่วมเวทีนำเสนอผลการวิจัย
- จัดเตรียมอาหารว่างและอาหารมื้อกลางวัน
- ทำหนังสือเรียนเชิญผู้เข้าร่วมเวทีนำเสนอผลการวิจัย
- ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวเปิดเวทีนำเสนอผลการวิจัย

ทีมวิจัยร่วมกันวางแผน/ออกแบบ/กำหนดรายการกิจกรรม โดยโอ้เป็นผู้เขียนลงกระดาษชาร์ช เพื่อให้ทีมช่วยกันดู วิเคราะห์ และพิจารณาเสนอขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

เวลา	รายการ	สิ่งที่ต้องทำ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
09.00 – 09.30 น.	ลงทะเบียน รับ/เอกสาร/ ชม วีซีดี	ใบลงทะเบียน/เอกสาร/วีซีดี/ทีวี	พี่เชษฐ์/ทีมวิจัย	
09.30 – 10.00 น.	แนะนำตัว/แจ้งวัตถุประสงค์	-เครื่องเขียน -วัสดุอุปกรณ์เครื่องเขียน -โต๊ะลงทะเบียน -เก้าอี้ -ป้ายผ้า	พี่โอ้/ทีมวิจัย	-ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน อบต. นาคา
09.00 - 11.00 น.	ความเป็นมาของการท่องเที่ยวชุมชน		พี่คิม/ชมรมเพลินไพรศรีนาคา	เกษตรอำเภอ
11.00 – 11.10 น.	พักเบรก	กาแฟ/ชา/โอวัลติน/ขนม	พี่เอ้ ทีมวิจัย	-IUCN -N-ACT

เวลา	รายการ	สิ่งที่ต้องทำ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
11.10 – 12.00 น.	กระบวนการในการเก็บข้อมูล -ทรัพยากรชุมชน -ประเพณี วัฒนธรรม	กิจกรรมहनุนเสริม ค่ายเยาวชนอนุรักษ์	พี่อ้อย, น้องโอ, พี่เค ทิมวิชัย	-เขตรักษาพันธุ์ ฯ -เขตห้ามล่า ฯ -สื่อมวลชน -สกว. -พัฒนาการอำเภอ- สุขสำราญ -อำเภอสุขสำราญ
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหาร เที่ยง		พี่เอ้/มะ ได้น	
13.00 – 13.30 น.	สถานะการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ในชุมชน		พี่คิม/ชมรมเพลิน ไพรศรีนาคา	-อำเภอสุขสำราญ -เครือข่ายท่องเที่ยว โฮมสเตย์ทะเลนอก โฮมสเตย์ม่วงกลาง ปากเตรียม ชมรม เพลินไพร
13.30 – 15.00 น.	เสวนาแลกเปลี่ยน การจัดการ ท่องเที่ยวโดย ชุมชน/บทบาทการ हनุนเสริม หน่วยงานและ องค์กร		พิธีกร/พี่จ๊อบ	เครือข่ายทิมวิชัย
15.00	สรุปเวทีศึกษา รูปแบบ			ประชาชน ต. นาคา

สรุปผลการดำเนินงาน

ทิมวิชัยและทีมพี่เลี้ยงได้แผนการดำเนินกิจกรรมและบทบาทหน้าที่ โดยที่ประชุมลงมติให้ดำเนินกิจกรรมในวันที่ 30 เมษายน 2552

ปัญหาและอุปสรรค

-

ข้อเสนอแนะ

-

กิจกรรมที่ 16 กิจกรรมเวทีนำเสนอผลการวิจัยต่อชุมชน

วันที่ 30 เมษายน 2552

สถานที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ผู้เข้าร่วม 80 คน – ทีมวิจัย – อาจารย์ – นายก อ.บ.ต. – เกษตรอำเภอ

- ส.อ.บ.ต. นายทหาร – เครือข่ายท่องเที่ยว

- เจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา

- สื่อมวลชน – คนในชุมชน

วัตถุประสงค์

- เพื่อการนำเสนอผลการวิจัยต่อผู้เข้าร่วมเวที
- เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลจากการวิจัยต่อผู้เข้าร่วม
- เพื่อนำข้อมูลที่ได้เสนอต่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- เพื่อให้อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนต่อไป
- เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ถูกต้องและยั่งยืนในชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ทีมวิจัยทุกคนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยเคร่งครัด ทั้งฝ่ายต้อนรับ/ลงทะเบียน ฝ่ายอาหาร และฝ่ายพิธีการต่าง ๆ ตามแผนที่ร่วมกันวางไว้ ดังนี้

“ นำเสนอรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคา ”

1. คุณชำนาญ อุ่นขาว (พิธีกร)

* เล่าที่มาของกิจกรรม เวทีในวันนี้ว่า

-ทำไมเราจึงได้ทำวิจัย

-ทำไมจึงได้มาคิดค้นขับเคลื่อนจัดการอนุรักษ์

เกริ่นนำ เล่าถึงสภาพชุมชนนาคาในอดีต...มีคนจากต่างถิ่นเข้ามาอาศัยในชุมชน (จ.นครศรีธรรมราช

จ.สุราษฎร์ธานี จ.กระบี่ ฯลฯ) ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้จนลดปริมาณลงเป็นจำนวนมาก

กิจกรรมของชมรม

* ล่องแพแลพลับปลิงธาร

* ก่อตั้งเป็นชมรม อนุรักษ์ “เพลินไพรศรีนาคา”

2. ความเห็นจากนายก อบต.นาคา

- จากการทำงานของทีมวิจัยให้อะไรแก่ชุมชน

*มีข้อมูลของลำคลอง (ความลึก/ กว้าง)

* เห็นการทำงานเป็นทีมของนักวิจัย

- กิจกรรมที่จะเกิดในฤดูท่องเที่ยว ตุลาคม 2552

* ร่วมมือกับนายอำเภอ / ส่วนราชการระดับจังหวัดในการจดทะเบียนสมรส / ล่องแพแลพลับพลึงธาร

3. ความเป็นมาของชมรม เพลินไพรศรีนาคา

ที่มา ต้นทุนของการก่อตั้ง เกิดจากการเข้ามาของคนที่หลากหลายเริ่มจากการเริ่มเข้ามาทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มในชุมชน

8 กันยายน 2548 เริ่มก่อตั้งชมรม “ เพลินไพรศรีนาคา ”

กิจกรรม

1. เน้นการอนุรักษ์ ดำเนินการมาถึงปีที่ 2 มีสมาชิก 60 กว่าคน ปัญหาในช่วงนั้นคือ ขาดทุนทรัพย์ในการทำงาน จึงมาร่วมกันคิดว่าจะต้องใช้วิธีการหาเงินร่วมกับชมรมสร้างฝืนและหน่วยงานอื่นได้ข้อเสนอแนะว่าการจัดล่องแพ (ไม้ไผ่) จะเป็นทางเลือกหนึ่ง

2. ทดลองการล่องแพ โดยทีมผู้พิพากษา จ.ระนอง และมีการเผยแพร่ลงหนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ ทำให้ เกิดเป็นที่รู้จักในกิจกรรม “ล่องแพแลพลับพลึงธาร” ขึ้น

3. ทีมงานเริ่มเก็บข้อมูล

4. จดทะเบียน วิชากิจชุมชน

5. ทีมงานรับการอบรมเพิ่มความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยว (สนับสนุนโดยมูลนิธิศุภนิมิต)

6. เริ่มจัดค่ายเยาวชน (นักเรียน) โดยจัดในวันหยุด เสาร์ - อาทิตย์ (กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน)

7. เริ่มรับนักท่องเที่ยวโดยมีข้อจำกัด ว่ารับครั้งละไม่เกิน 60 คน ตามอุปกรณ์ที่มี (เสื้อชูชีพ) และกำหนดข้อปฏิบัติของการท่องเที่ยวชุมชนไว้ 3 ข้อ คือ

1. ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. ให้ความรู้แก่ผู้ที่เข้ามาเที่ยวในเรื่องทรัพยากรทางธรรมชาติและประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน

3. ปลุกจิตสำนึกของสมาชิกชมรมในเรื่อง การไม่ทิ้งขยะและเก็บขยะที่พบเห็นทุกครั้ง ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ชีตสโลแกน “ทำให้ดู อยู่ให้เห็น” และที่สำคัญอีกอย่างคือการปลูกฝังให้สมาชิกทุกคน มีความเสียสละ

8. ขยายเครือข่าย โดยการ เพิ่มจำนวนสมาชิก (เด็ก) และเพิ่มกิจกรรม ร่วมมือกับกลุ่ม เครือข่ายการท่องเที่ยว ต่างๆ ช่วยกันอนุรักษ์ ประเพณี / วัฒนธรรม / ทรัพยากรฯ

4. กระบวนการการเก็บข้อมูลของทีมวิจัย

ทีมวิจัยร่วมกับ กลุ่มเด็ก และเยาวชน ช่วยกันเก็บข้อมูล

1. **ข้อมูลสายน้ำ** เก็บรายละเอียด ด้านความกว้าง ความลึกและการพังทลาย
 2. **ข้อมูลพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์** เก็บรายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ ขนาดและชนิดพันธุ์ โดยการสังเกต และจดบันทึกข้อมูล ไว้ 2 ครั้ง ตั้งแต่ ปี 2551 ถึง ปี 2552 (22-23 กุมภาพันธ์) มาสรุปข้อมูลแต่ละครั้งเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นการเปลี่ยนแปลง เช่น ข้อมูลบริเวณ แยกคลองหิน สรุปข้อมูลจากการเปรียบเทียบได้ว่า คลองกว้างขึ้น จาก ปี 2551 กว้าง 60 เมตร มีต้นไม้ใหญ่ (ต้นกุ่ม) เป็นทั้งที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของนกนานาชนิด ปลา รวมทั้งสัตว์อื่น ๆ ปี 2552 คลองกว้างเป็น 75.60 เมตร ตลิ่งพัง ต้นกุ่มใหญ่ล้มลง น้ำบริเวณนั้นตื้นขึ้น ปลา นก และสัตว์อื่น ๆ หายไป จากสภาพดังกล่าวทีมวิจัยและชุมชนร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุ พบว่า ตลิ่งพัง เนื่องจากการขุดลอกคลอง ทำให้น้ำไหลเร็วและแรงขึ้น
- ข้อมูลที่ได้นำไปใช้อย่างไร**

1. หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น
 - * ข้อมูลการพังทลายของหน้าดิน ส่งผลให้สวนผลไม้ต่างๆ เสียหาย
 - * ฝากชาวบ้านที่มีสวนริมคลอง ได้ตระหนักว่า ควรอนุรักษ์ (เว้น) ต้นไม้ที่ไม่ใช่พืชผลทางเศรษฐกิจไว้ด้วย
2. หาแนวทางร่วมกัน “ ทำอย่างไรให้สภาพสายน้ำคลองนาคา กลับมาเป็นเหมือนเดิม มีต้นไม้มาก และมี พลับพลึงธารเต็มคลองดังเดิม ”

สิ่งที่เกิดกับเยาวชน / ทีมวิจัย

- ให้ความร่วมมือในการทำงานมากขึ้น
- กล้าแสดงออกมากขึ้น

5. เสวนาแลกเปลี่ยนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ที่จับ (นายสุกิจ นาคตาขุน) : การทำงานวิจัยท้องถิ่นทำแล้วมีความรู้ดีอย่างไร

หวาสัน(นายสมพงษ์ ประสานการ) – หวาเส็ม (นายคดก้อเส็ม ผดุงชาติ)

1. **หวาเส็ม** : เดิมเป็นคนนาคา สมัยวัยรุ่นเคยตัดหวายแถบคลองนาคาเห็นต้นไม้มีเถาวัลย์อาศัยกันเกื้อกูลกัน น้ำมาก – น้อย ตลิ่งก็ไม่พังปัจจุบันนี้ไม่มีต้นไม้ธรรมชาติริมคลองจึงทำให้ตลิ่งพังได้ง่าย

สรุปสาเหตุ 1. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ริมคลอง → ปลุกพืชเศรษฐกิจ โดยการโค่นต้นไม้ใหญ่

ตามธรรมชาติออกจนหมด

2. การไถ่หญ้า → ทำให้ไม่มีหญ้าช่วยรัดหน้าดิน

วิธีแก้ตลิ่งพัง - สร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านรู้ – เข้าใจ

- ต้องร่วมมือกันแก้หลาย ๆ ฝ่าย

2. **หว่าน :** มุมมองการทำวิจัย → ตัวเองเรียนจบ ป.4 แต่สามารถทำวิจัยได้ รู้สึกภูมิใจ งานวิจัยมีคำตอบให้สังคมถ้าสังคมต้องการเราสามารถพิสูจน์ความจริงให้สังคมเห็นรูปธรรมได้ ก่อให้เกิดฐานพลัง ภาคสังคมต้องได้รับประโยชน์จากงานวิจัย ตัวอย่าง “งานวิจัยว่านหางจิ้งจอก” และการทำปุ๋ยชีวภาพ ที่สามารถปรับใช้กับพืชผลอาสินอื่น ๆ ได้ทุกชนิด

พีธีรัฐ (ตัวแทนจากองค์กร N-ACT)

* แลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่าจากประสบการณ์ องค์กรมีบทเรียน ในการจัดการท่องเที่ยวมาหลายชุมชน สามารถนำไปสู่การขยายผล เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านการใช้วิธีสื่อสารทาง Website เน้นสื่อสารสู่ต่างชาติ เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย

ความคิดเห็นของผู้อาวุโสในชุมชน

- **ชมรมผู้สูงอายุเพชรนาคา (นายลอบ รามแก้ว)** ได้ฝากข้อคิดพร้อมทั้งแนวทางอนุรักษ์และฟื้นฟูไว้ ดังนี้

- ฝากให้เด็ก ๆ เยาวชนรุ่นหลังให้ความสำคัญกับการศึกษา
- เริ่มอนุรักษ์
 1. อย่าให้คนนอกเข้ามาขุดหญ้าช้อง (พลับพลึงธาร)
 2. แหล่งเพาะพันธุ์ปลา (ปลาพลวง)
 3. การจัดการท่องเที่ยว
- การลดลงของพลับพลึงธาร
 - * ช่วยกันดูแลให้พลับพลึงธารคงสภาพเหมือนเดิมได้อย่างไร
- ปลูกฝังจิตสำนึกให้คนรู้จักสามัคคี
 - * จับเข้าคุยกัน
 - * ปรีกษาหารือกัน
- อyamองข้ามภูมิปัญญาท้องถิ่น
- อyamองฐานะทางเศรษฐกิจเป็นเรื่องใหญ่
- สร้างให้มีคุณธรรม / ศีลธรรม

- ลุงสุจิน คงจันทร์

ให้ข้อคิดในการอยู่ร่วมกันในสังคมว่า การที่คนเราสร้างทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อตัวเอง / เพื่อครอบครัว นั้น ต้องคำนึงด้วยว่า “จะอยู่เพียงสั้นลมถ้าทำเพื่อตัวเอง แต่ถ้าทำเพื่อสังคมถึงสั้นลมก็ยังอยู่” ฝากประเด็นให้ลูกหลานในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการช่วยกันดูแลคลองและพลับพลึงธาร

- **ลุงลอบ (นายลอบ รามแก้ว)**

ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของคลองพัง มี 2 ประการ คือ

1. ระดับท้องคลองไม่เสมอกันระดับดินข้างล่างมีผลทำให้ข้างบนตลิ่งพัง
2. คลองคุด → เป็นเรื่องธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้

วิธีการแก้ปัญหาที่ผ่านมา

* การขุดลอกคลอง มีผลทำให้น้ำไหลเร็วขึ้นและแรงขึ้น

ลุงลอบให้ข้อคิด

1. **คลองพัง** ทำให้เพิ่มความกว้างของคลองมากขึ้นแต่จะทำให้ น้ำจะตื้นขึ้นด้วย และในส่วนที่แคบน้ำจะลึก

2. **การล่องแพ** จะทำอย่างไรกับปัญหาปริมาณน้ำ ที่สามารถจัดแล้วต้องการให้ทำงานต่อเนื่องจะทำอย่างไรให้ล่องได้ทั้งปี โดยไม่ต้องรอฤดูกาล (หน้าน้ำ)

* **แนวคิดที่ลุงเสนอแนะ ***

- ทำให้มีน้ำตลอดคลองตลอดทั้งปี ต้องทำเขื่อน ระยะ 7 กม. (ตัวแรกยึดระดับน้ำทะเล ทำลักษณะเขื่อนหัวล้าน สโลป ทั้งหน้า – หลัง ให้แพไปได้)

- พลับพลึงธารไม่ตาย

- ปลาจะมีมากขึ้น

3. **ทักษะการทำงาน**

1. มีความจริงใจ

2. อย่าด่วนสรุป (ถ้าไม่ด่วนสรุปความคิดดี ๆ อื่น ๆ จะออกมา)

พีแฉง (สื่อวิทยุ อ.ส.ม.ท. ระนอง)

* ในฐานะสื่อจะช่วยขยายจุดท่องเที่ยวคลองนาคาได้อย่างไร และจะจัดการอย่างไร พีแฉง ได้เสนอเรื่องการประชาสัมพันธ์โดย ให้ทีมวิจัยและชุมชน ช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูลให้มากเพื่อทำสื่อ Website ที่ประเด็นจุดขายความเป็นพืชประจำถิ่นหายากและกำลังถูกคุกคาม ทั้งจากธรรมชาติและฝีมือมนุษย์จนทำให้ปริมาณพลับพลึงธารลดน้อยลง พร้อมกันนี้ก็เสนอในมุมมองของการพัฒนาการด้านบริการนักท่องเที่ยวจะเห็นว่าข้อมูลจากปี 2549 ปริมาณนักท่องเที่ยวยังมีน้อยและมาถึงปี 2550 – 2552 มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

พีไอ้ (สื่อ วิทยุชุมชนคนระนอง 99.5 MHz)

เสนอสิ่งที่ทำให้พลับพลึงธารเกิด ว่ามี 4 แนวทาง คือ

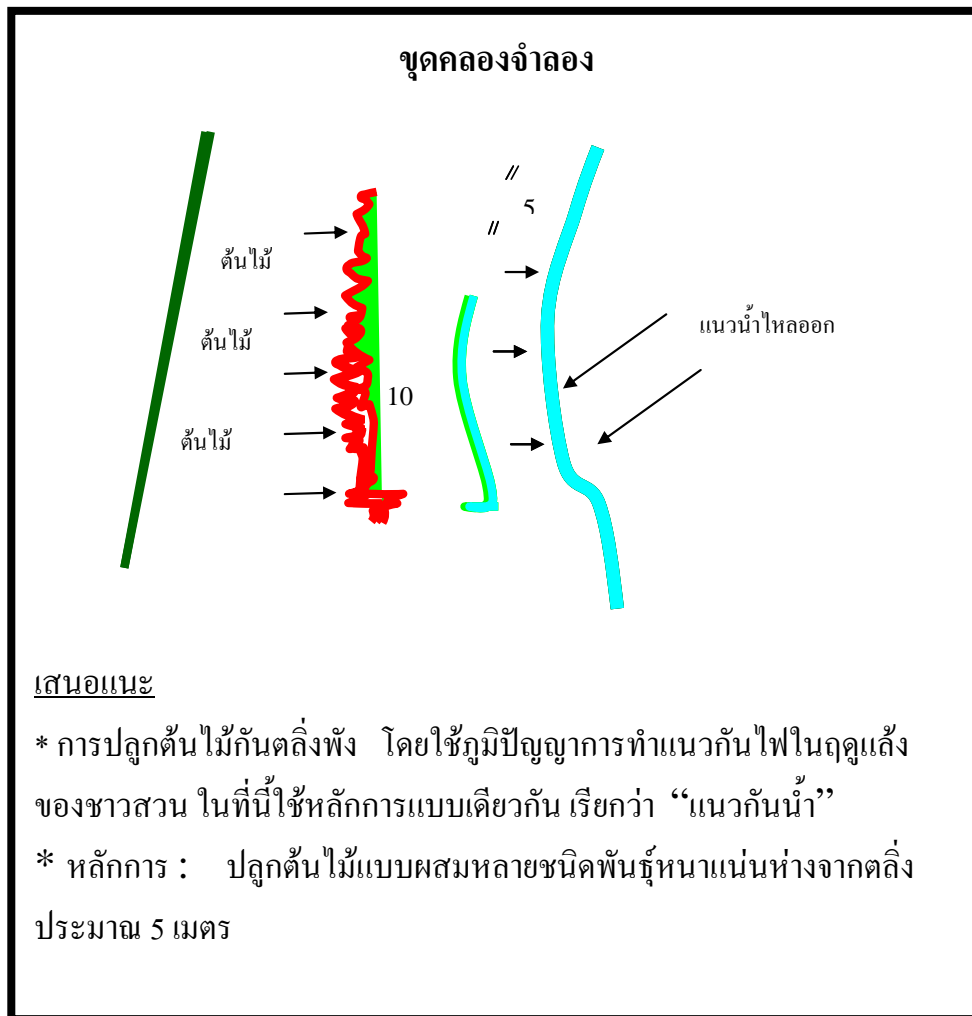
1. การบอกเล่าปากต่อปาก

2. นำเสนอ VDO * สื่อครบองค์ประกอบ = ภาพ + เสียง + ข้อมูล (เอกสาร)

3. พยายามนำข้อมูลขึ้น Internet

4. นำเสนอด้วยภาพต่าง ๆ

5. ท้ายสุด พี่โอ้ได้วาดภาพจำลองคลองและตลิ่ง ดังนี้

แจ้ง : “วันนี้เป็นเวทีสุดท้ายแล้ว ทีมวิจัยทำงานมาจนถึงสิ้นสุดโครงการ ให้ทีมวิจัย สะท้อนมุมมองที่พบเห็นอยากบอก อยากเล่า อะไรบ้าง”

โอ้ , พี่เอ้ , เค , พี่อ้อย , ป่าว , พี่คิม สะท้อนการทำงาน

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยได้นำเสนอข้อมูลวิจัย 2 ประเด็นคือ การสำรวจคลองนาคา 2 ครั้ง เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้รับทราบถึงความแตกต่างระหว่างครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 และเสนอประเด็นในการสำรวจเรื่องประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนซึ่งมีอยู่แล้วแต่ขาดการหนุนเสริม หรือการอนุรักษ์จนเป็นเหตุให้หลายๆ อย่างต้องสูญหายไปจากชุมชน และในการนำเสนอข้อมูลการสำรวจคลองนาคามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้เข้าร่วมเวทีในครั้งนี้ด้วย

สรุปผลการดำเนินงาน

จัดเวทีนำเสนอผลการวิจัยได้ตามกำหนดการที่วางไว้มีผู้เข้าร่วมเวทีตามหนังสือเรียนเชิญทุกๆ องค์การแต่ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมเวติน้อย (เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสถานที่จัดเวที) ผู้เข้าร่วมเวทีใน ส่วนของข้าราชการมีความเข้าใจและมีข้อเสนอแนะแลกเปลี่ยนกับทีมวิจัยจนสามารถเพิ่มเติมข้อมูล บางอย่างได้อีกด้วย ส่วนเวลาเป็นไปตามกำหนดการทุกประการ

ปัญหาและอุปสรรค

- ถูกเปลี่ยนสถานที่ โดยกะทันหัน ไม่สามารถแจ้งผู้เข้าร่วมเวทีได้หมดทุกคน
- ทีมวิจัยไม่สามารถชี้แจงข้อมูลได้อย่างกระจ่างและชัดเจน
- ทีมวิจัยขาดการมอบหมายหน้าที่สำหรับผู้เก็บประเด็นต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

- ควรกำหนดสถานที่ให้ชัดเจน
- ทีมวิจัยควรไปศึกษาข้อมูลให้มากกว่านี้
- ควรมอบหมายหน้าที่สำหรับผู้เก็บประเด็นต่าง ๆ ในเวที

กิจกรรมที่ 17 สรุปกิจกรรมเวทีนำเสนอผลการวิจัยต่อชุมชน

วันที่ 17 พฤษภาคม 2552 เวลา 17.00 น. (5 โมงเย็น)

สถานที่ บ้านหัวหน้าโครงการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลการจัดกิจกรรม
2. เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและประสบการณ์งานวิจัยร่วมกัน
3. เพื่อหาแนวทางการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนนาคา

ขั้นตอนการดำเนินการ

ทีมวิจัยทุกคนร่วมกันสรุป และรายงานผลการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้
ฝ่ายต้อนรับ/ลงทะเบียน > ผู้เข้าร่วมเวที ลงทะเบียน ทั้งสิ้น จำนวน 45 คน โดยส่วนใหญ่ทยอยกันมาตาม
เวลานัดหมาย

ฝ่ายอาหาร > ได้จัดอาหารไว้เพียงพอสำหรับผู้เข้าร่วมที่เชิญไว้ 60 คน โดยจัดอาหารว่าง 2 มื้อและอาหาร
กลางวัน 1 มื้อ

ฝ่ายพิธีการต่าง ๆ > ทุกคนได้เตรียมข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อชุมชน และเตรียมตอบคำถามจากเวทีไว้พร้อมจึง
ไม่มีปัญหาใดๆ

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยร่วมกันสรุปและจัดบันทึกข้อมูลลงกระดาษชาร์ชเพื่อจัดทำรายงานต่อไป โดย โอิ เป็นผู้จัดบันทึกและทีมวิจัยอื่น ๆ รวมทั้งพี่เลี้ยงช่วยกันดูและเสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ โดยมีประเด็นหลัก ๆ ที่หารือกันในเวที ได้แก่ คลองพัง ตลิ่งพัง น้ำตื้น พลับพลึงธารลดน้อยลง ชვნ้ำหลากน้ำไหลแรง ทรัพยากรพืชและสัตว์ลดจำนวนลง

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ทีมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป ที่จะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันทั่วถึงและจะได้ร่วมกันในขณะที่ยังมีคนในชุมชนกำลังตื่นตัวเพื่อการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพ

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินกิจกรรมเวทีนำเสนอข้อมูล ทีมวิจัยร่วมกันเก็บประเด็นและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวชมพลับพลึงธารในคลองนาคาที่เหมาะสมต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค

-

ข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการดำเนินงานต่าง ๆ ควร ทำการสรุปทันทีหลังเสร็จกิจกรรม เพื่อได้ช่วยกันดึงข้อมูลที่อยู่ในความรู้สึกของเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง

กิจกรรมที่ 18 จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม ถึง 13 มิถุนายน 2552 (8 วัน)

สถานที่ บ้านหัวหน้าโครงการ

ผู้เข้าร่วม ทีมวิจัยและพี่เลี้ยง

วัตถุประสงค์

เพื่อรวบรวม/วิเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินการวิจัยมาจัดทำรูปเล่มเผยแพร่สู่สาธารณะ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ทีมวิจัยนำรายงานฉบับความก้าวหน้ามาทบทวนตรวจสอบเนื้อหาและเติมเต็มข้อมูลบางส่วนให้สมบูรณ์

2. นำเนื้อหากิจกรรมที่ทำการบันทึกไว้หลังการดำเนินการที่ละกิจกรรมมาเรียบเรียง โดยพี่เลี้ยง และทีมวิจัยร่วมทบทวน รูปแบบการเขียนรายงานในชิ้นงานที่ออกมาสามารถศึกษาสืบค้นได้ง่าย ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม
2. วันที่
3. สถานที่
4. ผู้เข้าร่วม
5. วัตถุประสงค์
6. ขั้นตอนการดำเนินงาน
7. ผลการดำเนินงาน
8. สรุปผลการดำเนินงาน
9. ปัญหาและอุปสรรค
10. ข้อเสนอแนะ
 1. ทีมวิจัยร่วมกันคัดเลือกรูปภาพกิจกรรมให้สอดคล้องกับแต่ละกิจกรรมแนบในรายงาน
 2. จัดพิมพ์รายงาน และเข้าเล่ม

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยใช้เวลาหลังเสร็จจากภารกิจงานประจำมาจัดทำรายงานทุกวันหมุนเวียนกันตามความความสะดวก โดยใช้เวลา 8 วันรายงานจึงแล้วเสร็จ

สรุปผลการดำเนินงาน

ความร่วมมือและความเสียสละของทีมวิจัยเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานกลุ่ม รายงานฉบับสมบูรณ์จึงสำเร็จลง

ปัญหาและอุปสรรค

ทีมวิจัยค้นหาเอกสารบางกิจกรรมไม่เจอเนื่องจากขาดการจัดเก็บที่ระบบ

ข้อเสนอแนะ

ควรจัดเก็บเอกสารให้เป็นระบบและควรจัดพิมพ์ไปเรื่อย ๆ เพื่อได้ตรวจสอบเนื้อหา/ประเมินข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

สรุปการดำเนินกิจกรรม

จากการดำเนินกิจกรรมของทีมวิจัยตลอด 17 กิจกรรมเพื่อศึกษาและค้นหาแนวทางหรือรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวคลองนาคาที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนนั้น ทีมวิจัยได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น ส่วน ๆ เริ่มจากการเก็บข้อมูลชุมชนโดยการสำรวจเพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการกำหนด

กิจกรรมและรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว ผู้การค้นหาแนวทางและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับศักยภาพชุมชนโดยการจัดกิจกรรมทดลองเที่ยวเต็มรูปแบบ 2 วัน 1 คืนพบว่า นักวิจัยสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการทดลองนำเที่ยวดังกล่าวมาปรับปรุงทั้งในส่วนของการล่องแพ อาหาร และที่พัก รวมถึงกิจกรรมการศึกษาดูงานพื้นที่ตัวอย่าง ใน 2 พื้นที่ คือ ชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง อ.พนม และชุมชนลีเล็ด อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ทีมวิจัยได้เรียนรู้เรื่องของการใช้ทรัพยากรในชุมชนที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์มาประยุกต์ในกิจกรรม ชมความเป็นหนึ่งเดียวในโลก ซึ่งจุดขายของชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง คือ บ่อทรายคัน ทรายคูจัดเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่มีเฉพาะในพื้นที่นี้เท่านั้น เช่นเดียวกับปลับปลิงธาร พืชน้ำหนึ่งเดียวในโลกของพื้นที่ตำบลนาตาทำให้ทีมวิจัยตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรอันทรงคุณค่าจำนวนมหาศาลทั้งทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า ทัศนียภาพทางธรรมชาติหรือทรัพยากรทางน้ำทั้งสัตว์และพืชน้ำในชุมชนนาตา โดยเฉพาะ “ปลับปลิงธาร” พืชน้ำหนึ่งเดียวในโลกที่หายากและใกล้สูญพันธุ์อันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ดังนี้

1. การกระทำของมนุษย์เพื่อการขยายพื้นที่ทำกิน ปลูกพืช/ไม้เศรษฐกิจเข้ามาใกล้คลองมากขึ้นส่งผลให้สองฝั่งคลองเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ เมื่อมีการบุกรุกแผ้วถางป่าโดยเฉพาะการ โคนไม้ใหญ่ริมตลิ่งส่งผลให้หน้าดินพังทลายลงสู่คลอง
2. การลักลอบนำหัวและเมล็ดปลับปลิงธารออกไปขายทั้งในไทยและต่างประเทศ
3. ผลกระทบจากการถูกพัดพาหลุดลอยไปกับความแรงของกระแสน้ำ อันเนื่องมาจากการปรับเส้นทางไหลของน้ำในลำคลองที่เอื้อให้ไหลเร็วและแรงขึ้นโดยการขุดลอกคลอง ในช่วงปลายคลอง ขาดระบบการชะลอน้ำ ให้เกิดการไหลเวียนตามธรรมชาติ
4. ภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะอุทกภัยในช่วงฤดูฝน

การศึกษาดูงานครั้งนี้นอกจากได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องทรัพยากร การจัดการเที่ยวชมแล้วยังมีการศึกษาแลกเปลี่ยนถึงการบริหารจัดการภายในกลุ่มอีกด้วย

ด้านการจัดการท่องเที่ยว

ทีมวิจัยสามารถรับทราบข้อมูลด้วยตนเอง โดยทีมวิจัยได้ลงมือทำเอง นำข้อมูลเหล่านี้เผยแพร่ต่อชุมชน รวมถึงการนำมาเป็นข้อมูลในการเตรียมรับนักท่องเที่ยว เช่นการรับนักท่องเที่ยววันละไม่เกิน 80 คน เพื่อไม่ให้จำนวนนักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศต่าง ๆ ของชุมชน จะได้นำข้อมูลต่าง ๆ เพื่อขยายกิจกรรมการท่องเที่ยวออกไปเป็นหลากหลายกิจกรรมต่อไปในอนาคตซึ่งจะทำให้ผู้คนในชุมชนมีอาชีพเสริมในการรับนักท่องเที่ยวภายในชุมชนขึ้น

ด้านวัฒนธรรมชุมชน

ทีมวิจัยได้รับทราบข้อมูลจากการทำกิจกรรม สามารถรับทราบข้อมูลหรือเห็นด้วยตนเอง จึงเป็นสาเหตุให้ทีมวิจัยมีจิตสำนึกหวงแหนวัฒนธรรมบางอย่าง ข้อมูลต่าง ๆ ด้านวัฒนธรรมสามารถนำมาเผยแพร่

ในชุมชนเพื่อให้ทราบถึงวัฒนธรรมบางอย่างที่กำลังเลือนหายไปจากชุมชนและเป็นแนวทางในการที่จะ
ฟื้นฟูกลับคืนมาสู่ชุมชนอีกครั้ง

บทที่ 4

ผลการศึกษา สรุป และข้อเสนอแนะ

วิเคราะห์การดำเนินงาน

ข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมวิจัยในแต่ละครั้ง มีดังนี้

- ฐานข้อมูลประเพณีวัฒนธรรม, อาชีพ
- สำรวจพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์
- สำรวจภูมิศาสตร์ทางกายภาพ โครงสร้างคลองนาคา วิธีการศึกษาวัดความกว้างของคลอง , ความลึกของน้ำ
- ค่า GPS ค่าองศา
- เวทีสรุปข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรม

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลของทีมวิจัยตลอดโครงการทั้งสิ้น 17 กิจกรรม แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์
2. ข้อมูลจากการสำรวจ

โดยการเก็บข้อมูลทุกครั้งทีมวิจัยได้ร่วมกันสรุปผลและบันทึกเป็นฐานข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองนาคา ที่สำคัญเมื่อนำข้อมูลแต่ละชุดมาเชื่อมกันแล้วทำให้ทีมวิจัยรับรู้ข้อมูลจนสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ จัดเป็นฐานเรียนรู้และเป็นการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงภายในชุมชน อีกทั้งได้นำข้อมูลในส่วนการสำรวจมาเปรียบเทียบและฟื้นฟูในส่วนที่กำลังเสียหายจากหลาย ๆ สาเหตุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของทุก ๆ กลุ่มภายในชุมชนอย่างแท้จริง

ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลกลุ่มอาชีพและประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนทั้ง 3 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 4,5 และหมู่ที่ 7 โดยการแบ่งกลุ่ม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เช่น จัดบันทึกจากการสัมภาษณ์กลุ่ม การลงพื้นที่ของทีมงานวิจัย ในแต่ละครั้งก็จะมีเด็กเยาวชน ร่วมทำกิจกรรมด้วยทุกครั้ง ทำให้ ทีมวิจัยเข้าถึงกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างถ่องแท้และทีมวิจัยมีประสบการณ์ในการพบปะผู้คนหลากหลาย สามารถเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบขึ้น ที่สำคัญคือฝึกให้ทีมวิจัยที่เป็นเยาวชนได้รู้จักการทำงานเพื่อส่วนรวมหรือมีจิตสาธารณะได้มากขึ้น

ข้อมูลจากการสำรวจ

จากการลงพื้นที่สำรวจพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ริมคลอง วัดขนาดความสูงของต้นไม้ วัดรอบโคนต้นไม้ของแต่ละจุดที่ทีมงานวิจัยได้กำหนดไว้ ซึ่งมีทั้งหมด 26 จุด โดยการสำรวจ 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกสำรวจเมื่อ วันที่ 26 มีนาคม 2551 และครั้งที่ 2 สำรวจเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2552 เพื่อใช้ข้อมูลเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรและนิเวศคลองนาคา อันจะส่งผลกระทบต่อการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน โดยการแบ่งสำรวจข้อมูล 4 จุด คือ

จุดที่ 1 ทีมวิจัยกลุ่มที่ 1 สำรวจทรัพยากรสัตว์ โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง คือ ชนิดของสัตว์ที่พบในแต่ละจุด แหล่งอาศัย ประเภทของสัตว์ที่พบ (สัตว์น้ำ สัตว์บก หรือสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก) สัตว์ชนิดนั้น ๆ กินอาหารอะไร และวงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์ ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 1 กลุ่มที่ 1 ผลการสำรวจทรัพยากรสัตว์ มีดังนี้

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
จุดที่ 1 ฝายน้ำล้น							
นกกาฝาก	นกกาฝาก ออกเหลือง	อยู่บนต้นไม้		✓		ลูกไม้/หนอน	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกระจิบ		อยู่บนต้นไม้		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ปลาพลวง	ปลาพลวง	ในน้ำ	✓			ลูกไม้/ตะไคร่น้ำ	ปลาไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
ปลากะโสม		ในน้ำ	✓			ลูกไม้/ตะไคร่น้ำ	ปลาไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
	แมงปอ, ผีเสื้อ	อยู่บนต้นไม้		✓		ลูกไม้/หนอน	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
จุดที่ 2 ต้นมะเดื่อชุมพร							
นกยาง	นกยาง, นกกระแตแต้แว๊ด, นกกาฝาก, นกนางแอ่นบ้าน	ริมบึง/ริมน้ำ		✓		กินปลาเล็ก	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกเหยี่ยว		ต้นไม้ใหญ่		✓		ซากสัตว์/ของสกปรก	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
	แมงปอปีกสีฟ้า, ผีเสื้อ, แมงปอปีกสีแดง	บริเวณป่าหญ้า		✓		เกสรดอกไม้	สัตว์ปีกตัวเล็ก/ทำหน้าที่ผสมเกสร

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
	ปลาชิว, ปลาเสือ	ในน้ำตื้น	✓			ลูกไม้/ตะไคร่น้ำ	ปลาไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
จุดที่ 3 ต้นกุ่มใหญ่							
นกยางไฟธรรมดา		ริมบึง/ริมน้ำ		✓		กินปลาเล็ก	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกจาบหัวสีส้ม				✓		หนอน/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ปลาเสือ	ปลาชิว, ปลาเสือ		✓			ตะไคร่น้ำ	ปลาไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
	ผีเสื้อ, แมงปอ ปีกสีแดง	บริเวณป่า หญ้า		✓		เกสรดอกไม้	สัตว์ปีกตัวเล็ก/ทำหน้าที่ผสมเกสร
	จิงโจ้น้ำ	ผิวน้ำ			✓	สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 4 ต้นไทร 100 ปี							
นกขมิ้นท้ายทอยดำ	นกจาบคาหัวสีส้ม, นกเขาใหญ่, นกนางแอ่นบ้าน	ป่าไม้เล็ก		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกกระปูดใหญ่		ป่าไผ่		✓		แมลงเล็ก/หนอน	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
กิ้งก่าตลก		ที่น้ำแรง	✓			ตะไคร่น้ำ	กิ้ง/ไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
กิ้งหัวแข็ง		ท้องน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ	กิ้ง/ไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
	ปลาชิว, ปลาเสือ		✓			ตะไคร่น้ำ	ปลาไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
	ผีเสื้อ, แมงปอ ปีกสีแดง	บริเวณป่า หญ้า		✓		เกสรดอกไม้	สัตว์ปีกตัวเล็ก/ทำหน้าที่ผสมเกสร
	จิ้งจิกน้ำ	พืชน้ำ			✓	สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 5 ต้นจิกน้ำ							
แมงปอ		ป่าชื้น		✓		แมลง	แมลงปอ/ผสมพันธุ์/ไข่ตัวอ่อน/เติบโต
ผีเสื้อ	ผีเสื้อ	ทุ่งหญ้า		✓		น้ำหวาน	ผีเสื้อ/วางไข่/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
นกกาน้ำ	กระแตแต้แว๊ด, นกกะเต็นใหญ่	ริมน้ำ/ริมบึง			✓	ปลาเล็ก/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกเหยี่ยว		ต้นไม้ใหญ่		✓		ซากสัตว์/ของสกปรก	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ปลาชิวไบไฟ	ปลาชิว	ในน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ/สาหร่าย	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต/ลูกอ่อน
หอยเชอรี่	กึ่งน้ำตก, หอย โข่ง	ในน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ/สาหร่าย	หอย/วางไข่/ตัวอ่อนเติบโต
จุดที่ 6 ต้นมะเดื่อใหญ่							
นกกินป्ली	นกปรอดคอลาย	ปากกล้วย		✓		แมลง/น้ำหวาน	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ผีเสื้อ	แมงปอปีกสีเขียว	ทุ่งหญ้า		✓		น้ำหวาน	ผีเสื้อ/วางไข่/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
นกนางแอ่น		ที่โล่งสูง		✓		แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
นกกระजิบปากยาว		ปากกล้วย/ป่าเล็ก		✓		แมลง/น้ำหวาน	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ปลาเสือ	ปลาชีว	ในน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ	ปลาไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
ปลาหัวแก้ว		ในน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ/ลูกน้ำ	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เติบโต
	กระรอก	บนต้นไม้		✓		ผลไม้	ออกลูกเป็นตัว
	จิงโจ้น้ำ	ผิวน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 7 วังไทร							
นกยาง	นกเขาปลาลัว, เขียว, นกเขา,	ริมบึง/ริมน้ำ		✓		กินปลาเล็ก	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกกาน้ำ	นกขมิ้นท้ายทอยดำ, นกปรอดหน้าवल, นกปรอดคอดลาย	ริมน้ำ/ริมบึง			✓	ปลาเล็ก/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
	ผีเสื้อ, แมงปอปีกสีเขียว,	บริเวณป่าหญ้า		✓		เกสรดอกไม้	สัตว์ปีกตัวเล็ก/ทำหน้าที่ผสมเกสร
	จิงโจ้น้ำ	ผิวน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
ปลากั้ง	ปลาชีว, ปลาเสือ,	ในน้ำ	✓			ลูกปลา/ลูกอ๊อด	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เติบโต

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
	กุ้งน้ำตกล					ซากพืชซากสัตว์ในน้ำ	
จุดที่ 8 คลองเรือ							
ผีเสื้อ		ต้นไม้ใหญ่		✓		น้ำหวาน/ซากสัตว์	ผึ้ง/ทำรัง/วางไข่/เติบโต
นกยาง		ริมบึง/ริมน้ำ		✓		กินปลาเล็ก	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกกาน้ำ		ริมน้ำ/ริมบึง			✓	ปลาเล็ก/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
หอยเชอรี่		ในน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ/สาหร่าย	หอย/วางไข่/ตัวอ่อนเติบโต
	ปลาชิว, ปลาเสือ	ในน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ/สาหร่าย	หอย/วางไข่/ตัวอ่อนเติบโต
	ผีเสื้อ	บริเวณป่าหญ้า		✓		เกสรดอกไม้	สัตว์ปีกตัวเล็ก/ทำหน้าที่ผสมเกสร
	จิงโจ้น้ำ	ผิวน้ำ			✓	สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 9 วังยาว							
นกกระเต็นใหญ่	นกบั้งรอกใหญ่, นกนางแอ่นบ้าน, นกกาฝากอกเหลือง	ริมคลอง		✓		ปลาเล็ก	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกยางโทนใหญ่		ริมน้ำ/ริมบึง		✓		ปลาเล็ก/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
หอยโข่ง		ในน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
ปลาพลวง		ในน้ำ	✓			ลูกไม้/ตะไคร่น้ำ	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
ปลาโทง	ปลาชีว, ปลาเสือ	ในน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
ปลาเกล็ดหนา		ในน้ำ/ห้องน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
	ผีเสื้อ	บริเวณป่าหญ้า		✓		เกสรดอกไม้	สัตว์ปีกตัวเล็ก/ทำหน้าที่ผสมเกสร
	จิงโจ้น้ำ	พืชน้ำ			✓	สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 10 วังป๋อ							
นกกระเต็นใหญ่		ริมน้ำ/ป่าไผ่		✓		ลูกปลา	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกยาง		ริมบึง/ริมคลอง		✓		ลูกปลา/ลูกอี๊ด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ปลาโสด	ปลาพลวง, ปลากระสูบ, ปลาชีว, ปลาเสือ	ในน้ำ	✓			ลูกไม้/ตะไคร่น้ำ	ปลาไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
	จิงโจ้น้ำ	พืชน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
	แมงปอปีกสีแดง, ผีเสื้อ			✓			

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
	ลิงแสม	บนต้นไม้		✓		ผลไม้	ออกลูกเป็นตัว
	ตุ๊กแก	บนต้นไม้		✓		แมลง	ออกลูกเป็นไข่
จุดที่ 11 วังญวน							
นกแขวงแขวงหางบัว	นกยางเขียว , นกแขวงแขว	ป่าสูงใหญ่		✓		ลูกไม้	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกปรอทคอลาย	ปรอดหัวนวล	ป่าเล็ก		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
แมงปอปีกสีแดง	แมงปอปีกสีแดง	ริมคลอง		✓		แมลง	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
ปลาโทง	ปลาชิว	ในน้ำ	✓			สาหร่าย/ลูกปลา	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
จุดที่ 12 ป่าตันดร							
ไก่อู		ป่าเล็ก		✓		ปลวก/มด	ไก่/ผสมพันธุ์/ทำรัง/วางไข่/ลูกอ่อน/เติบโต
ปลาเกล็ดขาว	ปลาชิว	ท้องน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
	แมงปอปีกสีแดง, ผีเสื้อ	ริมคลอง		✓		แมลง	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
	นกแขวงแขว, ปรอดหัวนวล	ป่าสูงใหญ่		✓		ลูกไม้	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
จุดที่ 13 บอดตาปึก							
ผีเสื้อ	แมงปอปีกสีแดง	ทุ่งหญ้า		✓		น้ำหวาน	ผีเสื้อ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
		ริมน้ำ					
งูปล้องทอง		ตามต้นไม้			✓	สัตว์เล็ก	งู/วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
นกจาบคาหัวสีส้ม	นกนางแอ่นบ้าน, นกจาบคาหัวสีส้ม	ทุ่งหญ้า		✓		แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
	จิงโจ้น้ำ	ผิวน้ำ			✓	สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
	ปลาชิว, ปลาพลวง	ท้องน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
จุดที่ 14 ลานหินทำน้ำไร							
แมงปอ	แมงปอปีกสีแดง, ผีเสื้อ	ริมน้ำ/ทุ่งหญ้า		✓		แมลง	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
นกนางแอ่น	นกนางแอ่นบ้าน	ที่โล่งสูง		✓		แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกยาง	นกยาง	ริมบึง/ริมคลอง		✓		ลูกปลา/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกกาน้ำ		ริมน้ำ/ริมบึง			✓	ปลาเล็ก/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
	ปลาชิว	ท้องน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
จุดที่ 15 ลานหินสูงโพล							

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
จิงโจ้น้ำ		คิวน้ำ			✓	สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
นกกระเตแต้แวด		ริมน้ำ/ ชายฝั่ง		✓		ปลาเล็ก/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกกินปลา	นกปลอดคอลลาย	ป่าเล็ก		✓		ลูกไม้/น้ำหวาน	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
	แมงปอปีกสีแดง	ริมน้ำ/ทุ่ง หญ้า		✓		แมลง	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
	ปลาชิว	ท้องน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	ปลา/วางไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
จุดที่ 16 วังหินวัว							
แมลงกู่		โพรงไม้ เล็กๆ		✓		ซากสัตว์	แมลง/ทำรัง/วางไข่/เติบโต
นกท้ายทอยดำ	นกกระเตแต้ แว็ด , นกกระเต็น ใหญ่, นกอีกา, นางแอ่นบ้าน	ป่าไผ่เล็ก		✓		ลูกไม้	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
แมงเต่าทอง		ต้นไม้เล็ก		✓		กินพืช	ออกลูกเป็นไข่
	แมงปอปีกสีแดง - สีเขียว	ริมน้ำ/ทุ่ง หญ้า		✓		แมลง	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
	จิงโจ้น้ำ	พืชน้ำ			✓	สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 17 ท่าเกษตร							
นกหกเล็กปากแดง	นกปลอด หน้าवल, นก นางแอ่นบ้าน, นกกระแตแต้ แว๊ด	ในป่าเล็ก		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกนางแอ่นบ้าน	นกเด้าดิน	ที่โล่งสูง		✓		แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกยางไฟ	นกยาง	ริมน้ำ/ที่ชื้น		✓		ปลาเล็ก	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
	แมงปอปีกสีแดง, ผีเสื้อ	ริมน้ำ/ทุ่ง หญ้า		✓		แมลง	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
	หอยเชอรี่	ในน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ/สาหร่าย	หอย/วางไข่/ตัวอ่อนเติบโต
จุดที่ 18 ที่รับประทานอาหาร							
นกเขา	นกยาง, กระแตแต้ แว๊ด, นกปรอด คอดาย	ป่าเล็ก		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
	ตะกวด	ป่าเล็ก/ในน้ำ			✓	กินเนื้อสัตว์	ออกลูกเป็นไข่
	แมงปอปีกสีแดง-เขียว, ผีเสื้อ	ริมน้ำ/ทุ่งหญ้า		✓		แมลง	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
จิ้งจิกน้ำ		ผิวน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 19 ต้นไม้แพรว							
นกตีทอง	นกกะปูด , นกอีกา , นกยาง , นกกะตืด	ต้นไม้เล็ก		✓		แมลง/ลูกไม้	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ปลากระโสม		ท้องน้ำ	✓			ลูกไม้/ตะไคร่น้ำ	ปลาไข่/ลูกอ่อน/เจริญเติบโต
ปลาชิวไบไฟ	ปลาชิว	ท้องน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ/สาหร่าย	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต/ลูกอ่อน
จุดที่ 20 ท่าวัด							
ผีเสื้อ	, ผีเสื้อ	ทุ่งหญ้า/ริมน้ำ		✓		น้ำหวานดอกไม้	ผีเสื้อ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
แมงปอ	แมงปอปีกสีแดง	ทุ่งหญ้า/ริมน้ำ		✓		ซากสัตว์/น้ำหวาน	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
ปลาชิวไบไฟ	ปลาชิว	ท้องน้ำ	✓			ตะไคร่น้ำ/สาหร่าย	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต/ลูกอ่อน

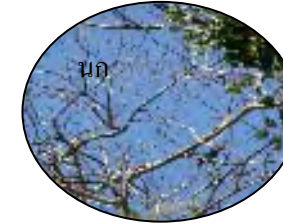
ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
	นกกระทา, นกนางแอ่นบ้าน นกกาเหว่า	ป่าเล็ก		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
จุดที่ 21 หลังสวนส้มไทรงาม							
นกยาง	นกยาง, นกกาน้ำ	ริมบึง/ริมคลอง		✓		ลูกปลา/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกปรอทหน้าवल		ป่าเล็ก		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ปลาหัวแก้ว		ในน้ำ	✓			ลูกน้ำ/สาหร่าย	ปลา/วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
ปลาเสือ	ปลาชิว	ในน้ำ	✓			ลูกไม้เล็ก/สาหร่าย	ปลา/วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 22 ป่าเงาะ							
นกกาฝาก	นกยาง, นกปรอดคอดาย, นกกาน้ำ, นกเต่าดิน	สวนผลไม้		✓		ลูกไม้/น้ำหวาน	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกหกเล็กปากแดง		ต้นไม้		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
จิ้งจิ้งจก	จิ้งจิ้งจก	ฝิวน้ำ			✓	สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
	แมงปอปีกสีฟ้า, ผีเสื้อ	ทุ่งหญ้า/ริมน้ำ		✓		ซากสัตว์/น้ำหวาน	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
	ปลาหัวแก้ว, ปลาชีว	ในน้ำ	✓			ลูกไม้เล็ก/สาหร่าย	ปลา/วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 23 วังญวนตาไข่							
หนอน		ตามกิ่งไม้		✓		ใบไม้อ่อน ๆ	หนอน/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
นกนางแอ่น	นกกาน้ำ, นกยาง	ที่โล่งสูง		✓		แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกเขา		ป่าเล็ก		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ปลาโทง	ปลาชีว, ปลาหัวแก้ว	ในน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	ปลา/วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
	จิงโจ้น้ำ	ฝิวน้ำ			✓	สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
	แมงปอปีกสีฟ้า	ทุ่งหญ้า/ริมน้ำ		✓		ซากสัตว์/น้ำหวาน	แมงปอ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 24 แยกคลองหิน							
	จิงโจ้น้ำ	ฝิวน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
ผีเสื้อ	แมงปอปีกสีแดง	ทุ่งหญ้า/ริมน้ำ		✓		น้ำหวานดอกไม้	ผีเสื้อ/ดักแด้/ตัวอ่อน/เติบโต
	นกนางแอ่นบ้าน	ป่าเล็ก		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต

ชนิดสัตว์		แหล่งอาศัย	ประเภท			กินอะไรเป็นอาหาร	วงจรชีวิต/การใช้ประโยชน์
สำรวจครั้งที่ 1	สำรวจครั้งที่ 2		สัตว์น้ำ	สัตว์บก	สัตว์สะเทินน้ำ-บก		
	ปลาชีว	ในน้ำ	✓			สาหร่าย/ตะไคร่น้ำ	ปลา/วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
	หอยติดหิน			✓			
จุดที่ 25 วังน้ำเขียว							
นกยาง		ริมบึง/ริมคลอง		✓		ลูกปลา/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกกาน้ำ		ริมน้ำ/ริมบึง			✓	ปลาเล็ก/ลูกอ๊อด	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
นกเขา	นกเขา	ป่าเล็ก		✓		ลูกไม้/แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต
ปลาเป็น	ปลาเป็น	บึง	✓			สาหร่าย	ปลา/วางไข่/ตัวอ่อน/เติบโต
จุดที่ 26 จุดสิ้นสุดการล่องแพ							
นกนางแอ่น	นกนางแอ่นบ้าน	ที่โล่งสูง		✓		แมลง	เป็นนกผสมพันธุ์/ทำรังวางไข่ตัวอ่อนเจริญเติบโต

ตารางที่ 1 จากการสำรวจทรัพยากรสัตว์บริเวณคลองนาคาตลอดสาย ระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร โดยการสำรวจใน 26 จุด ซึ่งแต่ละจุดมีเอกลักษณ์เป็นที่รู้จักกันดีในชุมชน เปรียบเทียบผลการสำรวจ 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกสำรวจเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2551 และสำรวจอีกครั้งในวันที่ 22-23 กุมภาพันธ์ 2552 ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันประมาณ 1 ปี นักวิจัยพบการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายจุด สัตว์บางชนิดที่เคยพบจากการสำรวจครั้งแรก แต่เมื่อสำรวจครั้งที่ 2 สัตว์เหล่านั้นหายไป และในบางจุดพบว่าจากการสำรวจครั้งแรกไม่มีสัตว์บางชนิดแต่สำรวจครั้งหลังกลับมี เช่น จุดที่เคยมีนกนานาชนิดจากการสำรวจครั้งแรก ทั้งนกปรอดหน้าवल นกยางไฟ นกเขา นกหกเล็กปากแดง นกกระเต็นใหญ่ นกเหยี่ยว นกกินปลี ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มนกที่อาศัยบริเวณต้นไม้พุ่มใหญ่ และฝั่งหลวง สำรวจครั้งที่ 2 พบเพียงนกตัว

เล็กๆ ที่อาศัยต้นไม้ขนาดเล็ก เช่น นกกระจาบ นกแอ่น นกกาน้ำ นกยาง นกกระตัก ในบางจุดพบเพียงแมลงตัวเล็ก ๆ ที่มีวงจรชีวิตสั้น เช่น ผีเสื้อและแมงปอ ซึ่งเป็นสัตว์ประเภทที่อาศัยกลางแจ้งกินน้ำหวานจากดอกไม้และซากหนอน

ประเภทสัตว์น้ำพบว่า การสำรวจครั้งแรกมีปลาตัวใหญ่ เช่น ปลาพลวง ปลาเกล็ดหนา ปลาโสด และกุ่มน้ำตกร กุ่มหัวแข็งซึ่งเป็นกุ่มตัวใหญ่ แต่การสำรวจครั้งหลังปลาและกุ่มเหล่านี้ลดปริมาณลงมากพบเพียงปลาเล็ก ๆ อาศัยบริเวณน้ำตื้น เช่น ปลาชิว ปลาเสือ และตัวจิงโจ้น้ำ

ตารางที่ 2 กลุ่มที่ 2 ผลการสำรวจทรัพยากรพืช มีดังนี้

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
จุดที่ 1 ฝ่ายน้ำล้น						
ต้นตะขบ		6	80	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกออกผล กินได้เป็นที่โปรดปรานของนก	เป็นอาหารจำพวกผลไม้	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
ต้นมะขาม	มะขาม	6	70	มีดอก ออกผล กินได้ นำมาทำเป็นอาหาร มีรสชาติเปรี้ยว	เป็นอาหารจำพวกผลไม้	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
ต้นมะไฟป่า		10	1.40	เป็นไม้ยืนต้น รับประทาน มีลักษณะผลเป็นพวง	เป็นอาหารจำพวกผลไม้	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
ต้นมะเดื่อ	มะเดื่อ	15	1.90	เป็นไม้ยืนต้น นิยมกินลูกอ่อน หรือนำมาประกอบอาหาร	เป็นอาหาร	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
ต้นลำแพน		15	95	เป็นไม้ยืนต้น นิยมกินลูกอ่อน หรือนำมาประกอบอาหารมีผล สัตว์นิยมกิน	เป็นอาหารของสัตว์ป่า	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
ต้นก้างปลา		10	95	มีผล เป็นที่โปรดปรานของนก	เป็นอาหารของจำพวกสัตว์นก	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
ต้นอินทนิล		10	25	เป็นพืชยืนต้นกินไม่ได้	เป็นอาหารของจำพวก	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
					สัตว์ นก	
	ตะแบก, สาเล่, ปาล์ม, ผักกูด, กุ่ม,					
จุดที่ 2 มะเดื่อชุมพร						
กล้วยป่า	กล้วยป่า			มีลักษณะเป็นหวี นิยมนำหยากออ่อนมา ประกอบอาหาร	เป็นอาหาร	ขยายพันธุ์ด้วยหน่อ
ผักกรีน				เป็นพืช นำมาเป็นผักกินกับน้ำพริก	เป็นอาหาร	ขยายพันธุ์ด้วยหน่อ
ต้น ไม้คำ		25	150	เป็นผล เป็นที่โปรดปรานของสัตว์	เป็นอาหารของสัตว์	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
	บอนส้ม, ผักกูด, , พืชน้ำ, ใฝ่, กุ่ม, ชุมเห็ด, อินทนิล, กระท่อมหมู, พืลังกาสา, คล้าย น้ำ					
ต้นปุด				มีดอกสีเหลืองนำมาต้มกินกับน้ำพริกได้	เป็นอาหาร	
ต้นसानใหญ่		15	145	มีดอกงอกผล ไม่นิยมกินกัน	เป็นอาหาร	
ต้นตะเคียนทอง		150	245	มีดอก มีผล	เป็นอาหาร	
ต้นหว่า		150	245	มีผลนิยมกินทั้งคนและสัตว์	เป็นอาหาร	

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
จุดที่ 3 ต้นกุ่มเหนือหัวสะพาน						
ต้นหุมเห็ด				มีดอกออกผล	นำมาเป็นยารักษาโรค ผิวหนังได้	นำเมล็ดมาปลูก
ต้นฝักกุ่ม				มีลักษณะเป็นต้นไม้อ่อน มีดอกออกผล	เป็นอาหาร	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
ต้นมะเดื่อชุมพร	มะเดื่อ	10	125	เป็นไม้ยืนต้น มีผล นิยมกินลูกอ่อนหรือ นำมาประกอบอาหาร	เป็นอาหาร	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
บอน				นำส่วนที่เรียกว่ามือบอนมาประกอบ อาหาร	เป็นอาหาร	ขยายพันธุ์ได้โดยหน่อ
ต้นฝักกุ่มใหญ่		18	200	นำมาประกอบอาหารได้ด้วยวิธี เอาดอก ยอดอ่อนเท่านั้น	เป็นอาหาร	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
	อินทนิล			เป็นพืชยืนต้นกินไม่ได้	เป็นอาหารของจำพวก สัตว์นก	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
	ไผ่, ปูด, คล้ายน้ำ					
จุดที่ 4 ต้นไทร 100 ปี						
กล้วยไม้หาง กระรอก				อาศัยอยู่ตามต้นไม้	เป็นไม้ประดับ	โดยเกษตรกรไปสุ่เกษตรกรหรือ เมล็ด
ต้นไผ่ตง	ไผ่			เป็นไม้ยืนต้น	นำหน่อมาประกอบ	เมล็ดหรือหน่อ

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
					อาหาร	
	ต้นเหริยง			เป็นไม้ยืนต้น	นำเมล็ดมาประกอบ อาหาร	เมล็ด
	กล้วยป่า, คล้ายน้ำ, มะเดื่อ, บอนส้ม, สวนปาล์ม			ไม้ล้มลุก		
จุดที่ 5 ต้นจิกน้ำ						
ต้นกระท้อน		12	80	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกออกผล	เป็นอาหารจำพวก ผลไม้	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
ต้นทองกลาง		150	60	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกออกผล	เป็นอาหารจำพวก ผลไม้	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
ต้นไทรใหญ่	ไทร	70	22	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกสีส้มเป็นลักษณะ เหมือนดาว	เป็นอาหารสัตว์จำพวก นก	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
เถาสะบ้า					เป็นยารักษาโรค ผิวหนัง ศรีษะ	ขยายพันธุ์ได้โดยเมล็ด
	เสนห้จันท์เขียว, คล้ายน้ำ, บอนเต่า, เข็มขาว, ใฝ่,					

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
	พืลังกาสา, ไพลาม ทុង, ชุมพูน้า, โพงบาย, เต่าร้าง, กุ่ม, ปุด					
จุดที่ 6 ต้นมะเดื่อใหญ่						
ต้นพุดป่า				มีลักษณะเป็นต้นมีดอกเป็นรูปดาวและมี กลิ่นหอม		ใช้เมล็ด
ต้นจิก		18	240	เป็นไม้ยืนต้น		
ต้นพืลังกาสา	พืลังกาสา			มีต้นเล็ก คล้ายไม้ประดับมีดอกออกผล	เป็นอาหารของสัตว์	ใช้เมล็ด
	ไผ่, เต่าร้าง, กล้วย ป่า, ปุด, ต้นส้าน, เตย, , คล้ายน้ำ, กล้วยไม้					
จุดที่ 7 วังไทร						
ตะเคียนทอง	ตะเคียนทอง	100	20	เป็นต้นไม้ใหญ่		
ต้นตะโก		12	160	เป็นต้นไม้ใหญ่ ออกดอกออกผล	เป็นอาหารจำพวก ผลไม้ได้	เมล็ด
ต้นยางขาว		160	200	เป็นต้นไม้ใหญ่ ออกดอกออกผล	ใช้น้ำมัน, ใช้น้ำไม้	เมล็ด

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
พลับพลึงธาร	พลับพลึงธาร	-	-	ลักษณะเหมือนต้นหญ้า ใบเรียวยาว มีดอกสีขาว	ช่วยยึดหินในลำคลอง, ชลอกระแสน้ำ	เมล็ด
	ไผ่, คล้ายน้ำ, เตย, พิลังกาสา, เสน่ห์จันทร์เขียว, หวาย, มะเดื่อ, เอื้องไอยเรศ, ส้านใหญ่, ไผ่ลามทุ่ง, ปูด, กุ่มเถาว์วัลย์, เตยหนู,					
จุดที่ 8 คลองเรือ						
ต้นรัก		25	215	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	มีโทษเข้าใกล้มากจะทำให้คัน	ใช้เมล็ด
ต้นเพกา		15	6	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	นำผลอ่อนมาประกอบอาหาร	เมล็ด, ปักชำด้วยกิ่ง
	ไผ่, หวาย, หนามgay, คล้ายน้ำ, ฝายทอง, พลับพลึงธาร, กล้วยป่า, ปูด					

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
จุดที่ 9 วังยาว						
ต้นข้าวเย็น		-	-	มีดอกมีผล เป็นเถาวัลย์	ผลกินได้	เมล็ด
	ต้นตะเคียนทอง			เป็นต้นไม้ใหญ่ ออกดอกออกผล	ใช้เนื้อไม้	เมล็ด
	ไผ่ , กุ่ม , บอนส้ม , ต้นเนียง , พลับพลึงธาร , คล้ายน้ำ , ต้นกำขำ					
จุดที่ 10 วังบ่อ						
ต้นตะเคียน				มีดอกมีผล	ใช้เนื้อไม้	เมล็ด
ต้นอินทนิล		15	7	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นไม้ประดับ, ใช้เนื้อไม้	ใช้เมล็ด
	เต่าร้าง, พิลังกาสา, ไทร, มะไฟ, ผักหวานป่า, พลับพลึงธาร, ชุมเห็ด, ไผ่, (สวน ป่าล้ม)					
จุดที่ 11 วังญวน/วังสงวนพันธุ์ปลา						

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
ต้นไข่เจียว		20	240	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของสัตว์, ใช้เนื้อไม้	ใช้เมล็ด
ต้นไม้แดงเขา	ไม้แดงเขา	15	300	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของสัตว์, ใช้เนื้อไม้	ใช้เมล็ด
ต้นชะมวง		25	300	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของสัตว์	ใช้เมล็ด
ต้นนุ่นปาน		15	60	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของสัตว์	ใช้เมล็ด
ต้นคูกไก่		8	45	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นสมุนไพร	ใช้เมล็ด
ต้นไม้แนน		15	130	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของสัตว์	ใช้เมล็ด
ต้นไทร		10	200	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของสัตว์	ใช้เมล็ด
ไม้กอหมู		15	200	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของสัตว์	ใช้เมล็ด
ผักหวานป่า		-	-	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	นำมาเป็นอาหาร	ใช้เมล็ด
ไม้สมพงษ์		10	140	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	ใช้เนื้อไม้	ใช้เมล็ด
	ไผ่, มะเดื่อ, เถาวัลย์ , หนามgay โพงบาย, ปูด, กล้วยไม้ป่า, ปอ แซะ					

จุดที่ 12 ป่าต้นตร

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
ต้นไผ่น้ำ		15	250	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของสัตว์, ใช้เนื้อไม้	ใช้เมล็ด
ต้นหว้า	หว้า	10	230	มีดอกมีผล เป็นไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของคนและ สัตว์	ใช้เมล็ด
	คล้ายน้ำ, หนามงาย, ไผ่, ตะโก, เถาว์วัลย์, เต่าร้าง, กุ่ม, พลับพลึงธาร					
จุดที่ 13 บอดตาปลีก						
ต้นมะเดื่อ		8	80	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกและผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นรัก		10	50	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	ใช้เนื้อไม้, ใซ้ยาง	โดยใช้เมล็ด
ต้นอินทนิล		10	50	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นสมุนไพร, ใช้เนื้อ ไม้, เป็นไม้ประดับ	โดยใช้เมล็ด
	คล้ายน้ำ, คล้าย หางนก, บอนส้ม, ไผ่, ปูด, เสน่ห์ จันทร์เขียว, พลับพลึงธาร					

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
จุดที่ 14 ลานหินทำน้ำไร่						
ต้นไทร	ไทร	15	200	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ย่านอวด	ย่านอวด			เป็นเถาวัลย์	ใช้ทำเชือก	โดยใช้เมล็ด
ต้นท่อมหนู	ต้นท่อมหนู	7	50	เป็นไม้ยืนต้นมี ดอกมีผล	เป็นอาหารของสัตว์, ใช้เนื้อไม้	โดยใช้เมล็ด
	ชุมเห็ด , สวาน ปาล์ม , ปูด , โพงบาย , ใฝ่ , ฝอยทอง , เสน่ห์ สาวหลง , บอนส้ม , หวาย			ไม้ล้มลุก		
จุดที่ 15 ลานหินตาโฆ						
ต้นม่วงนก		15	60	เป็นไม้ยืนต้นมี ดอกมีผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
หนามฮาย	หนามฮาย			เป็นเถาวัลย์มีหนาม มีดอก มีผล	ยัดหน้าดิน, ช่วยพยุง ต้นไม้อื่นไม่ให้ โค่นล้มได้ง่าย	โดยใช้เมล็ด
	สวานปาล์ม, เสน่ห์ สาวหลง					

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
จุดที่ 16 วังหินวัว						
พลับพลึงธาร	พลับพลึงธาร	-	-	ลักษณะเหมือนต้นหญ้า ใบเรียวยาว มีดอกสีขาว	ช่วยยึดหินในลำคลอง, ชะลอกระแส น้ำ	เมล็ด
ต้นฝาด		15	50	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	ใช้เนื้อไม้, เป็นอาหารของคนและสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นตะโก	ตะโก	20	120	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นอาหารของคนและสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นจิกน้ำ		15	100	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นอาหารของคนและสัตว์	โดยใช้เมล็ด
	พืลังกาสา, เอื้องไอยเรศ					
จุดที่ 17 ท่าเณรเสม						
ต้นสำนใหญ่	ต้นสำน	10	100	เป็นไม้ยืนต้นมีดอกมีผล	เป็นอาหารของคนและสัตว์, มีผลเปรี้ยวรับประทานได้, รากช่วยยึดหน้าดิน	โดยใช้เมล็ด
ต้นกำขำ		20	80	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
ต้นหลาย(พลับพลา)	ต้นหลาย (พลับพลา)	15	50	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นที่อาศัยของสัตว์, เป็นอาหารสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นจำปา				เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นที่อาศัยของสัตว์, ใช้เนื้อไม้	โดยใช้เมล็ด
	ฝอยทอง , หนาม ฮาย , พลับพลึงธาร , กุม, หวาย					
จุดที่ 18 จุดรับประทานอาหาร						
ต้นชมพู่น้ำ	ต้นชมพู่น้ำ	5	80	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นอาหารสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นปริง	ต้นปริง	10	30	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นอาหารสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นตะเคียนทอง	ต้นตะเคียนทอง			เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	ใช้เนื้อไม้	โดยใช้เมล็ด
ผักหนาม	ผักหนาม			พืชออกดอกออกผล	เป็นอาหาร	เหง้า
ต้นคล้า	ต้นคล้า			เป็นไม้ยืนต้น	เป็นยาสมุนไพรรักษา ร้อนใน	โดยใช้เมล็ด, หน่อ
ต้นฝนแสนห้า (อบเชย)		5	80	เป็นไม้ยืนต้น	เป็นยาสมุนไพรรักษา	โดยใช้เมล็ด
ต้นยาง		12	30	เป็นไม้ยืนต้น	ใช้น้ำมัน, ใช้เนื้อไม้	โดยใช้เมล็ด
	เสน่ห์จันทร์เขียว ,					

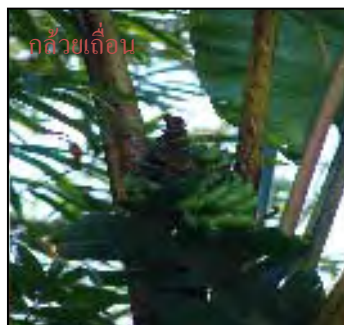
ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
	อินทนิล , ใฝ่ , กล้วยน้ำ , ไทร , สวนป่าล้ม					
จุดที่ 19 ต้นไม้แพ						
ต้น ไม้แพ	ไม้แพ	15	130	เป็น ไม้ยืนต้น	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นปอแดง	ปอแดง	10	30	เป็น ไม้ยืนต้น	ใช้เปลือกทำเชือก	โดยใช้เมล็ด
ต้นเนียง		7	50	เป็น ไม้ยืนต้น	ผลกินได้	โดยใช้เมล็ด
	สวนป่าล้ม , กุ่ม , ใฝ่ , , ชุมเห็ด , มะเดื่อ , พลับพลึง ธาร					
จุดที่ 20 ท่าวัด						
ต้นกระท้อนรอก		15	200	เป็น ไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
	ต้นหว้า			เป็น ไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
	กุ่ม , ใฝ่ , สวน ป่าล้ม , หวาย , ชุมเห็ด					
จุดที่ 21 หลังสวนส้ม						

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
ต้นอินทนิล		10	80	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นที่อาศัยของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นโพบาย		10	30	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	ทั้งใบและลูกเป็น อาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
	ไผ่, จิกน้ำ, หวาย, หนามgay, คล้าย น้ำ, ชุมเห็ด, ปูด					
จุดที่ 22 ป่าเงาะ						
ต้นส้มแก้ว		8	30	เป็นไม้ยืนต้น มีดอกมีผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
เข็มป่า	เข็มป่า			เป็นประเภทดอกไม้	เป็นอาหารของแมลง	โดยใช้เมล็ดและแตก หน่อ
	ไผ่, ผักหนาม, กุ่ม, สะแกวัลย์, คล้าย น้ำ, สวานปาล์ม					
จุดที่ 23 วังญวนตาไข						
ต้นแมงไพร		15	100	เป็นไม้ยืนต้น, ออกดอก, ออกผล	เป็นอาหารของคนและ สัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นเสม็ด		15	60	เป็นไม้ยืนต้น, ออกดอก, ออกผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
	ไผ่, กอแซะ, ต้น					

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
	รัก , เข็มป่า , เฟิร์น , พลับพลึงธาร					
จุดที่ 24 สามแยกคลองหิน						
ต้นไม้แพ		30	300	เป็นไม้ยืนต้น, ออกดอก,ออกผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นอินทนิล		15	200	เป็นไม้ยืนต้น, ออกดอก,ออกผล	เป็นที่อาศัยของสัตว์ใช้ เนื้อไม้,เป็นไม้ประดับ	โดยใช้เมล็ด
ต้นดอกอ้อ				เป็นไม้ประเภทหญ้า	ใช้ทำไม้กวาด	โดยใช้เมล็ด,หน่อ
ต้นตะแบก		30	200	เป็นไม้ยืนต้น, ออกดอก,ออกผล	เป็นที่อาศัยของสัตว์, ใช้เนื้อไม้,เป็นไม้ ประดับ	โดยใช้เมล็ด
	สวนยาง , สวน มังคุด , บอนส้ม , กระท่อมหมู , กุ่ม , พืชน้ำ , เถาวัล้สะบ้า, คล้ายน้ำ					
จุดที่ 25 วังน้ำเขียว						
ต้นหว้า	ต้นหว้า	10	80	เป็นไม้ยืนต้น, ออกดอก,ออกผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด
ต้นไทร	ไทร	10	80	เป็นไม้ยืนต้น พุ่มใบใหญ่ ออกดอกผล	เป็นอาหารของสัตว์	โดยใช้เมล็ด

ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 1	ชนิดพันธุ์พืชที่พบ ครั้งที่ 2	ขนาด		ลักษณะ ดอก/กิ่งก้าน/ลำต้น/ใบ	สรรพคุณ/ประโยชน์	วิธีการขยายพันธุ์
		ความสูง	เส้นรอบวง			
จุดที่ 26 จุดสิ้นสุดการล่องแพ						
เฟิร์นทะเล	เฟิร์นทะเล			เป็นกอ	เป็นอาหารของสัตว์ ต่างๆ	โดยการแตกหน่อ

จากตารางที่ 2 สสำรวจทรัพยากรพืช ในหลายจุดที่สำรวจพบว่า มีไม้ยืนต้นที่เคยมีทั้ง 2 ฝั่งคลอง ทั้งต้นเล็ก ต้นใหญ่ เช่น ต้นลำแพน ต้นอินทนิล ต้นกุ่มใหญ่ ต้นมะไฟป่า ต้นไม้ดำ ต้นसान ต้นหว้า ต้นตะเคียนทอง ต้นไข่เจียว ต้นกอหมู ต้นชะมวง ต้นนุ่น ต้นไทร และไม้ล้มลุก หายไปจนหมดสิ้น เนื่องจากน้ำป่าไหลหลากตลิ่ง 2 ฝั่งคลองพังทลาย ต้นไม้ดังกล่าว โคนล้มลงคลองนาคา และอีกสาเหตุหนึ่งที่ต้นไม้เหล่านั้นหายไปเนื่องจากฝีมือมนุษย์ที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ โคนไม้ใหญ่ออกเพื่อใช้พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ยางพารา และปาล์มน้ำมัน

จากการสำรวจครั้งที่ 2 พบว่า 2 ฟังคลองนาคามีสวนป่าล้ม สวนยาง สวนผลไม้มากขึ้น ต้นไม้ที่พบส่วนใหญ่เป็นต้นไม้เล็ก ๆ ไม้โตเร็ว รวมถึงพืชล้มลุกวงจรชีวิตสั้น ๆ เช่น ต้นถุ่ม ชุมเห็ด ใฝ่ บอน หนามฮาย ฝอยทอง ผักถุ่ม ผักหนาม และประเทหญ้า ซึ่งไม้/พืชเหล่านี้จัดเป็นวัชพืชของชาวสวน เพราะส่วนใหญ่ขึ้นลูกตาม ขยายพื้นที่กว้างและรวดเร็วมาก ทำให้ชาวสวนต้องกำจัดโดยใช้วิธีฉีดพ่นด้วยยาปราบศัตรูพืชซึ่งเป็นสารเคมีที่อันตรายต่อสิ่งมีชีวิต ทั้งสะสมในดินและไหลลงสู่คลองนาคาในช่วงน้ำหลาก

ตารางที่ 3 กลุ่มที่ 3 ผลการสำรวจภูมิศาสตร์ทางกายภาพโครงสร้างคลอง ด้วยเครื่องมือ GPS และค่าองศา เข็มทิศ มีดังตารางต่อไปนี้

จุดที่		ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 2		ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 2		ค่าองศา (เข็มทิศ)	สำรวจครั้งที่ 1		สำรวจครั้งที่ 2	
		47P	UTM	47P	UTM		ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์	ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์
1	ฝายน้ำล้น	0442855	1037713	0442855	1037713	270	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,ทราย	เกษตรกรรม	แฉกจัด ความลาดชัน น้อย มีหินมากขึ้น	เกษตรกรรม
2	ต้นมะเดื่อ ชุมพร	0442549	1037762	0442549	1037762	320	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,ทราย	เกษตรกรรม	แฉกจัด,คดโค้งน้อยลง น้ำไหลเร็วขึ้น ค่อนข้างชัน,หินกรวด	เกษตรกรรม
3	ต้นกุ่ม วังผักนึ่ง	0442034	1038090	0442034	1038090	280	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,ทราย	เกษตรกรรม	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,หาดหิน	เกษตรกรรม
4	ต้นไทร 100 ปี	0441781	1038096	0441781	1038096	280	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แฉกจัด,คลองกว้างขึ้น ไหลช้า,ลาดชัน,กรวด	เกษตรกรรม
5	ต้นจิกน้ำ	0441386	1038150	0441386	1038150	320	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม
6	มะเดื่อใหญ่	0441130	1038048	0441130	1038048	320	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม
7	วังไทร	0440846	1038055	0440846	1038055	300	แฉกจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แฉกจัด,คดโค้งหายไป ไหลช้า,ค่อนข้างชัน, กรวด	เกษตรกรรม

จุดที่	ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 2		ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 2		ค่าองศา (เข็มทิศ)	สำรวจครั้งที่ 1		สำรวจครั้งที่ 2		
	47P	UTM	47P	UTM		ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์	ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์	
8	คลองเรือ (จุดแรก ของ ปลั๊บลิ่ง ธาร)	0440808	1037950	0440808	1037950	280	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,คลอง กว้างขึ้น ไหลช้า,ชันมาก,กรวด หิน	เกษตรกรรม
9	วังยาว	0440667	1038651	0440667	1038651	270	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,ทราย	เกษตรกรรม	แดดจัด,ความโค้ง ลดลงไหลช้า,ชันมาก, หาดหิน	เกษตรกรรม
10	วังบ่อ	0440631	1039003	0440631	1039003	210	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,ทราย	เกษตรกรรม	แดดจัด,ความโค้ง ลดลงไหลช้า,ชันมาก, หาดหิน	เกษตรกรรม
11	วังญวน	0440498	1039135	0440498	1039135	260	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม
12	ป่าสันดอน	0440341	1039026	0440341	1039026	290	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,ความโค้ง หายไป ไหลช้า, ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม
13	บอดตา ปลีก	0440083	1039029	0440083	1039029	350	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม

จุดที่		ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 2		ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 2		ค่าองศา (เข็มทิศ)	สำรวจครั้งที่ 1		สำรวจครั้งที่ 2	
		47P	UTM	47P	UTM		ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์	ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์
14	ลานหินน้ำ โร	0440118	1039308	0440118	1039308	290	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,คดโค้งหายไป ,คลองตื้นขึ้น,น้ำไหล ช้า,เป็นลานหิน	เกษตรกรรม
15	ลานหินลูง โพด	0440039	1039624	0440039	1039624	260	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,คดโค้งหายไป ,คลองตื้นขึ้น,น้ำไหล ช้า,เป็นลานหิน	เกษตรกรรม
16	วังหินวัว	0440050	1039875	0440050	1039875	230	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม
17	ท่าแฉลบ	0439860	1039927	0439860	1039927	190	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,คลองกว้างขึ้น ไหลช้า,ก่อนข้างชัน, กรวดหิน	เกษตรกรรม
18	จุดพักทาน อาหาร ระหว่าง กิจกรรมล่อง แพ	0439570	1039975	0439570	1039975	240	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,คดโค้ง,คลอง กว้างขึ้นไหลช้า, ก่อนข้างชัน,กรวดหิน	เกษตรกรรม
19	ดินแพ	0439370	1040339	0439370	1040339	230	แดดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ก่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แดดจัด,คดโค้ง,คลอง กว้างขึ้นไหลช้า,	

จุดที่		ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 2		ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 1		ค่าองศา (เข็มทิศ)	สำรวจครั้งที่ 1		สำรวจครั้งที่ 2	
		47P	UTM	47P	UTM		ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์	ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์
									ค่อนข้างชัน,กรวดหิน	
20	ท่าวัด	0439421	1040648	0439421	1040648	270	แฉดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,ทราย	เกษตรกรรม	แฉดจัด,คลองกว้างขึ้น ไหลช้า,ค่อนข้างชัน, หิน	
21	สวนส้ม ไทรงาม	0439744	1041042	0439744	1041042	240	แฉดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,ทราย	เกษตรกรรม	แฉดจัด,คลองกว้างขึ้น น้ำตื้นไหลช้า,ค่อนข้าง ชัน,หิน	เกษตรกรรม
22	ป่าเงาะ	0440106	1041231	0440106	1041231	270	แฉดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แฉดจัด,คลองกว้างขึ้น น้ำตื้นไหลช้า,ค่อนข้าง ชัน,หิน	เกษตรกรรม
23	วังญวนตา ไข่	0440263	1041421	0440263	1041421	290	แฉดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แฉดจัด,คดโค้ง,คลอง กว้างขึ้น น้ำตื้นไหล ช้า,ตลิ่งชัน,หิน	เกษตรกรรม
24	สามแยก คลองหิน	0440882	1041786	0440882	1041786	300	แฉดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,กรวด	เกษตรกรรม	แฉดจัด,คดโค้ง,คลอง กว้างขึ้น น้ำตื้นไหล ช้า,ตลิ่งชัน,หิน	เกษตรกรรม
25	วังน้ำเขียว	0440967	1042160	0440967	1042160	270	แฉดจัด,คดโค้งไหลช้า ,ค่อนข้างชัน,ทราย	เกษตรกรรม	แฉดจัด,คดโค้ง,คลอง ลึกเป็นวัง, น้ำไหลช้า,	

จุดที่	ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 2		ค่าพิกัด GPS ครั้งที่ 2		ค่าองศา (เข็มทิศ)	สำรวจครั้งที่ 1		สำรวจครั้งที่ 2	
	47P	UTM	47P	UTM		ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์	ลักษณะพื้นที่	การใช้ประโยชน์
								ตลิ่งชัน, หินปนทราย	
26	จุดสิ้นสุด เส้นทาง	0441546	1042387	0441546	1042387	260	แควจืด, อดโค้งไหลช้า , ค่อนข้างชัน, กรวด	เกษตรกรรม	แควจืด, อดโค้ง, คลอง กว้างขึ้น, น้ำตื้นไหล ช้า, ตลิ่งชัน, หิน

จากตารางที่ 3 วัดพิกัดภูมิศาสตร์ทั้ง 26 จุด ทีมวิจัยวัดพิกัดด้วยเครื่องมือ GPS ตรวจสอบจุดเดิมที่เคยสำรวจครั้งที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบลักษณะพื้นที่และการใช้ประโยชน์ พบว่าสภาพคลองเปลี่ยนแปลง การเคลื่อนตัวของหินในลำคลอง เกิดการกัดเซาะตลิ่งในบางจุดทำให้คลองตื้นเขินและกัดเซาะเกาะกลางคลองหายไปจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางไหลของน้ำ

กลุ่มที่ 4 ผลการสำรวจภูมิศาสตร์ทางกายภาพโครงสร้างคลอง ด้วยการวัด ความลึกและความกว้างของคลองมีดังตารางต่อไปนี้

จุดที่	สำรวจครั้งที่ 1		สำรวจครั้งที่ 2	
	ความลึก	ความกว้าง (เมตร)	ความลึก	ความกว้าง (เมตร)
1. ฝายน้ำล้น	1.10 เมตร	50	1 เมตร	50
2. ต้นมะเดื่อชุมพร	80 เซนติเมตร	12	1.10 เมตร	15
3. ต้นกุ่มวังผักบัว	50 เซนติเมตร	10	20 เซนติเมตร	14
4. ต้นไทร 100ปี	20 เซนติเมตร	12	20 เซนติเมตร	15
5. ต้นจิกน้ำ	60 เซนติเมตร	15	60 เซนติเมตร	15
6. มะเดื่อใหญ่	30 เซนติเมตร	8	30 เซนติเมตร	8
7. รางไทร	1.10 เมตร	12	1.10 เมตร	12
8. คลองเรือ (จุดแรกของพลับพลึงธาร)	1 เมตร	30	3 เมตร	34
9. รางยาว	90 เซนติเมตร	10	50 เซนติเมตร	17
10. รางบ่อ	2.50 เมตร	12	2 เมตร	12
11. รางฉนวน	6 เมตร	15	6 เมตร	17
12. ป่าสนคร	80 เซนติเมตร	14	1.30 เมตร	23
13. บอดตาลี	3 เมตร	15	4 เมตร	20
14. ลานหินน้ำไร	1.20 เมตร	40	30 เซนติเมตร	57
15. ลานหินลูงโศด	80 เซนติเมตร	40	80 เซนติเมตร	46
16. รางหินวัว	10 เซนติเมตร	30	1 เมตร	30

จุดที่	สำรวจครั้งที่ 1		สำรวจครั้งที่ 2	
	ความลึก	ความกว้าง (เมตร)	ความลึก	ความกว้าง (เมตร)
17. ท่าเรือเสม	40 เซนติเมตร	12	20 เซนติเมตร	12
18. จุดพักทานอาหาร	1 เมตร	25	40 เซนติเมตร	25
19. ต้นไม้แพ	50 เซนติเมตร	15	1 เมตร	17
20. ท่าวัด	1.80 เมตร	15	60 เซนติเมตร	22
21. สวนส้มไทรงาม	1 เมตร	20	30 เซนติเมตร	20
22. ป่าเงาะ	1 เมตร	20	50 เซนติเมตร	20
23. รั้วฉนวนตาไข่	10 เมตร	35	10 เมตร	35
24. สามแยกคลองหิน	1.50 เมตร	60	50 เซนติเมตร	69
25. รั้วน้ำเขียว	2 เมตร	50	2 เมตร	50
26. จุดสิ้นสุดเส้นทาง	1 เมตร	50	1.20 เมตร	50

จากตารางที่ 4 เป็นการวัดความลึกและความกว้างของคลองในจุดต่าง ๆ ทั้ง 26 จุด พบว่า สายน้ำคลองนาคาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและปัจจุบันปัญหาตลิ่งพังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนสองฝั่งคลอง เช่น ที่ทำกินถูกน้ำกัดเซาะหายไป พิษผลทางการเกษตรเสียหายทำให้ระบบนิเวศต่าง ๆ ของคลองนาคาเสื่อมเสียจนส่งผลกระทบต่อภาพรวมของชุมชนอย่างแน่นอน หากกลุ่มหรือองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนไม่รีบฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ นักวิจัยยังพบว่า การสำรวจครั้งแรกมองไม่เห็นต้นไม้ใหญ่บางต้น เช่น ต้นอินทนิลในจุดที่ 3 ต้นเหรียญในจุดที่ 4 ต้นตะเคียนทองในจุดที่ 9 หรือต้นหว้าในจุดที่ 20 ทั้ง ๆ ที่เป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ อายุหลายสิบปี แต่จากการสำรวจครั้งที่ 2 กลับมีต้นไม้ใหญ่เหล่านี้ นักวิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์จึงได้คำตอบว่า การสำรวจครั้งแรกต้นไม้เหล่านี้อยู่ห่างจากตลิ่งมาก ประกอบกับมีต้นไม้อื่น ๆ ปกคลุมหนาแน่น หลังจากเกิดอุทกภัยอย่างรุนแรงจากพายุภุคิสนาและพายุปายมา ตลิ่งสองฝั่งถูกกัดเซาะพังทลายลงจุดละ 3-5 เมตร ต้นไม้ที่เคยปกคลุมจึงหายไปทำให้คลองกว้างขึ้น น้ำตื้นขึ้น ลักษณะตลิ่งเปลี่ยนแปลงไปสัตว์ที่เคยอาศัย หาอาหารจากต้นไม้ใหญ่ต้องอพยพหนี ระบบนิเวศต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป

ผลจากการดำเนินกิจกรรมทดลองนำเที่ยวและการศึกษาดูงาน

ได้ข้อแลกเปลี่ยนและข้อเสนอแนะจากการทดลองนำเที่ยวจนสามารถนำมาใช้ในการนำเที่ยวหรือในการต้อนรับนักท่องเที่ยว เช่น ผู้นำชมสามารถนำเสนอมูลค่าในชุมชนได้อย่างถูกต้อง จากการศึกษาดูงาน ทีมวิจัยสนใจในเรื่องที่พัก โฮมสเตย์ เพราะสามารถนำมาปรับใช้ภายในชุมชนได้ และส่วนการบริหารจัดการของกลุ่มที่ไปศึกษาดูงาน เช่น การแบ่งหน้าที่เป็นฝ่ายชัดเจน มีฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายอาหาร ฝ่ายนำชม ทีมวิจัยได้นำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาปรับใช้ภายในทีมจนเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้นภายในชุมชนจนถึงปัจจุบัน

จัดอาหารเป็นโครงการรับนักท่องเที่ยวที่ลิ้ม

รูปแบบโฮมสเตย์ของอ้าวผึ้ง

จากการจัดกิจกรรมทดลองนำเที่ยวโครงการอนุรักษ์คลองนาคาแบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 1 ช่วงภาคค่ำ เป็นช่วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้ชื่อกิจกรรม “สูมหัวคั่นหาความจริง” ซึ่งเป็นเปิดใจพูดคุยแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์ ถ่ายทอดความรู้สึกจากการทดลองท่องเที่ยวเต็มรูปแบบครั้งนี้ ผลจากการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนได้สะท้อนความรู้สึก/ความคาดหวังของกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงาหน่วยจัดการศึกษาโรงเรียนคุระบุรีชัยพัฒนาพิทยาคม เป็นดังนี้

- ดีใจ อยากหาประสบการณ์
- สนใจและเข้าใจในระบบนิเวศเพิ่มขึ้น
- ได้เห็นสิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
- เจ้าหน้าที่ ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ประทับใจ
- เป็นสิ่งแปลกใหม่
- รู้สึกสนุก
- รู้สึกชินตา อยากรู้จักพลึงธารมากขึ้น
- ได้เห็นพลึงธาร
- อยากเข้ามาดูสักครั้ง
- อยากช่วยรักษา/ปลูกเยอะๆ
- อยากมาเห็น/เที่ยว
- อยากลองแพ/ดูปลา
- สนใจเรื่องพลึงธาร
- อยากบอกภาคเหนือว่าบ้านเราก็มีสิ่งดีๆ
- อยากรู้จักพลึงธาร
- อยากมาดูการจัดการของชาวบ้าน
- อยากมาเที่ยว

ในฐานะเจ้าบ้าน/ทีมวิจัยมีความรู้สึกว่า...

- ยินดีที่มีโอกาสได้ต้อนรับทีม
- อยากอนุรักษ์ไว้ให้คงเหมือนเดิม
- ดีใจมาก รู้สึกกังวลใจว่าจะถูกใจในด้านการบริการ
- ประทับใจที่เห็นทุกคนให้ความสำคัญพลึงธาร
- รู้สึกสนุกสนาน

- ได้พบเห็นและรู้จักอะไรมากขึ้น
- ประทับใจการให้ข้อมูลแบบชาวบ้าน/มีต้นทุนทางธรรมชาติ
- ชุมชนรู้จักการบริหารจัดการกันเอง
- ระหว่างข้างทาง(เส้นทางล่องแพ)น่าจะเว้นที่ทำสวนให้ห่างจากคลอง
- ประทับใจคำพูดประชาชน ประเด็น การขอปลับปลิงธารจากคนข้างนอก/กลุ่มมีจุดยืน
- แนะนำอาหารเมนูท้องถิ่น เช่น ผักเหลียง น้ำพริกกะปิ แกงขี้เหล็ก ไม่ใช้กล่องโฟมมีความเป็นท้องถิ่น(ห่อด้วยใบตองและรัดด้วยยาง)

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วม

- อยากให้มีการพัฒนา ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวสู่ภายนอกมากขึ้น
- มีกฎระเบียบรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยว
- การขุดลอกคลองน่าจะให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- พนักงานท่องเที่ยวทำกิจกรรมช่วยเพาะปลูก คนละ 1-2 ต้น (ปลับปลิงธารต้องนำไปเพาะ อนุบาล ก่อนจะมีการปลูกช่วงเดือนกุมภาพันธ์)
- คนล่องแพ หัว-ท้าย ให้ข้อมูลไม่ค่อยตรงกัน

ระบบนิเวศที่เอื้อต่อปลับปลิงธาร

- อยู่ในน้ำที่ใสสะอาด และไม่มีสารเคมี
- คลองนาคามีระยะทางที่คดโค้ง สามารถดักตะกอน
- ความยาวของใบขึ้นอยู่กับระดับน้ำ
- ช่วงที่ปลับปลิงธารออกดอก คือช่วงฝนหยุดตก
- ปัจจัยที่สำคัญสำหรับกิจกรรมล่องแพแลปลับปลิงธารหนึ่งเดียวในโลก ทรัพยากรธรรมชาติที่

สมบูรณ์

ข้อคิดเพื่อผู้นำในชุมชน

- กระตุ้นที่ตัวเอง ปาวารนาตัวเอง ลด ละ เลิก กิน สัตว์ป่า เลิกทิ้งขยะไม่เป็นที่
- ทบทวนปัญหาการขุดคลองถึงข้อดี – ข้อเสีย(โดยรถแมคโฮ)
- พยายามสร้างคนขึ้นมาก่อน ก่อนจะมีโครงการลงมา

คิดอย่างไรในการนำปลับปลิงธารมาเป็นประเด็นในการท่องเที่ยว

- ปลับปลิงธารเป็นพืชเฉพาะถิ่น ซึ่งมีอยู่ที่เดียวในโลก

- ให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน ในเรื่องพลับพลึงธาร
- เป้าหมายอยากให้ทุก ๆ ครัวเรือน ได้ทำแต่สิ่งที่ดี ๆ

จากความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการทดลองนำเที่ยว ข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพื้นที่ศึกษาดูงาน และประสบการณ์จากการเรียนรู้ของนักวิจัยเอง ทำให้ทีมวิจัยตระหนักในปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของคนในชุมชนเองหรือจากคนภายนอก ทางออกสำคัญที่ทีมค้นพบคือ เรื่อง “ความร่วมมือ” ของหลายภาคส่วนจะสามารถฟื้นฟูพลับพลึงธารและนิเวศเดิม ๆ ของคลองนาคาลับคืนมาได้ และการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมที่สุดของคลองนาคา คือ การร่วมกันอนุรักษ์ของคนในชุมชน คนนอกชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนควบคู่ไปด้วยนั่นเอง

บทที่ 5

สรุปบทเรียนจากการวิจัย

บทเรียนในการทำงาน

กระบวนการเรียนรู้ความสัมพันธ์สายน้ำ ทรัพยากร ความหลากหลายชีวภาพ และกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ปลั้วปลิงธารคลองนาคา ของกลุ่มเด็กเยาวชนคลองนาคา เป็นการพัฒนาทักษะการคิด การเขียน และนำเสนอข้อมูลของชุมชน จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กิจกรรมการเคลื่อนงานของ โครงการวิจัยเป็นกิจกรรมที่ดีมากอย่างน้อยเป็นการฝึกเด็กเยาวชนได้กล้าแสดงออก ในส่วนการท่องเที่ยวคลองนาคาเป็นกิจกรรมที่มีอยู่ก่อนแล้วแต่ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน เมื่อทีมวิจัยเข้ามาทำการวิจัยโดยกระบวนการทำวิจัยทำให้ชุมชนได้รู้และเข้าใจสภาพชุมชนนาคา มากขึ้นซึ่งก่อนหน้านี้ชุมชนยังไม่ทราบข้อมูลเท่าที่ควร แต่เมื่อได้เห็นข้อมูลจากการวิจัยทำให้ทีมวิจัยเริ่มเข้าใจมากขึ้นและคนในชุมชนก็เริ่มหันมามอง ว่าเด็กเยาวชนกลุ่มนี้กำลังทำอะไรกันอยู่ และเมื่อชุมชนได้เห็นข้อมูลก็เริ่มเชื่อจริงๆว่าเด็กเยาวชนกลุ่มนี้มาทำวิจัยกันจริงๆ มีกลุ่มอะไรบ้างในพื้นที่ของตำบลนาคา เยาวชนนักวิจัยก็สืบเสาะหาข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลกันในแต่ละพื้นที่ได้จัดเป็นฐานเรียนรู้ในชุมชน และนำข้อมูลมานำเสนอต่อชุมชน โดยพยายามสร้างกระบวนการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีมให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กเยาวชน แบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานตามความถนัด

ในส่วนแผนงานต่อไปเรื่องของกิจกรรมสำรวจเส้นทางล่องแพแลปลั้วปลิงธาร หนึ่งเดียวในโลก ทีมวิจัยได้ลงไปทำการสำรวจถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปลั้วปลิงธารลดจำนวนลง นักวิจัยจะได้เรียนรู้ และได้ถ่ายทอดให้คนที่บ้านตนเองได้รู้ว่าย่ำยั้งขยลงไปในน้ำ เป็นการปลูกจิตสำนึกให้กับคนชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย ในเรื่องการสำรวจเส้นทางคลองนาคา สำรวจสภาพ และจับพิภัก GPS วัดความกว้าง ความลึกของคลองและได้ใช้เครื่องมือ GPS จับระยะแต่ละจุดของเส้นทางสำรวจของคลองนาคาแล้ว ทีมวิจัยได้ทำแผนที่ทำมือ ทำให้ทราบ ถึงสภาพของคลองนาคา แต่ยังไม่ดีเท่าที่ควรบางจุดก็ยังไม่ครบถ้วน ทางทีมวิจัยจึงคิดว่าจะแก้ไขใหม่อีกครั้ง ส่วนในเรื่องของการจัดการเกี่ยวกับการขยายพันธุ์ปลั้วปลิงธารเพิ่มขึ้นและการดูแลรักษา ทางทีมวิจัยและกลุ่มเยาวชนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 67 (บ้านนาพรุ) ได้มีการจัดกลุ่มขึ้นเพื่อการอนุรักษ์ปลั้วปลิงธาร การขยายพันธุ์ของปลั้วปลิงธารด้วยเมล็ด ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ปลั้วปลิงธารจะออกดอก และเป็นเมล็ด เมล็ดถึงจะแตกแล้วลอยน้ำไปเกาะต้นไม้หรือเกาะตามหิน ส่วนเมล็ดที่หลุดลอยตามน้ำ ก็จะมีกลุ่มเด็กๆ ไปช่วยกันเก็บมาเพาะ ส่วนการเพาะจะต้องเพาะในน้ำที่ไหลช้าจึงจะมีอัตราการรอดค่อนข้างสูง และทีมวิจัยจะนำข้อมูลไปจัดเวทีนำเสนอผลการศึกษาในช่วงแรก พร้อมกับสรุปรวบรวมเขียนรายงานความก้าวหน้าและดำเนินกิจกรรมในงวดที่ 2 ต่อไป

การดำเนินกิจกรรมในงวดที่ 2 ได้เริ่มดำเนินการล่าช้ากว่ากำหนด 3 เดือนเนื่องจากทีมวิจัยยังขาดประสบการณ์ในกระบวนการจัดทำรายงาน(ฉบับความก้าวหน้า) จึงต้องช่วยกันคิดย้อนไปถึงวันที่ลงพื้นที่ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียดมาบันทึกลงรายงาน

การดำเนินกิจกรรมในงวด 2 ทีมวิจัยยึดแผนกิจกรรม และ budget sheet ในการลำดับกิจกรรมและวางแผนงาน โดยหลังจากได้รับเงินโอนงวดที่ 2 ทีมวิจัยร่วมกันประชุมวางกิจกรรมให้เหมาะสมกับความพร้อมของทีม ความพร้อมของชุมชน ฤดูกาลและลมฟ้าอากาศในการลงพื้นที่ ซึ่งเริ่มจากกิจกรรมวางแผนการทดลองนำเที่ยว ประสานงานผู้เข้าร่วมทดลองนำเที่ยว กำหนดวัน เวลา กระบวนการแบ่งงานของทีมวิจัย ทดลองนำเที่ยวและสรุปข้อมูล จากนั้นทีมวิจัยได้วางแผนและเลือกพื้นที่เพื่อศึกษาดูงาน กระบวนการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน บ้านลำพึ่ง อำเภอพนม และบ้านลิเล็ด อำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี มาสรุป วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อชุมชน ซึ่งผลการเสนอทำให้ชุมชนให้ความสนใจในกระบวนการทำวิจัย เปรียบเทียบข้อมูล การบริหารจัดการ การจัดการทรัพยากรในชุมชน มีความตระหนักและวางแผนชุมชนของตนเองมากขึ้น

นอกจากนี้ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนอำเภอเข้าร่วมงานประจำปี การจำลองคลองนาคาในเทศกาล “เปิดเมืองระนองท่องอันดามัน”

การตอบวัตถุประสงค์โครงการวิจัย

จากการที่ทีมวิจัยได้ทำวิจัยตามโครงการ และรวบรวมข้อมูลแต่ละกิจกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ประเพณี วัฒนธรรม และ อาชีพ สสำรวจทรัพยากรในชุมชน ในชุมชนมีผู้คนย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น จึงทำให้ชุมชนมีประเพณี วัฒนธรรมที่หลากหลายและหาอย่างยิ่งที่จะอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมนี้ไว้ ด้านทรัพยากรในชุมชนซึ่งมีต้นทุนทางธรรมชาติอยู่แล้ว ประกอบกับชุมชนเป็นชุมชนใหม่ ซึ่งทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ยังเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ แต่ปัจจุบันองค์กรของภาครัฐจะมองการพัฒนาในด้านเดียว เช่น ด้านสาธารณูปโภค เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะไม่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ มากนัก จนทำให้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เสื่อมถอยลงไปอย่างน่าเป็นห่วง ดังนั้นทีมวิจัยจึงเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการที่จะอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อวางแผนในระยะต่อไป

จากข้อมูลที่กล่าวไว้ข้างต้น ส่งผลให้ทราบถึงกระบวนการทำงานของทีมงานวิจัยได้เป็นอย่างดี แต่จะอย่างไรให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เชื่อมโยงไปยังฐานเรียนรู้ทั้ง 10 ฐาน ที่ทีมวิจัยได้ลงสำรวจ อาทิ กลุ่มอาชีพ กลุ่มการทำไม้กวาดดอกอ้อ กลุ่มโอท็อป 4 ดาว กลุ่มมโนราห์ ประเพณี

วัฒนธรรมของคนในชุมชน กลุ่มเกษตรกร ผักปลอดสารพิษ ผักพื้นบ้าน ผลไม้ตามฤดูกาล ครอบครัวยุคใหม่เพียงตามแนวพระราชดำริ

ซึ่งทีมวิจัยได้สังเกตเห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ทางชุมชนได้ทำอยู่ ณ ปัจจุบันจะส่งผลไปยังฐานข้อมูลต่างๆ ที่ได้วางไว้ก็จะเป็นประโยชน์ให้กับเกษตรกรในชุมชนได้เป็นอย่างดี ทางทีมวิจัยเชื่อเหลือเกินว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เชื่อมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนจะทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นอย่างแน่นอน

สิ่งที่ชุมชนได้เรียนรู้ จากการทำวิจัย

จากเวทีนำเสนอข้อมูล ทีมวิจัยได้นำเสนอข้อมูลจากการลงพื้นที่ทั้งหมดมานำเสนอให้กับชุมชน พร้อมทั้งแสดงวิดิทัศน์ ข้อมูลประกอบภาพการพังทลายของคลองและพื้นที่เสี่ยงทำให้ชุมชนเกิดการตื่นตัว และสอบถามข้อมูลมากขึ้น ทีมวิจัยได้ชี้ให้เห็นจากแผนที่ทำมือจุดเสี่ยงจุดที่อาจจะเกิดพังทลายต่อไปในอนาคต ชุมชนก็ได้ทราบข้อมูลและพื้นที่ของตนเองและแนวทางป้องกัน และแก้ไขแต่เนิ่นๆ

การนำกระบวนการวิจัยไปเปลี่ยนแปลงชุมชน

สร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชน จากการที่ได้กระทำอะไรตามความพอใจของคนในชุมชนมานาน ได้เห็นข้อมูลและผลที่จะส่งผลกระทบต่อไปในอนาคตข้างหน้า ทำให้ชุมชนมีความห่วงหาพันภัยการธรรมชาติมากขึ้น มีการปลูกทดแทน โดยการปลูกต้นไม้ริมตลิ่ง ไม้บุงรุกพื้นที่ริมตลิ่ง มีการต่อต้านการขุดลอกคลอง จากข้อมูลการวิจัยทำให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวมากขึ้น เรียนรู้มากขึ้นเปิดโอกาสให้ทีมวิจัยได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากการที่เข้าไม่ถึงข้อมูลบางอย่าง และนำเสนอต่อชุมชนและสาธารณะชนต่อไป

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการวิจัย/แนวทางแก้ไข

- ภัยธรรมชาติ ฝนตกน้ำท่วม อุปกรณ์เครื่องมือ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะหนักหนาหรือยิ่งใหญ่ แต่ก็สามารถผ่านไปได้ด้วยดี จากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และทีมพี่เลี้ยงที่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และอุปสรรคตลอดโครงการ งานทุกงานย่อมมีปัญหาถ้าหลายฝ่ายมองเห็นความสำคัญ ปัญหาทุกปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ อุปสรรคขวางหนามหรือจะกั้นการมีส่วนร่วมของบุคคลหลายฝ่าย (ที่ทำเพื่อชุมชน)

งานวิจัยกับการมีส่วนร่วมกับชาวบ้านในชุมชน

แรกๆ ที่มีทีมวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูล ซึ่งชาวบ้านไม่ทราบว่าจะทำไปเพื่ออะไร พอมีการนำเสนอข้อมูล ทำให้ชาวบ้านได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่จะเกิดจากข้อมูลที่ผ่านมา ทำให้ชาวบ้านให้ความร่วมมือกับทีมวิจัยมากขึ้น มีส่วนร่วมในการทำวิจัยมากขึ้นซึ่งก็ส่งผลดีให้กับทางชาวบ้านที่ต้องการทราบข้อมูล และแนวทางแก้ไขถึงผลที่จะกระทบต่อไป

กิจกรรมชี้แจงต่อชุมชน

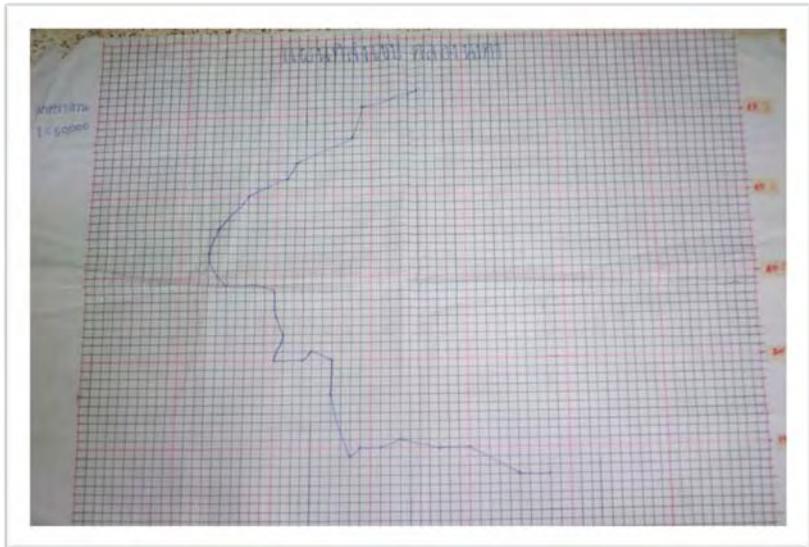
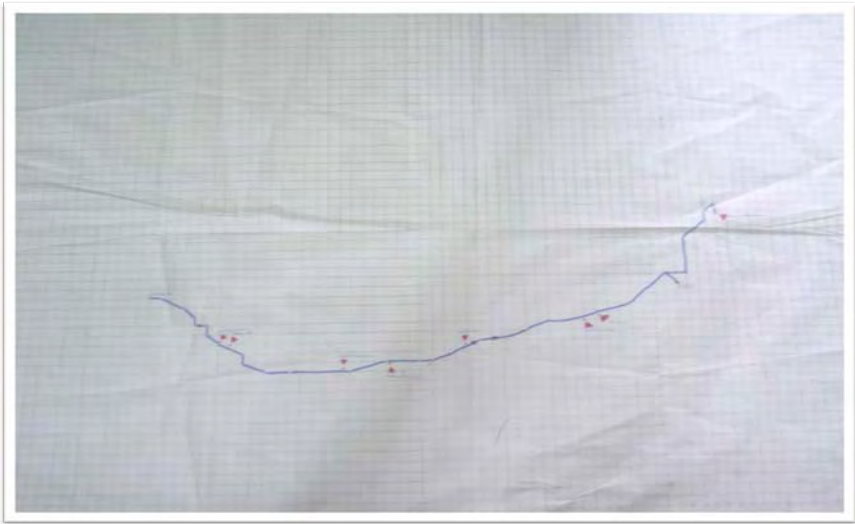
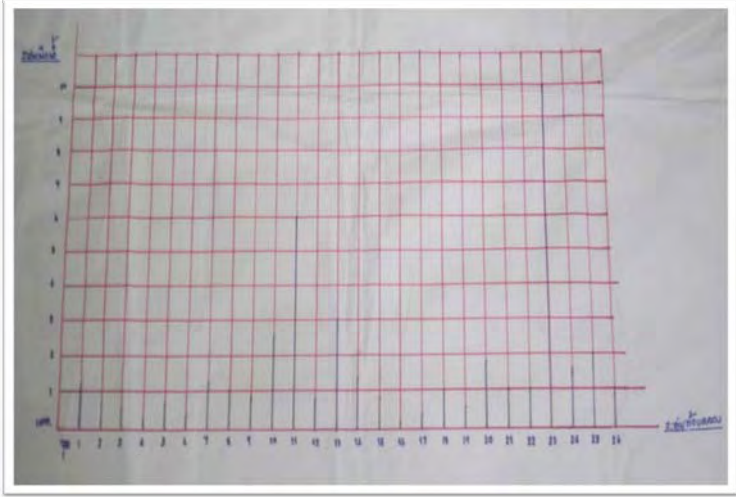

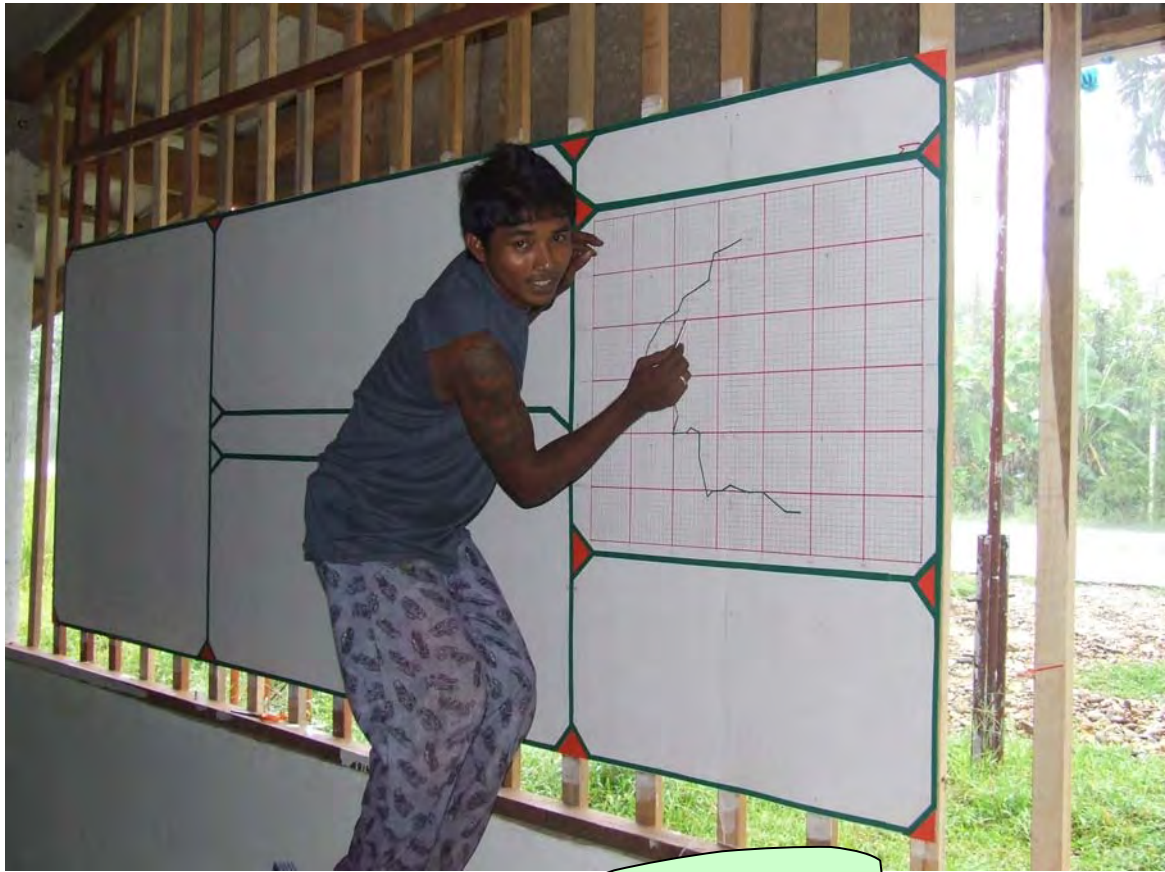
กิจกรรม...

เก็บข้อมูลผู้สูงอายุ

.....กระบวนการจัดทำแผนที่ชุมชนจากการสำรวจ.....

เยาวชนชาวภาคร่วมกันผลิตแผนที่

ต๋องแพะและปลับปลิงธาร...คลองนาคา

กิจกรรมทดลองนำเที่ยวคลองนาคา

ทีมงานวางแผน...แบ่งหน้าที่...วาดภาพแผนที่ชุมชน

กิจกรรมสำรวจทรัพยากรชุมชน (ดอกบัวผุด)

ร่วมแสดงความเห็น....จากการทดลองเที่ยว

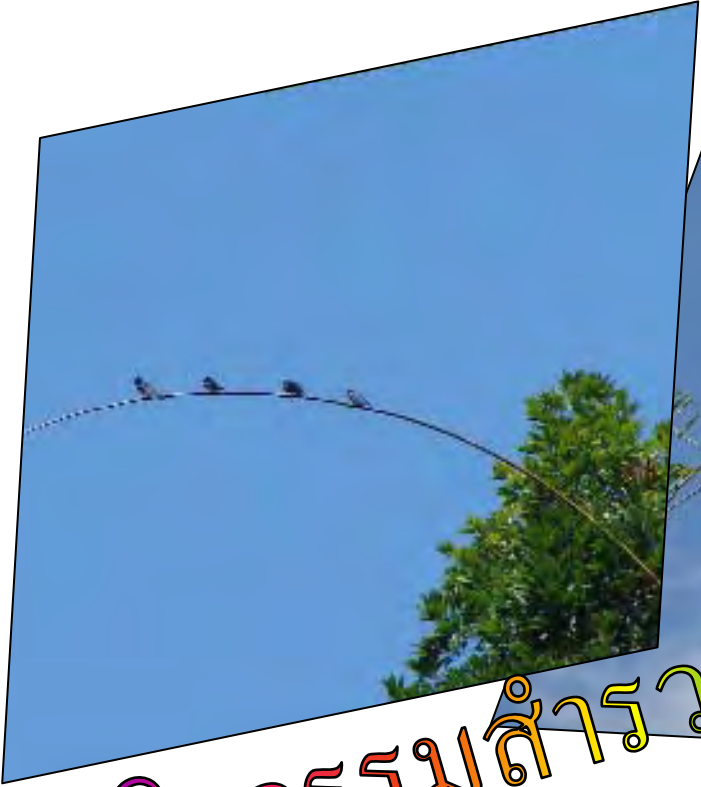

สำรวจทรัพยากร
ในพื้นที่ตำบลนาคา

เวทีนำเสนอข้อมูลการสำรวจทรัพยากรและวัฒนธรรม

กิจกรรมสำรวจทรัพยากร

กิจกรรมที่คือนำเที่ยวเต็มรูปแบบ

การศึกษาดูงาน
ศูนย์วิจัยและพัฒนา
การประมงน้ำจืด
กรมประมง

**กิจกรรมสำรวจ
คลองนาคา**

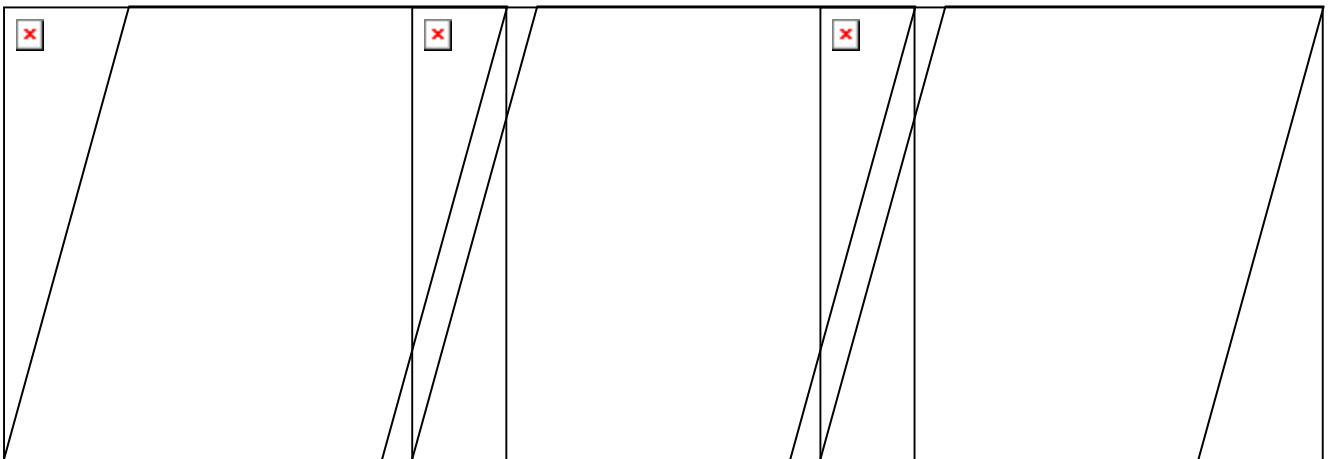
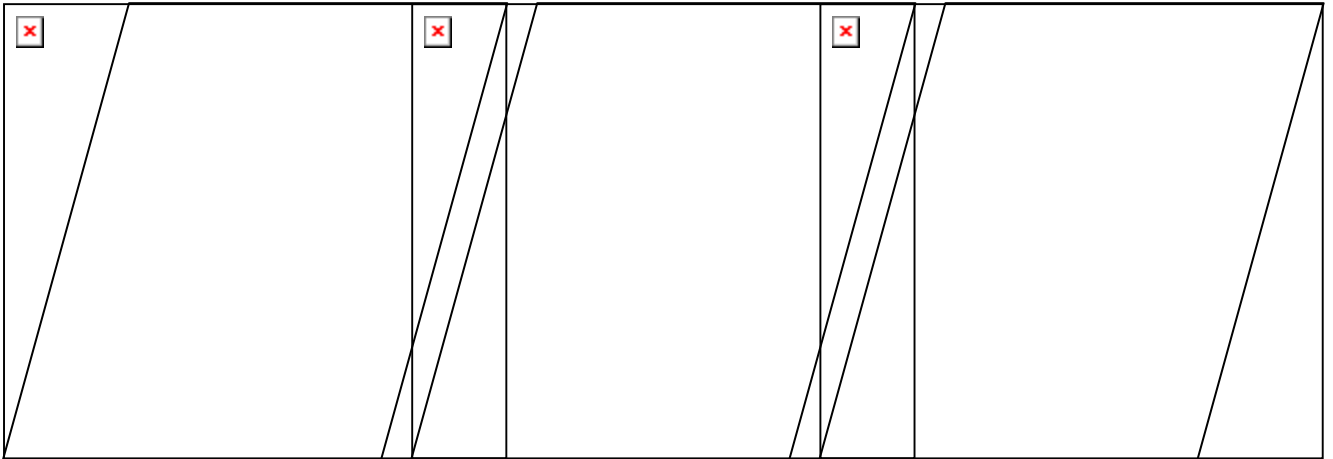
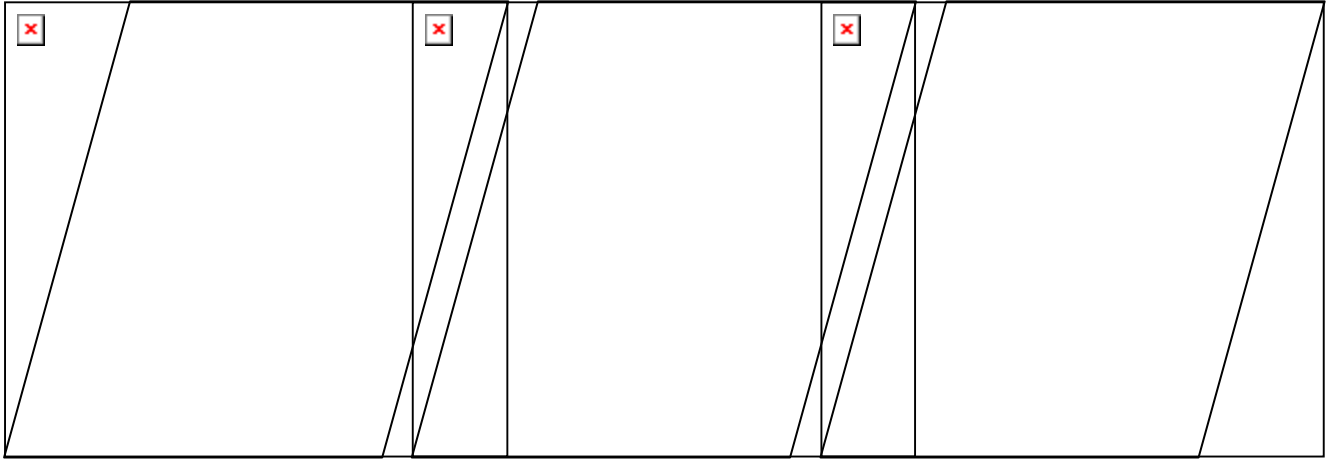

เตรียมข้อมูล
นำเสนอ

เวทีนำเสนอผลงานวิจัย

